

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

ROMÂNIA SOCIALISTĂ

DEZVOLTARE - BUNĂSTARE

LA MULȚI ANI 1979

Mărturie grăitoare a profundei considerații de care se bucură pe toate meridianele personalitatea președintelui țării noastre, politica de pace și colaborare a României socialiste

**TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU
i-a fost înmînat Premiul „Simba” pentru
pace pe anul 1978**

„Poporul român... înțelege și sprijină cu toată energia năzuințele tuturor popoarelor spre înfăptuirea unei lumi fără arme și fără războaie, a unei lumi a colaborării, destinderii și păcii, care să permită tuturor națiunilor să-și consacre plener forțele asigurării progresului lor economic și social, făuririi unei vieți libere, demne și fericite”.

NICOLAE CEAUȘESCU

„Acordind Premiul «Simba» 1978 președintelui Republicii Socialiste România, comitetul ales a dorit ca acesta să însemne nu numai recunoașterea unei nobile personalități, ci și să exprime gratitudinea față de opera de pace realizată de președintele Ceașescu atit în favoarea Africii, cit și a lumii întregi”.

ANTONIO ACONE

președintele Juriului
internațional de acordare
a premiului „Simba”

VIBRANT OMAGIU ADUS PERSONALITĂȚII TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU, MUNCII SALE NEOBOSITE ÎNCHINATĂ BINELUI ȘI FERICIRII POPORULUI, CAUZEI SOCIALISMULUI ȘI PĂCII ÎN LUME

ZILELE ACESTEIA, de sub preșele Editurii Politice, a ieșit volumul „OMAGIU PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU“. Este un volum ce se constituie într-o impresionantă cronică a sărbătoririi de către poporul român a celui mai iubit, mai prețuit și mai respectat fiu al său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la împlinirea, la 26 ianuarie 1978, a 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de activitate revoluționară. Este un document al prezentului, ce va transmite posterității dragostea nețărmurită, recunoștința fierbinte a poporului român față de conducătorul ales și iubit, care în fruntea partidului și a statului, simbolizează cele mai înalte aspirații ale sale, cu care se identifică pe deplin, pentru a căror împlinire luptă neobosit, cărora le-a închinat întreaga viață și putere de muncă. În același timp, volumul înmănușează mărturiile ale stimei și

prețuirii de care președintele României socialiste tovarășul Nicolae Ceaușescu, se bucură pe toate meridianele lumii, exprimate cu acel memorabil prilej, pentru nobila sa activitate desfășurată în numele idealurilor supreme ale umanității, pentru respectarea drepturilor fundamentale ale popoarelor, pentru făurirea unei lumi a păcii și dreptății.

Volumul prezintă numeroasele și diversele manifestări consacrate sărbătoririi zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, zi ce s-a transformat într-o impresionantă exprimare spontană a unității de neclintit a poporului român, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general. Volumul conține adevărate file de istorie contemporană a României socialiste, cu profunde semnificații pe plan intern și internațional. Expresie

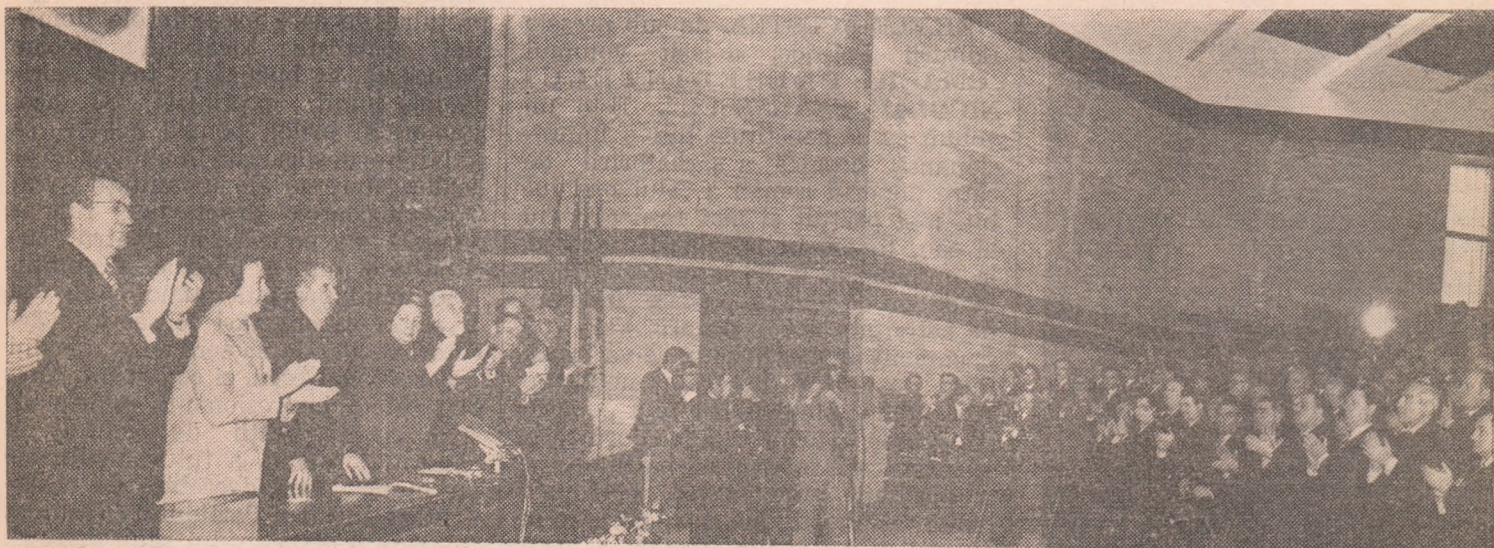
tice, el reunește mesaje, telegrame de felicitări, cu caracter oficial sau particular, adresate atât din țară cât și de peste hotare, scrisori, relatări și reportaje despre activități protocolare și manifestările publice, cultural-științifice, prilejuite de eveniment, un important număr de articole, eseuri, evocări, lucrări artistice, create de oameni politici, de știință, artă și cultură, de oameni ai muncii de la orașe și sate, lucrări inspirate de puternica personalitate a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, izvorite din dragostea fierbinte cu care îl înconjoară întregul nostru popor, din prețuirea și stima de care se bucură pe plan internațional.

Prin imagini și texte memorabile este redată impresionanta festivitate desfășurată la 25 ianuarie în Sala Palatului, pentru omagierea secretarului general al partidului. În mesajul adresat cu acest prilej tovarășului **Nicolae Ceaușescu** de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Guvern se face o amplă sinteză a îndelungatei activități revoluționare desfășurate de secretarul general al partidului, este exprimată cea mai profundă și înaltă cinstire, admirație și prețuire pentru strălucita sa activitate în fruntea partidului și statului, pentru contribuția inestimabilă adusă la făurirea destinului nou, socialist, al României, la cauza progresului și civilizației epocii noastre. „Este o realitate incontestabilă — se subliniază în mesaj — un adevăr înscris pentru totdeauna în istoria României faptul că anii de când vă aflați în fruntea partidului și statului reprezintă epoca cea mai fertilă, mai bogată în realizări și succese mărețe din întreaga

mân. In aceasta epoca a cunoscut o puternică cimentare alianța muncitorească-tărănească, unitatea de granit a întregului popor în jurul Partidului Comunist Român, care s-a dovedit exponentul fidel al intereselor și aspirațiilor fundamentale ale națiunii noastre socialiste, forța capabilă să conducă România pe culmile grandioase ale comunismului“. mesajul evidențiază rolul hotărâtor al tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la elaborarea politicii partidului prin aplicarea adevăratelor universale-valabile la condițiile social-istorice concrete din România, contribuția sa inestimabilă la elaborarea a noi teze și concepte cu privire la numeroase probleme de bază ale conducerii țării, ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, care au îmbogățit tezaurul socialismului științific, patrimoniul cunoașterii și creației istorice contemporane, este exprimat sentimentul de legitimă mândrie patriotică pentru realizările dobândite de patria noastră în construcția socialistă, pentru aprecierea de care România socialistă se bucură în întreaga lume datorită rolului activ și contribuției constructive a președintelui său la soluționarea marilor și complexelor probleme ale lumii, ale vieții internaționale contemporane. Aceleași sentimente de cea mai aleasă prețuire, de devotament și profundă recunoștință față de neobosita activitate desfășurată pe multiple planuri, de secretarul general al partidului, spre binele poporului său, al cauzei socialismului și păcii în lume sînt exprimate și în mesajele adresate tovarășului **Nicolae Ceaușescu** de către Marea Adunare Națională, Comisia Centrală de Revizie, în mesajele de-

în legătură, ale organizațiilor de masă și obștești, ale ministerelor și altor instituții centrale, ale instituțiilor de știință, învățămînt și cultură etc.

Înaltă recunoaștere a excepționalei contribuții a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la îmbogățirea tezaurului gândirii și acțiunii revoluționare, secretarului general al partidului nostru, i-au fost conferite titlurile de Doctor în științe politice și de Doctor în economie, acordate de Academia „Ștefan Gheorghiu“ și Academia de Studii Economice. expresie a prețuirii pe care oamenii de știință, alături de întregul popor o dau prestigioasei sale activități teoretice de însemnătate hotărâtoare pentru progresul neîntrerupt al științei românești, pentru așezarea pe baze științifice a înseși operei de construcție socialistă și de conducere democratică a societății. Așa cum sublinia secretarul general al partidului în ampla cuvîntare rostită la festivitatea de la Palatul Republicii, exprimînd o profundă convingere fundamentată științific, „Bazindu-se pe concepția revoluționară a materialismului dialectic și istoric, partidul nostru a înțeles că legitățile generale nu se pot aplica fără discernămint, indiferent de condiții, de etapa istorică dată. El a înțeles că unitatea dialectică dintre general și particular cere o abordare revoluționară a problemelor edificării noii orînduirii sociale. Noi pornim de la faptul că înseși legitățile generale nu sînt veșnice, imuabile ; ca rezultat al dezvoltării forțelor de producție și al noilor relații sociale, ele se modifică, capătă noi caracteristici, iar altele dispar cu desăvîrșire“. Și, con-

Festivitatea decernării titlului de Doctor în științe politice și a titlului de Doctor în economie

în cuvîntarea la conferirea titlurilor de Doctor în științe politice și de Doctor în economie, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** preciza că „succesele obținute de partidul nostru, indeosebi începînd cu Congresul al IX-lea, sînt nemijlocit legate de faptul că el a rupt cu hotărîre cu concepțiile vechi, dogmatice, rigide, luînd atitudine fermă împotriva a tot ceea ce nu mai corespundea noilor condiții economico-sociale, promovînd cu curaj noul în toate domeniile de activitate“.

Ca un adevărat torent, ca un șuvoi neîntrerupt, au sosit, în acele zile sărbătorești, mesaje, scrisori și telegrame de felicitare adresate tovarășului **Nicolae Ceaușescu** de către colective de muncă, de oameni ai muncii, muncitori, țărani, intelectuali, fără deosebire de naționalitate, din toate colțurile țării. Mesaje vibrante, izvorite din inimă, dînd glas sentimentelor de dragoste ale poporului față de secretarul general al partidului, înaltei stime și recunoștinței profunde ce i-o poartă pentru neobosită și prețioasă sa activitate pusă în slujba realizării și apărării intereselor fundamentale ale poporului. Nenumăratele mesaje pătrunse de vibrante sentimente de dragoste și prețuire sînt mărturii ale adeziunii depline față de politica internă și externă a partidului, ale hotărîrii de neclintit a poporului român de a face totul pentru înfăptuirea acestei politici al cărei scop fundamental îl constituie omul, ridicarea sa pe noi trepte de civilizație și bunăstare, afirmarea plenară a personalității umane. Volumul „**OMAGIU PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU**“ reflectă pe larg multitudinea de mesaje deși, pentru a putea cuprinde un număr cît mai mare ele sînt redacte cel mai adesea fragmentar. Volumul cuprinde în același timp și lucrări artistice dedicate evenimentului, care prin mijloace specifice exprimă cu sensibilitate și spontaneitate simțăminte de aleasă prețuire față de secretarul general al partidului. Eserile, evocările, poeziile, lucrările muzicale și de artă plastică selecționate în volum, se constituie într-un ansamblu armonios, cu profunde semnificații politice, ce exprimă indestructibilă unitate a întregii națiuni în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, președintele țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**.

O secțiune importantă a volumului este consacrată înaltei considerații și prestigiului de care se bucură pe plan internațional președintele Româ-

niilor noastre, personalitate proeminentă a lumii contemporane, luptător consecvent pentru pacea și progresul omenirii. De la felicitările adresate de șefii misiunilor diplomatice acreditați la București, mesajele de felicitare de pe toate meridianele globului trimise de conducători de partide comuniste și muncitorești, socialiste și social-democrate, de șefi de state și guverne, mișcări de eliberare, organizații internaționale, personalități ale vieții politice, economice și culturale, pînă la aprecierile făcute de editori, publiciști, de presa și radioteleviziunea de peste hotare, toate exprimă prețuirea, stima și recunoștința pentru activitatea neobosită a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, desfășurată pentru respectarea dreptului popoarelor de a trăi în pace — bunul cel mai de preț al omenirii — pentru eforturile sale în direcția edificării unei noi ordini internaționale, a așezării relațiilor dintre state pe baze noi de dreptate și echitate, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte. Aceste aprecieri ale unor personalități de seamă ale lumii, ce relevă largul ecou pe care sărbătorirea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** l-a avut pe plan mondial, ne umplu inimile de mîndrie pentru faptul că în fruntea partidului și statului nostru se află un prestigios bărbat de stat, ilustră figură a vieții politice contemporane, un gînditor revoluționar profund realist și înflăcărat patriot, care continuă cu strălucire tradiția marilor conducători ce s-au ivit din sinul acestui popor.

Paginile selecționate în volum sînt bogat și expresiv ilustrate de un mare număr de fotografii prezentînd momente din viața și munca neobosită a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** pentru binele poporului român, din strălucita sa activitate internațională consacrată cauzei socialismului, păcii și colaborării între popoare. Prin documentele și bogăția de imagini fotografice, prin lucrările de artă pe care le cuprinde, volumul „**OMAGIU PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU**“ constituie o vibrantă mărturie a sentimentelor poporului nostru — așa cum s-au exprimat ele în acele zile sărbătorești — de dragoste și credință față de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, față de Partidul Comunist Român, care ne conduce victorios pe drumul făuririi orînduirii celei mai drepte pe pămîntul străbun al patriei — societatea socialistă multilateral dezvoltată, societatea comunistă — un adevărat mesaj pentru viitorime.

Permanentă prezență în mijlocul oamenilor muncii, consultarea sistematică a maselor largi populare

UNITATE INDESTRUCTIBILĂ

SFRȘITUL DE AN înseamnă, firesc, momente de meditație asupra realizărilor și asupra perspectivelor. Încheierea fiecărui an, fiecare o nouă treaptă în ascensiunea victorioasă a României socialiste coincide pentru poporul român cu o mare sărbătoare — Ziua Republicii. Pentru că în acel sfârșit de an 1947 se scria una din paginile glorioase ale istoriei atât de zbuțumate a poporului nostru. Înlăturarea monarhiei și instaurarea Republicii, însemnând preluarea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianța cu țărănimea, cu celelalte categorii de oameni ai muncii, încununare logică a unei îndelungate și grele lupte purtate de cei mai buni fii ai acestei națiuni pentru o orînduire a dreptății sociale și naționale, a deschis în fața României o eră nouă, orizonturile luminoase ale socialismului și comunismului.

Pe acea piatră de temelie așezată la 30 decembrie 1947 s-a înălțat edificiul atât de armonios unitar al economiei și societății noastre socialiste, în care poporul a devenit stăpîn pe soarta sa, singurul în drept să decidă asupra propriului viitor. În acești 31 de ani dintr-o țară cu un pronunțat caracter agrar, cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, România a devenit o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, bazată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu o agricultură modernă în continuă dezvoltare, capabilă să satisfacă în condiții din ce în ce mai bune nevoile economiei, cerințele de consum ale maselor populare. Astăzi, față de perioada antebelică, producția industrială a României este de 43 de ori mai mare, cea agricolă de 3 ori mai mare, iar venitul național a crescut de circa 13 ori.

Sînt cîteva cifre sintetice oglindind imensele potențe de dezvoltare ale socialismului, caracterul profund științific al politicii Partidului Comunist Român de făurire a noii orînduirii, care a înțeles necesitatea vitală și înțelegînd-o a știut să aplice creator legitățile generale ale revoluției și construcției socialiste în raport cu condițiile particulare țării noastre. Pe fundalul uriașelor transformări petrecute în aceste trei decenii se detașează net perioada de după cel de al IX-lea Congres al partidului, perioadă care, așa cum o arată faptele, este cea mai fertilă, cea mai bogată în realizări din întreaga istorie a poporului nostru. Beneficiind de contribuția nemijlocită a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, de spiritul său revoluționar, de înțelepciunea sa clarvăzătoare, de atașamentul său nețărmurit față de cauza socialismului, față de interesele fundamentale ale poporului nostru, partidul nostru a desfășurat în acești ani o vastă activitate care a adus un suflu înnoitor, a dinamizat toate domeniile societății noastre. Pretutindeni viața a pulsat mai puternic, procesul de dezvoltare și modernizare a economiei naționale s-a accelerat, toate zonele țării au fost atrase în acest viguros mers înainte, au fost perfecționate și adaptate noilor cerințe formele și metodele de organizare, planificare și conducere a vieții economico-sociale, a fost creat un sistem al democrației socialiste, unic în felul său, prin care se asigură participarea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a țării, exercitarea în fapt a celor mai largi drepturi și libertăți cetățenești, se afirmă cu tot mai multă putere în viață principiile eticii și echității socialiste. Sînt ani în care a devenit mai evident ca oricînd că scopul fundamental al politicii partidului nostru este apărarea intereselor poporului, că unicul său țel este ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a națiunii noastre.

Încheiem acest al treilea an al cincinalului, cu remarcabile succese, deși, așa cum se știe, am fost confrunțați cu o serie de greutăți și lipsuri în activitate. Pe ansamblul celor trei ani ai cincinalului se realizează o producție industrială suplimentară de circa 60 miliarde lei. Rezultate bune s-au obținut și în agricultură și în alte sectoare ale activității economico-sociale. A fost un an în care, concomitent cu munca susținută pentru realizarea și dezvoltarea producției materiale, s-a desfășurat o vastă acțiune pentru perfecționarea întregului mecanism economico-financiar, pentru a asigura acele pîrghii necesare înfăptuirii autoconducerii muncitorești. Aplicate încă de la jumătatea acestui an, o parte din măsurile stabilite și-au verificat practic valențele de a ridica eficiența economică pe o nouă treaptă, au pregătit terenul pentru introducerea, odată cu noul an, a întregului complex de măsuri prevăzute. O viziune novatoare a stat la baza definirii conceptelor de autogestiuie și autofinanțare, materializată și în Legea, recent adoptată de Marea Adunare Națională, privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor, în termenii căreia fiecare unitate economică trebuie să restituie societății ceea ce i s-a avansat, să-și asigure propria dezvoltare și să contribuie la dezvoltarea de ansamblu a societății, să afirme calitatea de producători și proprietari a oamenilor muncii, și prin participarea acestora la beneficiile realizate de întreprinderile în care muncesc. O viziune în care interesele generale ale societății se împletesc în mod organic cu interesele de grup și cele individuale.

I NTR-O INDISOLUBILĂ legătură cu politica internă a partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate se află politica sa internațională. Înăptuind Programul partidului, arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la recenta plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, „noi răspundem în primul rînd intereselor poporului nostru, ferm hotărît să făurească noua orînduire în concordanță cu voința și aspirațiile sale fundamentale. Totodată, aducem astfel o contribuție tot mai importantă la creșterea forței și prestigiului socialismului, la progresul social-general, la promovarea unei politici internaționale noi, de soluționare a problemelor dintre state pe calea tratativilor, la cauza destinderii, securității și păcii în întreaga lume”.

Angajat cu toate forțele sale în vasta operă de construire a societății socialiste și comuniste, poporul român, ca și toate celelalte popoare, are nevoie în mod vital de pace. Pentru că o operă de o asemenea amploare și complexitate se poate realiza numai în condiții de liniște, de securitate, implică folosirea resurselor disponibile, în mod firesc limitate, pentru desfășurarea acestei vaste construcții pașnice și nu deturnarea lor spre o monstruoasă și în cerc vicios cursă a înarmărilor. Hidoasa lozincă „tunuri în loc de unt” a fost judecată și condamnată de mult de istorie și de voința popoarelor — și totuși triste vestigii ale ei se mai fac uneori auzite, periclitînd dreptul fundamental al omului, al fiecărei ființe umane, de a trăi în pace și securitate, dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî de sine stătător, fără nici un amestec din afară, soarta și viitorul.

În această privință, opțiunea României socialiste a fost răspicat afirmată prin glasul celui mai autorizat reprezen-

LA RECENTA SESIUNE a Marii Adunări Naționale a fost adoptată Legea privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor. Elaborată din inițiativa și sub direcția îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, această lege se înscrie în ansamblul actelor normative menite să asigure aplicarea măsurilor stabilite de plenara Comitetului Central al partidului din martie a.c. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, pentru afirmarea în viață a autoconducerii muncitorești, a autogestiei și autofinanțării unităților economice. Beneficiul devine una din principalele pirghii economico-financiare de stimulare și cointereseare a întreprinderilor și

colectivelor de oameni ai muncii pentru sporirea producției și creșterea a continuă a eficienței economice. În prevederile legii se materializează o serie de principii deosebit de importante pentru buna desfășurare a activității economice: obligația întreprinderilor de a-și desfășura astfel activitatea încât să-și acopere cheltuielile din veniturile proprii și să obțină beneficii; beneficiul constituie o resursă importantă, alături de amortizarea fondurilor fixe pentru restituirea de către întreprinderi a fondurilor avansate de societate; beneficiul, atât cel planificat cât și cel realizat suplimentar este resursa de bază pentru constituirea de către întreprinderi a fondurilor proprii — fondul de dezvoltare economică și

fondul mijloacelor circulante, destinate creșterii producției, fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social și fondul pentru acțiuni sociale, destinate cointereseării colective a personalului muncitor și fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii, formă de cointereseare materială individuală a acestora.

Data fiind importanța deosebită a Legii privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor, pentru întreaga noastră viață economică, revista noastră va publica o serie de materiale consacrate prevederilor acestei legi, experienței privind aplicarea ei în practică, rezultatelor obținute.

tant al său, președintele țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**: „**tupea pentru socialism și pentru pace constituie un tot inseparabil, reprezintă orientarea fundamentală a politicii partidului și statului nostru**”. Desigur, această poziție principală nu înseamnă nicicum neglijarea sau subestimarea problemelor legate de întărirea capacității de apărare a independenței și suveranității țării în orice împrejurări. Dar în condițiile în care, așa cum arată o analiză lucidă, realistă, a situației internaționale, și așa cum confirmă evenimentele, nu există un pericol iminent de război, cheltuielile militare trebuie să se mențină în limite raționale, să nu afecțieze îndeplinirea programelor de dezvoltare, de creștere a nivelului de trai al poporului. Între cuvântul și fapta partidului nostru există o perfectă concordanță, astfel încât o parte a bugetului nostru militar pentru anul viitor, va fi folosită, fără să afecțieze cu nimic capacitatea de apărare a țării, pentru majorarea alocației de stat pentru copii.

IN CADRUL acelorși preocupări pentru crearea unei lumi mai bune și mai drepte, pentru respectarea dreptului popoarelor de a fi stăpîni pe soarta lor, pe bogățiile naționale, de a avea acces la cuceririle științei și tehnicii, la binefacerile civilizației contemporane, se înscrie și acțiunea consecventă, neobosită a președintelui României socialiste pentru instaurarea unei noi ordini internaționale, pentru așezarea relațiilor dintre state pe principii noi, de echitate, de dreptate, pentru găsirea căilor de lichidare a subdezvoltării. Apelul solemn al Marii Adunări Naționale, adresat parlamentelor și guvernelor tuturor statelor, tuturor popoarelor lumii, de a acționa în vederea dezvoltării cooperării, prieteniei și înțelegerii internaționale, accentuării cursului spre destindere și securitate, opririi cursei înarmărilor și trecerii la măsuri concrete de dezarmare, pentru asigurarea unei păci trainice, ilustrează o dată mai mult preocuparea activă a României pentru mobilizarea și unirea celor mai largi forțe sociale în scopul înlăturării acestor năzuințe vitale ale întregii omeniri.

Era firesc ca o politică întemeiată pe asemenea principii, care corespund în cel mai înalt grad intereselor fundamentale ale popoarelor, să trezească largi ecouri internaționale, să se bucure de o înaltă apreciere. Astăzi România socialistă și-a câștigat un prestigiu cum n-a avut niciodată în lume, iar tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, principalul autor și promotor al politicii de pace și colaborare a țării noastre este considerat una dintre cele mai proeminente personalități ale vieții internaționale contemporane. Ca o nouă apreciere a recunoașterii înaltului prestigiu, a prețuirii și profundeii considerații de care se bucură pe toate meridianele personalitatea tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, activitatea sa prodigioasă consacrată cauzei păcii și libertății popoarelor, progresului noilor state independente, edificării unei noi ordini internaționale, recent președintelui țării noastre i-a fost decernat premiul „Simba” pentru pace

pe anul 1978, eveniment ce a survenit la scurt timp după conferirea unei alte importante distincții internaționale — Medalia de aur „Norbert Wiener”.

Încheiem deci anul 1978 cu multiple satisfacții, cu sentimente de adincă recunoștință față de partid, față de secretarul său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, prin a cărui activitate neobosită pusă în slujba poporului ne vedem înlăptuite cele mai înalte aspirații, ne vedem patria ridicându-se mereu pe noi trepte de prosperitate și civilizație. Încheiem acest an într-o indestructibilă unitate a întregului popor, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului, al secretarului său general, pentru că simțem ferm și pe deplin convingși că întreaga politică internă și internațională a țării noastre corespunde pe deplin intereselor fundamentale ale poporului român, cauzei socialismului și păcii în lume. Mesajele de calde felicitări adresate tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, din întreaga țară, cu prilejul conferirii premiului „Simba” pentru pace, dau glas, o dată mai mult, acestei unități de neclintit, hotărârii poporului român de a face totul pentru înlăptuirea politicii interne și externe a Partidului Comunist Român.

O DATA CU BILANȚUL realizărilor și succeselor dobândite, ne gândim, acum, la cumpăna anilor, la viitor, la sarcinile pe care le vom avea de îndeplinit în anul care vine, an hotărîtor pentru îndeplinirea întregului cincinal. Este un an în care va trebui să acționăm cu și mai multă fermitate pentru lichidarea tuturor lipsurilor și neajunsurilor, pentru trecerea la o calitate nouă, superioară, în toate domeniile de activitate. Realizarea obiectivelor pe care ni le propunem în privința creșterii nivelului nostru de viață, trecerea la cea de a doua etapă a majorării retribuțiilor, pensiilor și a altor venituri ale oamenilor muncii, extinderea reducerii săptămînii de lucru etc. se află într-o indisolubilă legătură cu îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, cu creșterea mai rapidă a întregii noastre economii, cu afirmarea mai puternică a spiritului gospodăresc în toate unitățile economice. Sînt necesare acțiuni hotărîte care să asigure aplicarea în practică a tuturor măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar, reducerea consumurilor și economisirea maximă a resurselor de materii prime, materiale, combustibili, și energie, creșterea productivității muncii, introducerea mai rapidă în producție a cuceririlor științei și tehnicii, într-un cuvînt creșterea eficienței în fiecare celulă a economiei noastre naționale. Cerințe vitale pentru mersul nostru înainte care impun că încă de la începutul anului, chiar din prima sa zi, să se treacă la îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor de producție, care cer ca în centrul preocupărilor colectivelor din întreprinderi, a muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor să stea înlăptuirea neabătută a prevederilor planului pe anul viitor la toți indicatorii și în toate domeniile.

Nicoară IONESCU

ACCENTUAREA CARACTERULUI INDUSTRIAL AL ECONOMIEI — FACTOR PRIMORDIAL AL TRECERII LA UN NIVEL MEDIU DE DEZVOLTARE

CU FIECARE AN pe care-l parcurgem în „lung-a timpului cărare“, ne întimpină o realitate economică și socială mereu mai bogată, consemnând, prin evidența faptelor, realizările pe care poporul român, eliberat de exploatare și stăpîn deplin pe destinele sale le obține, sub conducerea partidului său comunist, în opera de edificare a noii orînduiri sociale, atașamentul său față de cauza socialismului și hotărîrea ca prin muncă devotată și creatoare să ridice patria pe noi culmi de progres și civilizație.

Înceind anul în care am sărbătorit șase decenii de la reîntregirea trupului țării cu Transilvania desprinsă vremelnice din el, de la făurirea statului național unitar român, eveniment care, așa cum a subliniat cu acest prilej tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a marcat un moment crucial în destinele patriei noastre și a deschis perspective minunate viitorului independent al României, pășim totodată în cel de-al patrulea deceniu de cînd economia românească se dezvoltă pe bază de plan, realizînd obiective tot mai ample și programe tot mai vaste care sporesc necontenit potențialul economic al țării, posibilitățile de progres și prosperitate pentru întreaga noastră societate.

Linia continuu ascendentă pe care s-a înscris evoluția țării în cele trei decenii de planificare a făcut ca dintr-o țară cu un pronunțat caracter agrar, cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, România să devină, într-o perioadă istoricește scurtă, o țară industrial-agrară cu o industrie puternică, bazată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu o agricultură modernă în continuă dezvoltare, capabilă să satisfacă în condiții tot mai bune nevoile economiei, cerințele de consum ale maselor largi populare. În acest cadru, față de perioada antebelică, producția industrială a sporit de circa 43 de ori, cea a agriculturii de circa 3 ori, iar venitul național de circa 13 ori, ceea ce a dat posibilitatea creșterii veniturilor reale ale oamenilor muncii, acestea fiind în acest an de aproape 6 ori mai mari în comparație cu nivelul anului 1950.

Pe o asemenea temelie trainică, a cărei construcție devine tot mai puternică prin realizările fiecărui an, poporul român poate scruta orizonturi mai îndepărtate și-și poate propune țeluri mai înalte, care se constituie într-un puternic factor mobilizator al energiilor creatoare ale întregii națiuni. Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, prevederile actualului plan cincinal, precum și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale pentru perioada 1981—1990 adoptate de Congresul al XI-lea al partidului, Programul de dezvoltare economico-socială mai accentuată a României în perioada 1978—1980 și Orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985, adoptate de Conferința Națională din decembrie 1977, dau expresie concretă acestor orizonturi, conținînd imaginea unui nou stadiu de progres pe care urmează să-l atingă țara noastră, prin depășirea, pînă la mijlocul deceniului 9, a stadiului de țară în curs de dezvoltare și intrarea României în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare, ca treaptă a trecerii, apoi, în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. „**Intrăm în cel de-al șaptelea deceniu de la constituirea statului nostru național unitar — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — cu hotărîrea fermă de a face totul pentru ca perioada ce urmează să se înscrie ca o treaptă nouă, superioară, pe calea dezvoltării multilaterale a patriei noastre, a ridicării României în rîndul țărilor cu un nivel de dezvoltare medie, a creșterii tot mai rapide a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.**”¹⁾

Crearea unei economii moderne, factorul principal al dezvoltării și întăririi patriei

ÎN CONCEPȚIA partidului nostru depășirea stării de țară în curs de dezvoltare și ridicarea României în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic se leagă, în mod deci-

¹⁾ **Nicolae Ceaușescu**, Expunere la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al partidului, Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste și Marii Adunări Naționale, consacrată sărbătoririi a șase decenii de la făurirea statului național unitar român, 1 decembrie 1978.

siv, de realizarea unei economii moderne, de înalt nivel tehnic, de mare productivitate și eficiență, caracterizată printr-un aparat de producție puternic, printr-o mare capacitate de asimilare a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. De realizarea acestui obiectiv depinde în mod hotărîtor împlinirea celor mai înalte aspirații de prosperitate ale poporului nostru, sporirea continuă a producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale membrilor societății. Dacă avem în vedere și faptul că dezvoltarea susținută a forțelor de producție și realizarea unei puternice baze tehnice-materiale — factorul determinant al unei economii moderne și de înaltă eficiență — condiționează, în ultimă instanță, lărgirea diviziunii muncii, schimbarea conținutului și caracterului întregului proces de producție, al relațiilor de producție și sociale, precum și nivelul gîndirii și conștiinței oamenilor, se înțelege că realizarea unei economii moderne, de înalt nivel tehnic și de mare productivitate este baza dezvoltării și întăririi neîntrerupte a întregii noastre societăți.

Semnificațiile și mai ales importanța creșterii forței materiale a țării depășesc însă limitele naționale, înscriindu-se într-un cadru mult mai larg, care cuprinde atît afirmarea cauzei socialismului în lume, cît și contribuția fiecărui popor la dezvoltarea cooperării economice, la rezolvarea complexelor probleme ale vieții internaționale. Pe de o parte, pentru că prin modul în care se dezvoltă economia și se afirmă ceea ce fondatorii comunismului științific numeau interesul cel mai important al clasei muncitoare devenită clasă conducătoare în societate — „a mări cît se poate de repede, masa forțelor de producție“ — se învederează nu numai vocația constructivă a fiecărui popor, ci și atașamentul acestuia față de cauza socialismului în lume, ale cărui prestigii, influență și forță de atracție se afirmă nu prin declarații despre superioritatea noii orînduiri, ci în practică, prin forța de netăgăduit a faptelor, prin valorificarea premiselor obiective create de relațiile socialiste de producție pentru creșterea rapidă, într-o proporție necunoscută în trecut a avuției naționale, a bunăstării maselor. Numai în măsura în care fiecare țară socialistă rezolvă bine problemele sale, a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la ședința activului central de partid și de stat din august 1978, sporesc forța socialismului, prestigiul și influența sa pe plan internațional.

Pe de altă parte, în condițiile lumii contemporane, în care interdependențele economice devin tot mai complexe, iar promovarea pe baze noi a relațiilor economice internaționale este legată de contribuția tuturor popoarelor, creșterea participării fiecărei țări, de pe poziții de egalitate și avantaj reciproc, la cooperarea economică mondială are drept premisă de bază nu numai respectarea și promovarea consecventă a principiilor noi care trebuie să stea la baza relațiilor dintre state, ci și dezvoltarea puternică, multilaterală a economiei naționale, a forțelor productive din fiecare țară, ca temelie trainică a creșterii și diversificării nevoilor și posibilităților de participare la circuitul economic mondial.

Întărirea continuă a capacității de apărare a țării, pentru a putea face față, în orice împrejurări, oricărui atentat la cuceririle revoluționare este strîns legată de soluționarea problemelor fundamentale ale dezvoltării în ritm susținut a economiei naționale, învățămîntului, științei și culturii, a problemelor privind condițiile de muncă și de viață ale oamenilor, ale progresului de ansamblu al întregii țări. Precizînd poziția P.C.R. în această privință la Sesiunea solemnă comună, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat: „**Pornim de la principiul că forța statului nostru socialist rezidă în primul rînd în dezvoltarea economico-socială, în succesele construcției socialiste și comuniste, în afirmarea superiorității noii orînduiri, care întărește capacitatea de luptă și voința poporului de a apăra cuceririle socialismului, libertatea și independența.**”

De aceea, pornind de la adevărul că țaria noii orînduiri și capacitatea ei de a contribui la triumful idealurilor de libertate, dreptate socială și pace în lume rezidă, înainte de toate, în dezvoltarea economico-socială tot mai puternică a țării, partidul nostru consideră că și în viitor, eforturile principale ale întregului popor vor trebui concentrate spre întărirea și modernizarea bazei tehnico-materiale a socialismului pe primul plan al preocupărilor clasei muncitoare, țărănimii și intelec-

tualității. ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, trebuind să se situeze creșterea viguroasă a avuției naționale, înfăptuirea neabătută a Programului partidului.

Dinamism susținut

ÎN ACEST SENS prevederile actualului plan cincinal și ale Programului suplimentar, precum și orientările generale pentru cel de-al șaptelea plan cincinal, pe perioada 1981—1985, asigură continuarea fermă a politicii de industrializare a țării și obținerea unor ritmuri susținute de creștere, atât la producția industrială și agricolă, cât și la produsul social și venitul național. Așa cum rezultă din tabelul nr. 1, față de 1975, producția

Tabelul nr. 1

Indicatori	Dinamica unor indicatori ai dezvoltării economico-sociale a României				Ritm mediu anual de creștere 1971—1990
	1975	1980	1985	1990	
Populația totală	104,9	111,4	117,3	124	1,1
Populația ocupată	102,8	106,1	110,1	116	0,7
Produsul social	165,0	260,7	378,1	573	9,1
			391,1		
Producția industrială globală	183,0	317,0	491,4	650	9,8—10,6
			507,2		
Producția globală agricolă	137,0	191,3*	235,3*	264,1*	5,9—6,7**
			211,3*		
Venit național	171,0	238,0	436,4	707	10,3
Venitul național pe locuitor	163,0	257,1	371,4	572	-9,1
			387,6		
Retribuția reală — personal muncitor	120,0	158,8	187,4	226	4,3
			196,0		

* Medie anuală pe 5 ani

** Ritm mediu pe perioada 1971—1975

industrială urmează să crească pînă în 1985 de 2,7—2,8 ori, producția agricolă (creștere medie pe 5 ani) de 1,7—1,9 ori, iar venitul național de 2,6—2,7 ori. Un loc important ocupă în acest cadru, prin ritmurile și dimensiunile sale, planul pe 1979, apreciat de secretarul general al partidului, ca fiind hotărîtor pentru înfăptuirea cincinalului 1976—1980; potrivit prevederilor sale producția industrială (exprimată prin producția netă) va crește cu 11,5% față de 1978 și se va asigura punerea în funcțiune a citorva sute de noi capacități de producție. Realizarea unor ritmuri susținute de creștere economică reprezintă, în continuare, pentru țara noastră o cerință obiectivă, întrucît fără aceasta nu este posibilă reducerea decalajelor care ne mai despart de țările dezvoltate din punct de vedere economic, depășirea stării de țară în curs de dezvoltare economică. Alocarea unei părți importante din venitul național pentru dezvoltare economico-socială, preocuparea pentru utilizarea eficientă a resurselor și pentru promovarea largă a progresului tehnic, fac ca țara noastră să se situeze în rîndul țărilor cu economia cea mai dinamică din lume, România dezvoltîndu-se în ritmuri care depășesc de două ori pe cele medii înregistrate pe plan mondial. Sînt edificatoare, în această privință, datele referitoare la ritmurile medii anuale de creștere a produsului intern brut pe grupe de țări, în evaluarea Băncii mondiale, și ritmurile medii de creștere a produsului social și venitul național în țara noastră (tabelul nr. 2).

La producția industrială, ritmul mediu anual de creștere în deceniul 1976—1985 va fi de 10,3—10,6%, iar la producția agricolă de 5,6—6,7%. Dacă ținem seama și de creșterea populației în această perioadă, rezultă că, pe locuitor, creșterea medie anuală a venitului național în perioada celor două cincinale va fi de 8,7—9,1%, ceea ce conferă acoperire reală aprecierii cu privire la schimbarea locului României în economia mondială prin trecerea ei în rîndul țărilor cu dezvoltare economică medie, realizînd în 1985, un venit național de 2 400—2 500 dolari pe locuitor. Realizările remarcabile obținute în cei trei ani care s-au scurs din actualul cincinal în toate ramurile economiei naționale confirmă, prin forța faptelor, realismul prevederilor planului cincinal și hotărîrea fermă a poporului nostru de a da viață, la celele cele mai înalte, hotărîrilor partidului de a asigura dezvoltarea economico-socială mai accentuată a țării.

Tabelul nr. 2
(în %)

Ritmuri medii anuale de creștere a P.I.B.

	1960—1970	1970—1975	1975—1985
Țări în curs de dezvoltare	5,5	5,9	5,7
Țări capitaliste industrializate	4,9	2,8	4,2
Țări socialiste („cu o economie planificată central“)	6,8	6,4	5,1
Republica Socialistă România			
— produs social	9,0	10,6	8,7—9,0
— venit național	6,4	11,3	9,9—10,3

* Vezi World Development Report, 1973, The World Bank, august 1978, p. 27. Pentru R.S.R. vezi Anuarul Statistic al R.S.R., 1978, și tabelul nr. 1.

Pe ansamblu, producția industrială va fi realizată cu o depășire de circa 60 miliarde lei.

Factorul hotărîtor al dinamismului economiei noastre naționale îl constituie **continuarea fermă a politicii de industrializare, pe baza căreia se va accentua caracterul industrial al țării prin creșterea la circa 70% a contribuției industriei la formarea venitului național, satisfacerea nevoilor de consum productiv și personal, precum și extinderea relațiilor de cooperare economică pe plan internațional.**

Pentru a releva mai bine transformările care vor accentua caracterul industrial al economiei românești și apropierea de țările dezvoltate, vom nota că, după datele Băncii mondiale, raportul dintre ponderea industriei și ponderea agriculturii în produsul intern brut în 1976 era de 5 la 1 în Italia și Danemarca, 5,5 la 1 în Austria și Australia, 7 la 1 în Franța și 10 la 1 în Canada și Statele Unite ale Americii.³⁾ De asemenea, în R. S. Cehoslovacă, acest raport era în 1976 de 9,4 la 1, iar în R. D. Germană de 6,2 la 1.³⁾ Dacă avem în vedere că, potrivit unor calcule, în țara noastră ponderea agriculturii în formarea venitului național va ajunge în 1985 la 11,4%⁴⁾, atunci raportul dintre ponderea celor două ramuri în țara noastră va fi de 6 la 1 (dacă luăm în calcul și construcțiile, acest raport ar putea ajunge la aproape 7 la 1).

Creșteri la principalele produse și modernizarea structurii industriei

NIVELUL la care a ajuns potențialul industrial al economiei românești, precum și creșterea în continuare a acestuia, sînt în mod elocvent demonstrate de faptul că întreaga producție industrială a României din anul 1938, care la sfîrșitul cincinalului precedent se obținea în 11 zile, la sfîrșitul acestui cincinal se va crea într-o singură săptămînă, iar la mijlocul deceniului viitor în circa 4 zile. La un șir de produse industriale de bază — oțel, energie electrică, mașini și utilaje, ciment, îngrășăminte chimice, mase plastice, fibre și fire sintetice, zahăr, ulei, ca dealtfel și la unele produse agricole — cereale, legume, carne ouă, lapte etc. — producția ce se va obține pe locuitor va ajunge pînă în 1985 la nivelul țărilor avanse din punct de vedere economic.

Accentuarea dinamismului economico-social al țării, în actualul plan cincinal, prin realizarea în industrie a unei producții cu peste 100 miliarde lei peste prevederile inițiale ale planului, are loc în condițiile concentrării atenției generale asupra laturilor de ordin calitativ ale activității în toate ramurile industriale, ale modernizării structurii și echilibrării la un nivel superior a nevoilor cu posibilitățile de care dispune economia noastră națională.

În orientarea dezvoltării economico-sociale, realizată în mod consecvent prin planul național unic, partidul nostru ține seama de legătura organică ce există între dinamismul economic și modernizarea producției sociale, știut fiind că formarea unei economii moderne, de înaltă eficiență implică în mod necesar realizarea unui nou sistem de proporții între ramurile de bază ale economiei naționale și mai ales în interiorul acestora. proporții la baza cărora stau în prezent imperativele asigurării unei creșteri economice susținute și echilibrate, ale valorificării superioare a resurselor naturale și a potențialului creativ al poporului, ale promovării largi a progresului tehnic și satisfacerii nevoilor tot mai mari ale societății. În condițiile competiției crescînde pe piața mondială, ale crizei economice, a crizei

prof. dr. Gheorghe CREȚOIU

(Continuare în pag. 12)

¹⁾ Calculat după World Development Report, 1978, p. 81.

²⁾ Anuarul statistic al țărilor membre ale C.A.E.R. 1977, p. 43.

³⁾ Era socialistă nr. 17, 1978, p. 3.

AGRICULTURA ROMANEASCĂ PE COORDONATELE PROGRESULUI

NOUA ETAPĂ ISTORICĂ în care a pășit societatea noastră se caracterizează prin dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție — atât pe ansamblul țării cât și profil teritorial, prin creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii de la orașe și sate. Definind politica agrară a Partidului Comunist Român, fundamentând în mod științific direcțiile de modernizare și intensificare a producției agricole, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „în țara noastră agricultura reprezintă o ramură de bază a economiei naționale; este limpede că fără o agricultură intensivă, de înaltă productivitate, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei nu se poate asigura nici făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, nici edificarea comunismului în patria noastră”.

Punând în centrul politicii sale agrare făurirea unei agriculturi moderne, intensive și de mare productivitate, bazată pe folosirea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, partidul nostru pornește de la concepția că intensificarea agriculturii nu este o problemă de conjunctură, ci direcția fundamentală de dezvoltare a acestei ramuri pe termen lung. Agricultura își poate aduce astfel contribuția așteptată la asigurarea aprovizionării populației cu produse agroalimentare, a industriei cu materii prime, la crearea unor disponibilități pentru export, precum și la constituirea fondului național de dezvoltare economică și socială. Numai astfel agricultura va contribui plener la dezvoltarea economică generală, la depășirea stadiului actual de țară socialistă în curs de dezvoltare, pentru ca România să devină, la jumătatea deceniului viitor, o țară cu un nivel mediu de dezvoltare economică. Potrivit obiectivelor proiectului planului cincinal 1981—1985, se prevede ca în anul 1985 producția pe locuitor la o serie de produse de bază — printre care cereale, legume, carne, ulei, zahăr, ouă, lapte și altele — să ajungă la nivelul țărilor avansate.

În vederea realizării obiectivului de a depăși starea de țară în curs de dezvoltare, în accepțiunea contemporană a acestei noțiuni, și de a ajunge la stadiul de țară cu o dezvoltare medie, Conferința Națională a Partidului Comunist Român a stabilit un întreg program de măsuri de ridicare a nivelului calitativ al întregii activități economico-sociale. Acest program este menit să asigure creșterea în ritm înalt a forțelor de producție, sporirea avuției naționale, și, pe această bază, ridicarea mai accentuată a nivelului de trai, material și spiritual, al întregului popor.

La baza dezvoltării agricole : progresul tehnico-științific

ÎN LUMINA acestei concepții, întreaga activitate din agricultură este îndreptată spre dezvoltarea ramurii pe baza introducerii rapide a progresului

tehnico-științific contemporan pe direcțiile sale fundamentale : ridicarea capacității productive a pământului, sporirea potențialului biologic al plantelor și animalelor, creșterea aportului chimiei, extinderea mecanizării, electricității și automatizării proceselor de producție, ridicarea calificării forței de muncă, organizarea și conducerea pe baze moderne a activității economice. Propria noastră experiență, ca și experiența țărilor cu o agricultură avansată demonstrează că numai în acest fel se poate asigura o sporire rapidă și substanțială a producției agricole și, implicit, a contribuției acestei ramuri la creșterea economică generală.

În condițiile țării noastre, în care posibilitățile de atragere în circuitul agricol a noi suprafețe sînt reduse, de ridicarea capacității productive a pământului, de valorificarea integrală, cu randament ridicat a acestui principal mijloc de producție al agriculturii depind într-o măsură hotărâtoare satisfacerea cerințelor crescînde de produse agroalimentare ale populației, precum și crearea unor disponibilități pentru export. Înfăptuirea prevederilor Programului național de îmbunătățiri funciare constituie una din preocupările centrale ale activității din agricultură. Aceasta rezultă și din faptul că din totalul investițiilor alocate agriculturii în acest cincinal, lucrărilor de îmbunătățiri funciare le revin circa 30%. În cadrul acțiunilor ce se întreprind pentru ridicarea capacității productive a pământului, un loc principal îl ocupă irigațiile — condiție de bază pentru obținerea de recolte mari și sigure, indiferent de influența negativă a unor factori climatici. Suprafața irigată va ajunge în 1979 la peste 2,3 milioane de hectare, urmînd să atingă 3 milioane de hectare în 1980, 4 milioane de hectare în 1985, iar în 1990 — circa 5 milioane de hectare, adică practic, întreaga suprafață irigabilă care se justifică din punct de vedere economic. De asemenea, se vor executa lucrări de desecare pe 1,1 milioane de hectare, și acțiuni de combatere a eroziunii solului pe o suprafață de 800 mii de hectare ; se vor realiza importante lucrări și pe terenurile nisipoase, se vor ameliora mari suprafețe de soluri acide și sărăturoase. Pînă la sfîrșitul acestui cincinal vor fi indiguite-desecate peste 40% și ameliorate, prin lucrări de combatere a eroziunii solului, circa 1/3 din terenurile agricole care necesită asemenea lucrări.

Una din căile importante de creștere a eficienței utilizării fondului funciar o reprezintă **zonarea culturilor**. Pe baza studiilor de zonare s-a reușit o mai bună amplasare a culturilor în funcție de condițiile de favorabilitate pedoclimatică, acțiunea aprofundîndu-se în prezent la nivelul consiliilor intercooperatiste și al fiecărei unități de producție agricolă. În acest sens se acționează și în dezvoltarea și amplasarea viticulturii și pomiculturii, ramuri pentru care se prevede alocarea în acest cincinal a circa 6% din totalul investițiilor. Noile plantații prevăzute

în programele speciale de dezvoltare, vor fi efectuate numai în masive, în sisteme intensive și supraintensive, în care lucrările se vor efectua cu mijloace mecanice.

Una din direcțiile de cea mai mare însemnătate pentru creșterea rapidă a producției agricole și a eficienței economice o constituie **aplicarea rezultatelor obținute de științele biologice și, în special, ale geneticii și nutriției**. Pornind de la rolul hotărîtor al factorului biologic în producția agricolă, cercetările biologice au fost orientate spre crearea de noi soiuri și hibrizi de plante, linii și tipuri de animale, capabile să asigure o utilizare eficientă a condițiilor naturale, materiale și de muncă și să se finalizeze într-o sporire rapidă a producției, cu un consum cit mai redus de resurse pe unitatea de produs. Au fost obținute rezultate notabile în crearea de noi soiuri și hibrizi la toate plantele de cultură. Astfel, la grîul de toamnă, în perioada 1970 — 1977, potențialul de producție al soiurilor omologate a crescut de la 50 q/ha la 85 q/ha, ponderea suprafețelor ocupate cu soiuri create în țară mărîndu-se de la 20% la 60%. La orz, rezultatele cercetării experimentale sînt și mai bune, capacitatea productivă a soiurilor omologate crescînd de la 60 q/ha la 100 q/ha, iar ponderea suprafețelor ocupate cu soiurile românești — de la 9% în 1970 la 86% în 1977. Rezultate bune au fost obținute și la cultura porumbului (soiurile autohtone ocupă 98% din suprafață), floarea soarelui, sfecla de zahăr ș.a.

Pornind de la faptul că actualele metode de investigare nu permit obținerea unor progrese deosebite în ameliorarea plantelor și animalelor, țînînd totodată seama că pe plan mondial se prevăd noi orientări în cercetările de genetică, s-a inițiat executarea, de către Academia de Științe Agricole și Silvicultură, a unui **program special de inginerie genetică**. Scopul acestor cercetări constă în crearea unor forme și specii cu totul noi, capabile să depășească cu mult performanțele actuale privind potențialul de producție, însușirile calitative, de adaptabilitate și consistență în producție.

Intrucît randamentele la hectar și pe cap de animal obținute de unele unități de producție sînt sub potențialul productiv al soiurilor și hibrizilor și liniilor de animale nou create, una din preocupările permanente, de mare însemnătate o constituie **generalizarea introducerii progresului genetic în toate unitățile de producție**.

Chimizarea, una din direcțiile fundamentale ale progresului tehnico-științific în agricultură, își face simțit, în mod tot mai accentuat, aportul în sporirea producției agricole. În anul 1980, agricultura va primi circa 2 milioane tone de îngrășăminte chimice (circa 200 kg substanță activă la hectar), iar în cursul cincinalului următor vor fi asigurate cantitățile necesare de îngrășăminte și alte produse chimice, la nivelul cerințelor recomandate de cercetarea științifică.

În România, ca de altfel în toate țările cu o agricultură avansată, **mașinismul** agricol se afirmă ca unul din factorii de bază ai progresului tehnico-științific. Din acest punct de vedere, se poate afirma că în agricultura noastră s-a produs o adevărată revoluție tehnică. Dacă în 1950 precumpăneau animalele de muncă — 80% din forța de tracțiune, în 1977 mașinile dețineau 96% din forța de tracțiune. Pe un hectar revin 100 C.P., de 7,8 ori mai mult decât în 1950; în același interval, forța de tracțiune ce revine pe o persoană activă a crescut de 13,5 ori, ajungând la aproape 3 C.P.

Cu toate că înzestrarea energetică și dotarea tehnică a agriculturii au cunoscut o asemenea dezvoltare rapidă, încă nu au fost atinși parametrii de mecanizare existenți în țările cu o agricultură avansată. De aceea, orientarea principală în dezvoltarea bazei tehnice a agriculturii în acest cîcinal o constituie **mecanizarea completă și complexă a agriculturii**, inclusiv a zootehniei, numai astfel putîndu-se ajunge la transformarea muncii agricole într-o variantă a activității industriale, cu rezultate economice comparabile. În această privință actualul cîcinal reprezintă o etapă importantă, investițiile pentru mecanizare reprezentînd 30% din totalul investițiilor agricole.

Amplul program de mecanizare a agriculturii prevede ca pînă în 1980, acest proces să se încheie și în legumicultură, viticultură, pomicultură și zootehnie, cu repercusiuni favorabile asupra rezultatelor economice atît din aceste sectoare, cît și pe ansamblul agriculturii.

Productivitatea muncii, factorul hotărîtor

REALIZAREA unei agriculturi moderne, intensive, impune **ridicarea nivelului de calificare a forței de muncă**, factor hotărîtor în procesul producției materiale. Caracteristică pentru dezvoltarea agriculturii noastre în perioada de după 1960 este sporirea producției concomitent cu scăderea substanțială a populației ocupate în această ramură:

	1951 — 1955 = 10			
	1956 1960	1961 1965	1966 1970	1971 1975
Producția globală agricolă	114,4	130,8	162,2	203,7
Populația ocupată în agricultură	102,4	90,5	81,6	66,7
Productivitatea muncii	111,7	144,5	198,8	305,5

Ponderea populației agricole în totalul populației ocupate a scăzut de la 74,1% în 1950, la 34% în prezent, urmînd să reprezinte 27—29% în 1980, circa 20% în 1985 și 12—15% în 1990. La sfîrșitul următorului deceniu, populația ocupată în agricultură va fi de 1.3—1.5 milioane de persoane, față de 3,5 milioane în prezent.

După anii '60 producția agricolă a crescut numai pe seama productivității muncii, ritmul acesteia accelerîndu-se în ultima perioadă. Astfel, dacă în perioada 1956—1960 ritmul mediu anual a fost de 2,3% față de 1950—1955, în 1971—1975 el a fost de 9%, adică de circa 4 ori mai mare. În cîcinalul precedent, productivitatea muncii din

agricultură a crescut mai repede (peste 9%) decît în industrie (7,7%). În deceniul următor această tendință se va menține, prevăzîndu-se ca productivitatea muncii agricole să sporească într-un ritm mediu anual de 11—13%, nivelul ei apropiîndu-se astfel de cel al productivității muncii din industrie.

Deși ca ritm de creștere a productivității muncii agricole, țara noastră depășește o serie de țări avansate, totuși nivelul absolut al acestui indicator este încă scăzut, fapt explicabil atît prin deosebirile de dotare tehnică, dar mai ales prin volumul încă ridicat al forței de muncă utilizate. Se mențin încă decalaje importante între sectorul de stat și cel cooperatist, între unități situate în diferite zone de producție, precum și între diferitele ramuri ale producției agricole. Dacă în unele unități agricole de tip industrial, nivelul productivității muncii se situează la nivelul mediu al industriei noastre, sau al celei din agricultura țărilor avansate, la majoritatea produselor consumul de muncă pe unitatea de produs este încă ridicat.

În acest domeniu una din preocupările centrale — alături de creșterea înzestrării tehnice și energetice a muncii și extinderea tehnologiilor de tip industrial, atît în sectorul vegetal cît și cel al creșterii animalelor — o constituie ridicarea permanentă a calificării tuturor oamenilor muncii din agricultură, perfecționarea formelor de organizare a producției și muncii în unitățile agricole.

Eficiența economică — criteriu fundamental al activității

INTRODUCEREA ȘI FOLOSIREA unor forme și metode moderne de organizare și conducere a activității economice se afirmă tot mai mult ca una din direcțiile fundamentale ale progresului tehnico-științific contemporan. În scopul înlăptuirii politicii agrare se acordă o atenție deosebită perfecționării structurilor de organizare, metodelor și formelor moderne de conducere a agriculturii. Astfel, au fost organizate consiliile și asociațiile intercooperatiste, Uniunea Națională a Coope-

rii noastre, a sporirii contribuției acesteia la dezvoltare economiei naționale.

Una din trăsăturile caracteristice ale dezvoltării agriculturii noastre o constituie ritmurile înalte de sporire a producției agricole. Astfel, în acest cîcinal se prevede o sporire a producției agricole într-un ritm mediu anual de 6,9—9,0%, iar pentru 1985 se preconizează o creștere a producției față de 1980 cu 23—25%. Arit în actualul cîcinal, cît și în perspectivă se are în vedere o dezvoltare multilaterală a agriculturii, asigurîndu-se o creștere susținută a tuturor ramurilor sale.

Sporirea producției în structura cerută de economia națională reprezintă una din condițiile principale ale sporirii eficienței activității economice din agricultură. Însă, pentru a se asigura o eficiență ridicată este necesar ca ritmul de creștere a producției agricole să-l depășească substanțial pe cel al cheltuielilor, în special pe cel al cheltuielilor materiale, astfel încît ponderea acestora în valoarea producției globale să marcheze o tendință de continuă scădere. În realizarea acestei cerințe, o deosebită însemnătate o au măsurile stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. Stabilindu-se, drept indicator principal de comensurare a activității unităților, producția netă, introducîndu-se stimularea materială pe baza valorii nou create, colectivele de oameni ai muncii sînt cointeresate în mod direct în reducerea cheltuielilor, în special a celor materiale. Aceasta va stimula în continuare introducerea tehnologiilor moderne, reducerea consumurilor specifice de furaje, de energie și combustibil, o mai bună utilizare a fondului funciar și a tuturor capacităților de producție.

Succesele obținute în dezvoltarea și intensificarea producției agricole, întreaga politică de ridicare economico-socială a satului au asigurat sporirea continuă a nivelului de trai al țărănimii. An de an au sporit veniturile acesteia, iar în ultima perioadă au fost luate o serie de măsuri privind majorarea veniturilor țăranilor cooperatori; s-a introdus, începînd cu anul curent, un sistem de pensionare pentru țărani individuali din zonele montane și necooperativizate; au sporit alocațiile pentru copii, se asigură concediu de naștere, plătit, asistență medicală gratuită etc.

Creșterea în continuare a veniturilor tuturor lucrătorilor din agricultură va avea loc țînîndu-se seama de obținerea unor producții superioare, sporirea mai accentuată a productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție. Pe această bază se prevede ca în 1980, veniturile reale ale țărănimii să crească față de 1975, în medie pe o persoană activă, cu circa 30%.

Ridicarea veniturilor țărănimii pe baza sporirii producției și a eficienței economice se înscrie în orientarea generală a politicii partidului și statului nostru, de apropiere a nivelului de trai al lucrătorilor din agricultură de cel al oamenilor muncii din celelalte ramuri ale economiei naționale.

D. DUMITRU

DINAMICI ȘI RESTRUCTURĂRI ÎN NIVELUL DE TRAI

RIDICAREA NIVELULUI DE TRAI MATERIAL ȘI SPIRITUAL al întregului popor, îmbunătățirea calității vieții constituie țelul suprem al politicii partidului și statului nostru de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Situarea în centrul întregii politici a partidului și statului socialist a omului, factorul determinant al dezvoltării sociale, conferă acestei politici un profund caracter umanitar. „Fără nici o îndoială că societatea socialistă pe care noi o edificăm în România, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, acordă o atenție deosebită omului, condițiilor sale de viață, deci problemelor umanitare, ale umanismului, punind mai presus omul, libertatea și bunăstarea sa”.

Relația dintre fondul de acumulare și fondul de consum

OBȚINEREA unui ritm înalt de dezvoltare economică, de creștere a venitului național a determinat îmbunătățirea substanțială a condițiilor de viață ale populației. În realizarea acestui obiectiv, un rol hotărâtor l-a avut politica justă de repartizare a venitului național între fondul de consum și fondul de dezvoltare, promovată de partid îndeosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R. Influența favorabilă exercitată de rata înaltă a fondului de acumulare asupra sporului absolut de venit național și ritmului mediu anual de creștere a fondului de consum este ilustrată elocvent de datele tabelului nr. 1.

Tabelul nr. 1

Perioada	Rata fondului de acumulare (în %)	Ritm mediu anual de creștere a fondului de consum	Spor absolut de venit național (în mld. lei)
1956 — 1960	16,0	4,5	27
1961 — 1965	24,3	5,3	51
1966 — 1970	28,8	7,0	66
1971 — 1975	34,1	7,5	150
1976 — 1980	33—34	8,0	circa 250

^{a)} Diferența între venitul național din ultimul an al perioadei respective și anul final al perioadei anterioare.

Prin creșterea fondului de consum s-a creat premisa materială de bază a sporirii veniturilor populației, creșterii și diversificării consumului de bunuri și servicii și majorării fondurilor destinate învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății și asistenței sociale a populației, asigurându-se îmbunătățirea calității vieții în general.

Corespunzător creșterii venitului național și a fondului de consum, veniturile populației au cunoscut o evoluție continuu ascendentă: în anii 1951—1977, veniturile globale ale populației au crescut de 8,6 ori. Veniturile din retribuirea muncii ale personalului muncitor au înregistrat o creștere de 15,2 ori, iar veniturile din muncă în C.A.P. și gospodăriile populației de 4,3 ori. Veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum, pe o familie, au sporit, la rîndul lor, de 12,4 ori. Creșterea, an de an, a volumului veniturilor din retribuirea muncii personalului muncitor s-a datorat atât măririi continue a numărului personalului — crescînd astfel în cadrul familiei numărul de persoane aducătoare de venituri — cît și sporirii succesive a retribuției tarifare minimale, devenită posibilă în urma ridicării calificării și creșterii productivității muncii.

În cincinalul actual (1976—1980), retribuția nominală netă va crește cu 40,3% ca urmare a majorării retribuției prevăzute în „Programul de creștere a nivelului de trai al populației”, la care se adaugă acordarea de trepte, a sporului de vechime și a altor sporuri prevăzute de lege.

Retribuția medie netă a personalului muncitor a ajuns în 1977, în urma majorărilor generale efectuate în mod succesiv,

la 1 818 lei, iar în 1978, la încheierea primei etape de majorare, din actualul cincinal, la 2 060 lei; în anul 1980, la încheierea etapei a doua de majorare se prevede să ajungă la 2 238 lei. De remarcat că în acțiunea de majorare a retribuției nominale s-a pus un accent mai mare pe creșterea într-un ritm mai rapid a retribuțiilor mici, creîndu-se, astfel un raport echitabil între veniturile oamenilor muncii, în condițiile menținerii însă a principiului repartiției după munca depusă și după importanța acestei munci din punct de vedere social.

Ca rezultat al aplicării măsurilor de majorare a retribuțiilor au avut loc ample deplasări în repartizarea personalului pe grupe de retribuție. Ele s-au concretizat în scăderea ponderii personalului cu retribuții pînă la 1 500 de la 94,9% în 1960 la 17,6% în anul 1975 și în creșterea, în schimb, a ponderii personalului cu retribuția lunară imediat superioară, între 1 501—2 500, de la 4,7% la 66,1%, iar peste 2 500 lei de la 0,4% în 1960 la 16,3% în 1975. Este o dovadă grăitoare că politica socială a partidului nostru în domeniul retribuției asigură aplicarea consecventă a principiilor eticii și echității socialiste, o cointeresare materială sporită și un raport rațional între veniturile mari și mici.

Creșterea veniturilor din munca în C.A.P. și gospodăriile populației a fost posibilă ca urmare a sporirii producției agricole, a întăririi economico-organizatorice a C.A.P.-urilor, precum și a majorării prețurilor de achiziție la o serie de produse animale, scutirii și reducerii de impozite pe veniturile agricole. În Programul de creștere a nivelului de trai al întregului popor în actualul cincinal se prevede ca venitul mediu net al cooperabililor pe o persoană activă să se mărească de la 974 lei în 1975 la 1 370 lei în anul 1980.

Deși cea mai mare parte a veniturilor populației provine din retribuirea muncii, o însemnătate deosebită pentru creșterea nivelului de trai al populației o au veniturile din fondurile sociale de consum (circa 22% din totalul veniturilor). Populația beneficiază de venituri suplimentare provenite din fondurile sociale de consum sub formă de servicii și bunuri primite în unitățile de învățămînt și cultură, în cele de ocrotire a sănătății, în instituțiile pentru copii, case de odihnă etc., precum și sub formă bănească, ca ajutoare, burse, pensii și alte încasări de acest fel. În anul 1977 veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum pe o familie au ajuns la 9 563 lei (de 12,4 ori mai mari decît în 1950), urmînd să crească în 1980 la 11 766 lei.

O influență însemnată în ridicarea nivelului de trai al populației are politica de prețuri. În timp ce în numeroase țări ale lumii curba prețurilor a înregistrat o creștere spectaculoasă, la noi, în primii trei ani ai cincinalului, indicele prețurilor cu amănuntul, și al tarifelor se află sub nivelul prevăzut în plan, ceea ce demonstrează că dezvoltarea economico-socială a țării are loc în condițiile asigurării echilibrului financiar și monetar, ale unei circulații bănești sănătoase.

Creșterea veniturilor din muncă și din fondurile sociale de consum, în condițiile creșterii planificate a prețurilor în economie, are drept rezultat sporirea veniturilor reale totale ale populației, a căror evoluție este redată în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2
1950 = 100

	1965	1975	1977	1980
Retribuția reală total personal muncitor	225,6	325,2	364,9	430,2
Veniturile reale ale țărânimii provenite din munca în C.A.P. și gospodăriile personale (pe o persoană activă)	189,1	337,0	400,0	438,1
Veniturile reale totale ale populației	249	326	477	...

În cincinalul viitor (1981—1985), pe baza dezvoltării susținute a economiei și sporirii venitului național, retribuția reală va spori cu 18—20%, iar veniturile reale ale țărânimii pe o persoană activă vor crește cu 20—22%, menținîndu-se un raport

de 1 : 6 între retribuiția minimă și cea maximă. În același timp, se va asigura un raport mai just între veniturile reale ale personalului muncitor și cele ale țărănimii.

Deplasări în consumul populației

CREȘTEREA VENITURILOR, în condițiile sporirii producției industriei bunurilor de larg consum și agricole, ale dezvoltării și modernizării rețelei comerciale și a celei prestatoare de servicii, a orientat populația spre un **consum care să-i satisfacă într-o măsură tot mai mare nevoile de produse alimentare, nealimentare și de servicii**. În etapa actuală se înregistrează importante deplasări în consumul populației, rezultate din legăturile evoluției consumului în raport cu evoluția veniturilor, precum și din cerința satisfacerii optime, raționale, a necesităților populației.

Consumul de bunuri alimentare se caracterizează printr-o tendință pronunțată de creștere la carne, grăsimi, ouă, zahăr, în condițiile reducerii la cereale, tendință specifică țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Datele din tabelul nr. 3 sint edificatoare în acest sens.

Tabelul nr. 3

Consumul mediu anual de bunuri alimentare pe un locuitor

	UM	1950	1965	1975	1977	1980
Carne și produse din carne	kg	16,7	26,6	45,7	51,9	57,0
Lapte și produse din lapte	l	107,6	105,0	132,6	143,9	200,0
Ouă	buc	59	115	214	238	245
Zahăr și produse din zahăr	kg	6,9	15,0	20,3	25,2	30,0
Legume și produse din legume	kg	65,6	75,3	112,6	124,4	140,0
Fructe și produse din fructe	kg	20,7	26,7	42,6	50,2	56,0

În alimentația populației s-au realizat importante progrese în ceea ce privește conținutul în calorii și factori nutritivi ai consumului alimentar. Astfel, aportul produselor de origine animală a ajuns la 40% în numărul total de calorii, contribuind sensibil la ameliorarea stării de sănătate a populației și în acest cadru a indicatorilor somatometrici ai populației.

Regimul alimentar al populației va continua să se îmbunătățească în următoarele decenii. În Programul partidului se arată că în viitorii 20—25 de ani „se vor crea condiții pentru realizarea unei alimentații în concordanță cu recomandările științei”. În acest sens, în Directivele Congresului al XI-lea al partidului se prevede că în deceniul 9 se va asigura îmbunătățirea consumului alimentar pe baza normelor fiziologice optime. În acest scop, consumul pe locuitor va crește în perioada 1976—1990 cu 50—60% la carne, 80—90% la pește, 35—40% la lapte și 55—70% la fructe.

Consumul de bunuri nealimentare. Odată cu sporirea veniturilor și satisfacerea cerințelor alimentare de bază, populația și-a procurat un volum tot mai mare de mărfuri nealimentare : produse textile, de încălțăminte, produse de uz îndelungat, gospodărești și cultural-educative. Consumul de produse textile și încălțăminte pe locuitor a atins cote ridicate și asigură în condiții tot mai bune cerințele populației : consumul de țesături (inclusiv confecții), pe locuitor a crescut de la 13,2 mp în 1950, la 26,1 mp în 1977, iar consumul de încălțăminte a sporit în aceeași perioadă, de la 0,6 perechi, la 3,3 perechi. Pentru anul 1980 s-a prevăzut un consum de 30,5 mp textile și 4,1 perechi încălțăminte pe locuitor.

A sporit, an de an, înzestrarea populației cu obiecte de uz îndelungat, care îi îmbunătățește condițiile de viață și confort, îi asigură ridicarea nivelului cultural și îi creează condiții pentru folosirea cit mai judicioasă a timpului liber afectat activității cultural-educative sau turismului.

Ca și în cazul consumului alimentar, se are în vedere satisfacerea necesităților raționale de îmbrăcăminte și încălțăminte și o înzestrare corespunzătoare a gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată care să conducă la asigurarea unui standard de viață ridicat, în concordanță cu realizările civilizației contemporane. Astfel, în perioada 1976—1990, la țesături textile (inclusiv confecții), consumul pe locuitor va fi majorat cu 70—90% și la încălțăminte 45—55%. Înzestrarea populației cu bunuri de folosință îndelungată va crește, în aceeași perioadă,

de 2—2,2 ori la aparatele de radio, televizoare, frigider, mașini de spălat rufe și de 3,5—4 ori la autoturisme.

Consumul de servicii. Populația a beneficiat, pe măsura creșterii veniturilor sale bănești și a satisfacerii cerințelor de de bunuri materiale, de un volum sporit de servicii și într-o gamă tot mai diversificată. În anii 1966—1975 volumul serviciilor cu plată către populație a crescut într-un ritm mediu anual de peste 10,5%, ritm superior dinamicii vânzărilor de mărfuri cu amănuntul. În mod deosebit s-au dezvoltat serviciile de confecționat și întreținut îmbrăcăminte, încălțăminte, mobilă, bunuri de folosință îndelungată și obiecte de uz casnic. Creșteri însemnate au înregistrat, de asemenea, prestările de servicii în construcții și reparații de locuințe și serviciile de transport și gospodărie comunală. A crescut volumul serviciilor prestate de spălătoriile și curățătoarele chimice, precum și serviciile cu caracter personal. O creștere accentuată au cunoscut serviciile turistice, de agrement, cultură și sport.

Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980 are în vedere dezvoltarea deosebit a categoriilor de servicii tot mai mult solicitate de populație și în primul rând cele privind repararea bunurilor de folosință îndelungată (aparate de radio, televizoare, aspiratoare, frigider) și a autoturismelor, prestările în construcții și reparații de locuințe, transportul în comun ca și serviciile turistice.

În acest cadru trebuie menționată și sensibila ameliorare a condițiilor de locuit ale populației. În perioada 1951—1975, spre exemplu, s-au construit 2,9 milioane locuințe, ceea ce înseamnă că s-au asigurat locuințe noi pentru jumătate din populația țării. În același timp s-a înregistrat o creștere a gradului de confort al locuințelor. Astfel, în perioada dintre recensămintele populației din anii 1966 și 1977, numărul locuințelor dotate cu instalații de energie electrică s-a dublat, iar al celor dotate cu instalații pentru încălzire prin centrale termice și termoficare a crescut de peste 4,3 ori. În aceeași perioadă, numărul locuințelor alimentate cu apă din rețeaua publică de distribuție a crescut cu 88,2%. În mediul rural, indicatorii respectivi au înregistrat creșteri sensibile mai mari.

În actualul și următoarele două cincinale, construcțiile de locuințe vor cunoaște o dezvoltare însemnată, făcând posibilă astfel rezolvarea în general a problemei locuințelor la noi în țară. În anii 1976—1980 se vor construi peste un milion apartamente din fondurile statului sau cu sprijinul statului (aproape dublu față de cincinalul trecut) și circa 250 000 locuințe din fondurile proprii ale populației. În perioada 1981—1985 vor fi construite numai din fondurile și cu sprijinul statului cca. 1 300 000 de apartamente. Locuințele vor cunoaște, de asemenea, o serie de îmbunătățiri prin creșterea suprafețelor utile, dotare și finisaje superioare, precum și prin sporirea proporției apartamentelor cu 3—5 camere.

Îmbunătățirea condițiilor de viață și de instrucție

PARTIDUL COMUNIST ȘI STATUL SOCIALIST au promovat cu consecvență o politică de îmbunătățire a condițiilor de muncă și de instruire a populației.

Un aspect esențial în acest domeniu îl reprezintă reducerea duratei muncii. Corespunzător creșterii producției și productivității muncii, săptămâna de lucru va fi redusă până la sfârșitul deceniului următor la 40—42 ore. În acest cadru, Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 a adoptat programul de reducere a duratei săptămânii de lucru la 46 ore în etapa 1978—1980 și la 44 ore în etapa 1981—1983. În cursul acestui an au beneficiat de reducerea săptămânii de lucru un număr de aproape 1,4 milioane oameni ai muncii, ceea ce reprezintă 19,5% din totalul personalului muncitor. În 1979, ponderea personalului muncitor care va beneficia de timp de muncă redus va ajunge la 55—60% din totalul personalului, încadrându-se în limitele stabilite de Conferința Națională a partidului. Prin reducerea duratei muncii crește durata timpului liber destinat odihnei, activităților cultural-educative, practicării sportului, turismului și altor activități recreative, creîndu-se astfel condiții favorabile dezvoltării și afirmării multilaterale a personalității umane.

Îmbunătățirea consumului alimentar și a condițiilor de locuit au determinat o sensibilă ameliorare a sănătății populației. La aceasta, o contribuție hotărâtoare a avut politica sanitară a partidului, ale cărei coordonate definitorii sint : orientarea profilactică a ocrotirii sănătății și creșterea continuă a gradului de accesibilitate a populației la asistența medicală.

Asistența medicală a populației este gratuită și se asigură prin puternica bază materială și de cadre formate în anii socializării. A crescut numărul de paturi de asistență medicală (de la 2,2 la 1 000 de locuitori în 1938, la 9,2 la 1 000 de locuitori în 1977) și numărul medicilor și al cadrelor medii sanitare (numărul de locuitori la un medic a scăzut de la 1 895 în 1938, la

603 în 1977). La acești indicatori țara noastră se situează la nivelul unor țări dezvoltate din punct de vedere economic (Japonia, Anglia, Olanda, Suedia, Canada, S.U.A., Elveția).

Rezultatul sintetic al măsurilor de îmbunătățire a condițiilor de muncă și de viață ale populației și al acțiunilor sanitare cu caracter profilactic și curativ este **reducerea mortalității generale și a mortalității infantile, precum și creșterea duratei medii de viață a populației**. Dacă în anul 1938, spre exemplu, mortalitatea generală era de 19,1 la mia de locuitori, în 1977 s-a redus la 9,6. Mortalitatea infantilă s-a redus și ea de la 179 la 1 000 născuți vii în 1938 la 31,2 în 1977. Durata medie de viață a crescut de la 42 de ani în 1932 la 69,8 ani în perioada 1975—1977. Evoluția indicatorilor somatometrici relevă o dezvoltare mult mai riguroasă și o îmbunătățire a stării de sănătate a copiilor.

Dezvoltarea multilaterală a personalității umane, ridicarea gradului de instrucție și a nivelului cultural-educativ al populației, reprezintă o trăsătură definitorie a modului socialist de viață, o componentă a creșterii nivelului de trai al oamenilor muncii. „Conducind vasta operă de edificare a societății socialiste, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul nostru pune pe primul plan omul, dezvoltarea sa multilaterală, asigurarea ridicării continue a bunăstării lui materiale, dar și crearea tuturor condițiilor pentru lărgirea orizontului său de cunoaștere, pentru manifestarea sa plenară în întreaga viață social-politică.”

În anii construcției socialiste a avut loc o puternică dezvoltare a învățământului, științei și culturii și s-a asigurat cadrul organizatoric pentru cuprinderea cât mai largă a maselor de oameni ai muncii în activitățile de creație tehnico-științifică și cultural-educativă.

Accesibilitatea tineretului la învățământul de toate gradele este asigurată prin gratuitatea acestuia și a manualelor școlare

pentru elevi, precum și prin acordarea de burse și alte înlesniri elevilor și studenților. A crescut numărul sălilor de clasă, al atelierelor și laboratoarelor, s-a îmbunătățit înzestrarea acestora cu instalații și aparate moderne, a crescut numărul căminelor și cantinelor în care sînt găzduiți și servesc masa elevii și studenții.

În deceniul al 9-lea gradul de cuprindere a tineretului în învățămînt va căpăta noi dimensiuni prin trecerea la generalizarea învățămîntului liceal de 12 ani și dezvoltarea puternică a învățămîntului superior. Va fi ridicată pe un plan superior integrarea învățămîntului cu producția și cercetarea științifică.

Activitatea cultural-educativă a cunoscut, la rîndul ei, parametri înalți, aducînd o contribuție importantă la formarea conștiinței socialiste a poporului și la dezvoltarea personalității umane. O puternică dezvoltare și diversificare au cunoscut instituțiile social-culturale, ceea ce a asigurat satisfacerea tot mai bună a cerințelor de ordin cultural al oamenilor muncii. În procesul creșterii rețelei de unități culturale s-a realizat o îmbunătățire continuă a amplasării lor pe cele două medii — urban și rural — căpătînd însă o extindere mai mare în mediul rural. O creștere de asemenea importanță a cunoscut activitatea editorială, ca și a presei de informare generală, a revistelor și a altor publicații periodice.

ÎMBUNĂTĂȚIREA condițiilor de viață ale oamenilor muncii în anii socialismului dovedește că dezvoltarea economiei și culturii s-au repercutat direct asupra nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. În deceniul al 9-lea, cînd țara noastră va atinge nivelul mediu de dezvoltare economică, standardul de viață al populației va înregistra noi progrese cantitative și calitative, se va afirma și mai puternic personalitatea umană.

dr. Constantin GRIGORESCU

Accentuarea caracterului industrial al economiei

(Urmare din pag. 7)

din domeniile materiilor prime și ale resurselor energetice, cînd se vizează tot mai mult creșterea producției la produsele care înglobează o mare valoare adăugată, economisirea și valorificarea superioară a resurselor naturale și capacitatea (suplețea) de adaptare la schimbările imprimate mai ales de revoluția tehnico-științifică contemporană sînt criteriile care se impun tot mai mult în orientarea politicii structurale a unei țări.

În condițiile României, făurirea unei puternice baze tehnico-materiale a societății impune dezvoltarea, în continuare, a ramurilor de bază ale industriei. Cele mai dinamice ramuri sînt și vor fi construcțiile de mașini, care în perioada viitorului cincinal se vor dezvolta într-un ritm mediu anual de peste 13% și chimia, a cărei producție va fi în 1985 de 4 ori mai mare în comparație cu 1975. Atingînd în 1985 o pondere de circa 50% din întreaga producție industrială, din care construcțiilor de mașini le vor reveni circa 36%, aceste două ramuri vor defini profilul industriei românești și vor domina procesul de modernizare a structurii și de accentuare a caracterului industrial al României în procesul trecerii acesteia în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare.

În acest cadru o creștere prioritară se realizează în ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate din domeniul metalurgiei, construcțiilor de mașini și chimiei, care asigură dezvoltarea pe o treaptă superioară a bazei tehnico-materiale a societății și valorificarea cu mare eficiență a resurselor naționale. Astfel, în domeniul metalurgiei o atenție deosebită se acordă lărgirii producției de oțeluri de calitate, iar în energetică se urmărește restringerea treptată a utilizării hidrocarburilor în procesele de ardere și creșterea ponderii celorlalți purtători de energie. În industria construcțiilor de mașini se va dezvolta cu prioritate producția produselor cu parametri tehnico-economici superiori în domeniul electronicii, al mașinilor-unelte, mecanicii fine, opticii, aeronauticii, producția de utilaje tehnologice, petroliere, energetice și de construcții etc., în chimie va crește producția maselor plastice, înlocuitoare de metal, lemn, piei naturale, precum și producția de fibre sintetice și artificiale, de îngrășăminte chimice, de medicamente.

Astfel, potrivit unor prognoze, cererea mondială pentru bunuri de echipament pînă în 1985 va rămîne intensă, cu un ritm mediu anual între 6 și 10%⁵⁾, iar piața mondială a circuitelor integrate (exprimată prin valoarea vânzărilor) ar urma să crească pînă în 1985 de peste 16 ori⁶⁾ față de 1970. În domeniul chimiei se apreciază că ritmul mediu de creștere anuală a cererii pe piața mondială pînă în 1985 ar urma să fie de 6,7%⁷⁾ pentru chimia minerală de bază, 11,4%⁸⁾ pentru chimia organică,

7% pentru îngrășăminte și 9% pentru produsele farmaceutice⁹⁾, iar pentru materialele plastice tehnice, menite a servi ca înlocuitori, care în prezent dețin 2,5% din consumul mondial al materialelor plastice, creșterea medie urmează a fi de 10—12%⁸⁾.

Concomitent cu această dezvoltare, o atenție deosebită se acordă creșterii și diversificării producției bunurilor de consum prin dezvoltarea accentuată a industriei ușoare și alimentare, precum și a producției bunurilor tehnice de uz îndelungat. Astfel, prin atingerea unei producții de 1 800—1 900 milioane mp țesături, țara noastră va trece de la o producție de 41 mp pe locuitor în 1975 și 49 mp în 1977 la 76—80 mp pe locuitor în 1985, ceea ce depășește sensibil nivelul actual al multor țări dezvoltate. Așa cum prevăd documentele Conferinței Naționale, dezvoltarea industriei ușoare urmează să asigure satisfacerea necesităților raționale de consum ale populației, în condițiile diversificării și îmbunătățirii substanțiale a structurii sortimentale și a calității produselor, iar în industria alimentară va fi intensificată valorificarea superioară a resurselor agricole vegetale și animale.

O economie de tip industrial se caracterizează prin **modificări importante în structura comerțului exterior**, printr-o pondere ridicată a produselor cu un grad înalt de prelucrare, în primul rînd a mașinilor și instalațiilor. Accentuarea caracterului industrial al României în procesul trecerii la un nivel mediu de dezvoltare economică va fi însoțită nu numai de creșterea contribuției industriei la dezvoltarea relațiilor economice externe, ci și de schimbări importante ale structurii exporturilor, sporind substanțial ponderea produselor construcțiilor de mașini și chimiei, aceasta urmînd să ajungă în 1985 la peste 5% din exporturile românești.

ÎN ACEST FEL, accentuarea caracterului industrial al economiei noastre va fi însoțită de sporirea contribuției industriei la ridicarea eficienței economice și a venitului național și, totodată, la realizarea la un nivel superior a cerințelor populației și ale întregii noastre societăți. Prin îmbunătățirea, în continuare, a repartizării obiectivelor industriale pe teritoriul țării, procesul de industrializare va contribui, totodată, la dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor țării și la ridicarea veniturilor generale ale populației, antrenînd, totodată, profunde mutații în condițiile de muncă și de viață ale populației.

⁵⁾ L'Expansion, nr. 110, sept. 1977, p. 251.

⁶⁾ L'Expansion, nr. 123—123 bis, noiembrie 1978, p. 119.

⁷⁾ L'Expansion, nr. 110, sept. 1977, p. 255.

⁸⁾ L'Usine nouvelle nr. 47, din 23 nov. 1978, pag. 152.

UTILIZAREA SUPERIOARĂ A RESURSELOR — GENERATOR AL CREȘTERII ECONOMICE

— Valențele și raționalitatea proceselor circular active —

RESTRICȚIILE ECONOMICE ale lumii contemporane impun o atitudine mai rațională față de dezvoltarea economică, o evaluare corectă a finalităților creșterii. Creșterea economică propulsată de mirajul maximizării profiturilor — în condițiile existenței unor surse de materii prime ieftine, ale stimulării artificiale a consumului și ale angajării în cursa înarmărilor, a condus la impasul concretizat în avalanșa crizelor ce se succed, se întrețin și întrepătrund: criza de resurse energetice și de materii prime, criza monetară, financiară, criza ecologică și poate cea mai amenințătoare — criza înarmărilor, care mărește **pericolul** autodistrugerii planetei, prin acumularea unor arme cu imensă forță distructivă.

Dar nu de o asemenea creștere economică au nevoie popoarele. În zilele noastre este nevoie de alt gen de creștere: de o dezvoltare și perfecționare a aparatului de producție care să asigure satisfacerea cerințelor materiale și spirituale ale oamenilor, condiții de confort și civilizație și care să nu aducă prejudicii echilibrului naturii. Popoarele au nevoie de pace pentru a-și putea valorifica potențialul de producție și de creativitate într-o competiție pașnică, nu în competiția înarmărilor. Dar o dezvoltare și perfecționare a aparatului de producție nu mai este posibil însă de realizat în condițiile crizei de materii prime și de resurse energetice cu tehnicile și tehnologiile clasice, adeseori mari consumatoare de energie și de materii prime și nici pe baza criteriilor și căilor creșterii așa cum au fost ele fundamentate în condiții radical diferite.

Noile restricții ce decurg din crizele de resurse naturale, energetice, financiare, monetare, ecologice etc., etc. fac necesară o am-

plă conștientizare a popoarelor pentru a înțelege pe deplin situația și pentru a evalua corect potențialul de resurse naturale de care dispune fiecare țară și a căuta cele mai potrivite soluții de valorificare superioară, de economisire a materiilor prime și energiei, de minimizare a tuturor consumurilor și de creștere a randamentelor. Sporirea efectelor economice, a aportului de venit național obținut din fiecare unitate de materie primă și energie este comandamentul esențial al competitivității în epoca noastră, este însăși chezașia creșterii economice. **Eficiența cu care valorifică resursele de care dispune este azi problema problemelor pentru fiecare țară.**

Soluții adaptate la restricții ale prezentului și viitorului

UNA DIN SOLUȚIILE posibile de adaptare a aparatului productiv la rigorile unei politici de austeritate în domeniul energiei și al materiilor prime este conceperea unor complexe economice sau platforme industriale cu finalități multiple bazate pe concepția de proces circular activ de valorificare complexă și integrată a tuturor componentelor materiei prime și energiei intrate în procesul respectiv de producție.

Unitățile de producție concepute pe criteriile specializării stricte și bazate pe tehnologii energofage și mari consumatoare de materii prime nu mai corespund noilor exigențe datorită risipei de resurse pe care o antrenează, cheltuielilor de transport și depozitare a resurselor secundare, pierderilor de energie secundară și terțiară și datorită poluării mediului. Concepția pe baza procesului cir-

cular activ ținând seama de legea conservării materiei, după care „**Nimic nu se pierde, totul se transformă**“ caută, să elimine situațiile în care importante componente ale materiilor prime erau transformate în redizuuri, sau produse secundare, inferior sau de loc valorificate. Pentru aceasta este esențială adaptarea proceselor de producție la noile restricții printr-o îmbinare cât mai rațională a fluxurilor de producție care să asigure transformarea tuturor componentelor materiilor prime în produse utile și posibilitatea folosirii energiilor și produselor secundare, terțiare etc. atât în procesul de producție respectiv cât și în alte domenii în care este posibil. În acest fel un complex de producție nu mai este liniar dând produse finite, produse secundare și reziduuri, ci, **prin proces circular activ, din aceleași materii prime pot fi obținute produse, funcții și servicii foarte diversificate.**

Avantajele procesului circular activ decurg din abordarea funcțională și multidisciplinară a procesului de producție, din căutarea și combinarea acelor fluxuri tehnologice individuale care pot produce împreună un efect economic maxim. Prin procesul circular activ se pot minimiza pierderile de materii prime și energie, eliminarea acestor pierderi constituind însăși obiectivul fundamental al concepției sale. Procesul circular activ ridică în fața proiectării ingineresti problema reproiectării funcționale a întregii activități, face necesară concentrarea atenției asupra unor probleme importante ca modul de folosire al substanței ce se pierde și utilitatea funcțiilor oferite de ea, identificarea unor utilizatori potențiali. Definirea clară și corectă a funcțiilor producției este esențială: ce se produce, din ce, cu ce mijloace tehnice, cu

ce randamente, ce se pierde, iată numai câteva din multiplele probleme premergătoare la care se dau răspunsuri clare, fundamentate. În concepția de proces circular activ varietatea de funcții, pe care le putem defini și acoperi devine extrem de mare, pot apărea noi funcții, noi structuri, care să se realizeze.

Schema de mai jos a circuitului materiei și energiei într-un complex de producție bazat pe proces circular activ ilustrează în mod succint modul cum se integrează unitatea de producție în exigențele de economicitate, cum răspunde comenzii sociale furnizându-i din aceleași materii prime produse diverse, funcții și servicii multiple și cum asigură prelucrarea și valorificarea maximă a componentelor utile astfel încât în final se întorc în mediul natural mici cantități de reziduuri cu nocivitate redusă.

Îmbinarea tehnologiilor în fluxul tehnologic se bazează pe o analiză minuțioasă a intrărilor și ieșirilor de materii și energie, pe fiecare

fază de producție și pe adaptarea acelor tehnologii apte să transforme în produse utile, funcții și servicii fiecare element. Pentru multe din elementele ce ies din fazele de producție — substanțe sau energii există tehnologii de prelucrare și valorificare, pentru altele însă asemenea tehnologii n-au fost create încă. Bunăoară, mai sînt încă procese economice care generează produse și energii neutilizate, tocmai pentru că nu dispunem de tehnologii adecvate: prin zgurile metalurgice se pierde o mare cantitate de energie și de substanțe ce pot deveni utile; reziduurile de bauxită, sterilul de neferoase, căldura ce se pierde în metalurgie prin încălziri și răcirii repetate etc., etc.

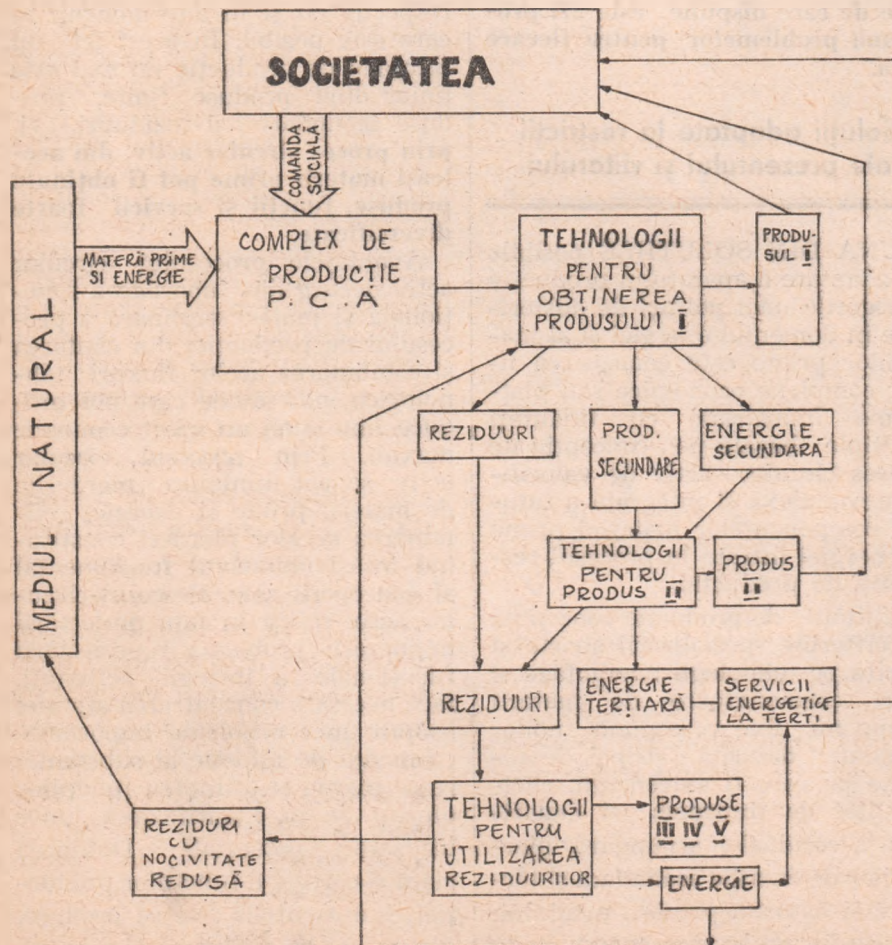
Dar istoria omenirii a demonstrat marea capacitate de adaptare a omului, faptul că orice necesitate conduce la găsirea posibilităților, a soluțiilor de rezolvare. Și sub imperiul necesității de a economisi cu strictețe energia și toate resursele naturale, se imaginează în prezent și se vor putea imagina

tot mai mult în viitor soluții tehnice eficiente. Se cuvine să subliniem că una din **valențele** procesului circular activ este că **impune și stimulează creativitatea tehnică**. Proiectarea unor complexe de producție pe baza acestei concepții **cere introducerea în producție a unei cantități tot mai mari de inteligență tehnică și organizatorică**.

Se cuvine a sublinia, alături de necesitatea introducerii mai operative în complexele de producție a tuturor invențiilor românești care răspund criteriilor de raționalitate și economicitate și o idee valoroasă prezentată într-o dezbateră organizată de revistă și anume aceea de a se căuta printre invențiile brevetate cu mulți ani în urmă și care n-au fost aplicate — acelea care azi se încadrează în comandamentele de austeritate privind consumurile. De fapt, aplicarea conceptului de proces circular activ aduce orientări radicale noi în știință și tehnologie, orientarea spre realizarea de tehnologii complexe de valorificare integrală, cu recirculări active a resurselor și energiei, spre introducerea sistemelor de control al consumurilor bazate pe microprocesoare.

O particularitate a complexelor de producție bazate pe proces circular activ este aceea că realizează nu numai produse care nu pot fi încadrate în aceeași ramură sau sector, dar furnizează și servicii. Energia secundară sau terțiară ce apare pe traiectul multiplelor fluxuri tehnologice ale complexului de producție respectiv este posibil să nu poată fi folosită în același complex (întrucât poate avea potențiale scăzute) dar acele potențiale pot fi utilizate în alte domenii. Căldura eliminată pe coșurile furnalelor, de exemplu, poate fi utilizată pentru termoficare sau în industria ușoară, economisindu-se astfel mari cantități de combustibil, pe această bază pot fi găsite soluții mai eficiente și pentru evitarea poluării. Tot într-o dezbateră a „Revistei economice” s-a propus în acest sens ca în apropierea fabricilor de sticlă și porțelan să se organizeze sere care pot utiliza energia secundară — de potențial redus pentru industrie — dar suficient pentru agricultură.

Schema circuitului materiei și energiei într-un complex de producție bazat pe procesul circular activ

Maximizarea valorificării resurselor locale

O ALTĂ VALENȚĂ însemnată a conceperii complexelor de producție pe baza procesului circular activ este aceea că permite înțelegerea mai adâncă a industriei în specificul teritorial, că favorizează o mai bună structurare a zonelor după criteriile de valorificare a resurselor locale și de minimizare a consumurilor de materii prime și energie, că îndeamnă și favorizează folosirea energiilor secundare și terțiare, a bioenergiei, biogazului, a căderilor de apă mici, a energiei solare și eoliene, că permite valorificarea complexă a resurselor de materii prime, chiar și a celor cu conținut scăzut. În felul acesta procesul circular activ se înscrie în cerințele politicii de dezvoltare rațională a forțelor de producție, a industriei în toate județele țării, contribuind la utilizarea mai economicoasă a resurselor naturale, la crearea unor posibilități mai largi pentru acoperirea nevoilor materiale ale dezvoltării locale și în ansamblu a economiei naționale; el contribuie la stimularea creării de tehnici și tehnologii noi care să permită folosirea pe loc a căldurii pierdute, să valorifice superior toate componentele materiilor prime și să evite irosirea energiei prin transporturi la distanțe mari.

Noi criterii și sisteme de optimizare

RITMUL ACCELERAT în care se produc schimbările în lumea contemporană, accelerarea progreselor tehnico-științifice, impune un mod mai nuanțat de gândire și evaluare a realităților și în domeniul economiei. Accelerarea progresului tehnico-științific a adus produse și servicii noi, a introdus în consum o multitudine de produse, de aparate și mașini electrice etc., a crescut necesarul de materii prime și energie pentru procesele de producție — exploatare, investiții, etc. Preocuparea preponderentă — și evident necesară — pentru creșterea și diversificarea producției nu a fost însoțită însă în aceeași măsură, la nivelul unităților, de interesul pentru reducerea consumurilor de resurse naturale, pentru sporirea randamentelor în exploatare, pen-

tru cunoașterea exactă a efectelor economice ale producției și consumului. Or, **restricțiile ce decurg din criza de energie și materii prime impun o atitudine radical modificată față de problemele economice**, față de producție și consum. Ele trebuie studiate și înțelese în toată complexitatea, diversitatea și contrarietatea lor, de aceea apare necesar să fie situate pe același plan finalitatea în consum cu modul în care se realizează sau este posibil să se realizeze această finalitate. În acest sens științele economice sînt chemate să contribuie la ridicarea nivelului de maturitate și obiectivitate în înțelegerea multideterminărilor pluridisciplinare și pluridepartamentale, să conducă la o gândire integratoare sistemică, la o viziune relativistă asupra fenomenelor economico-sociale.

Preocupările partidului și statului nostru, ale președintelui țării, **tovarășul Nicolae Ceaușescu** pentru adaptarea mecanismului economiei românești la noile exigențe și condiții ale economiei mondiale, pentru dezvoltarea teoriei economice materialist-dialectice în noile condiții, pentru a evidenția în această etapă a dezvoltării țării criteriile principiale în aprecierea și desfășurarea activităților, a finalității lor, constituie un strălucit exemplu și un îndemn la creativitate pentru știința noastră economică. La Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1978 **tovarășul Nicolae Ceaușescu** sublinia necesitatea de „a asigura creșterea indicelui de folosire a materiilor prime, precum și recuperarea, pînă la ultimul gram, a materialelor care rămîn după prelucrarea industrială. Ținînd seama de faptul că fiecare bucățică de metal conține, pe lângă minereu de fier, atît energie cît și muncă, trebuie acționat cu toată răspunderea pentru folosirea rațională a întregii cantități de materii prime, pentru valorificarea a tot ceea ce rămîne după încheierea procesului de producție“.

Pornind de la asemenea considerente, în contextul actual se diminuează rolul de postcalcul și crește rolul științelor economice în ceea ce privește **stabilirea cadrului conceptual al proceselor de producție, al funcțiilor producției**, crește rolul lor în proiectarea lucrărilor de investiții în definirea clară nuanțată prin luarea în cal-

cul a elementelor de risc a ceea ce se poate obține de la complexele de producție, sau platformele industriale pe care le realizăm, în evaluarea realistă a acestora, crește sensibil rolul studiilor de prognoză din care se impune cu o stringență acuită eliminarea extrapolărilor simpliste. Stabilirea precisă — în funcție de toți factorii politici, economici, geografici, tehnici, sociali etc. — a utilizării pe care urmează să o dăm fiecărui obiectiv de investiții, a randamentelor, produselor, funcțiilor și serviciilor pe care le poate furniza, a șanselor pe care le are în conjunctura economică actuală și în perspectivă este de natură să contribuie la creșterea eficienței economice a aparatului productiv, la înnoirea și adaptarea lui la noile cerințe. În cadrul principiilor pentru economisirea strictă a resurselor naturale și energetice este necesar un susținut efort în domeniul științelor economico-sociale pentru definirea unui nou sistem de valori — și în funcție de acesta vor putea fi fundamentate mai temeinic **noi criterii de optimizare a proceselor economice**. Această este de natură să contribuie din plin la dezvoltarea conștiinței responsabilității sociale a întregului popor față de resursele naturale de care dispunem, față de modul cum le gospodărim și valorificăm, față de modul cum consumăm energia și toate valorile materiale create de societate. În elaborarea concepției de proces circular activ s-a căutat înscrierea pe linia acestor preocupări și exigențe, armonizarea și identificarea cu exigențele forțelor motrice ale dezvoltării economico-sociale. Prin valențele și raționalitatea sa o asemenea concepție permite valorificarea superioară a materiilor prime și utilizarea integrală a energiei, stimulează perfecționarea tehnicii și tehnologiei și combinarea optimă a fluxurilor tehnologice, utilizarea rațională a investițiilor și produselor contribuind astfel la menținerea unui ritm înalt de dezvoltare a forțelor de producție. În zilele noastre, competitivitatea unei economii depinde **în mod hotărîtor** de recepționarea cu operativitate a mesajului actualității, **de capacitatea sa de adaptare la restricțiile referitoare la utilizarea resurselor**; aceasta constituie însăși premisa asigurării creșterii economice.

dr. Maria D. POPESCU

Economisirea energiei și creșterea economică: Orizont 2000

ECONOMISIREA ENERGIEI a devenit o problemă centrală a întregii dezvoltări economice. Caracterul inevitabil limitat al rezervelor de combustibili clasici, creșterea prețului acestora și atragerea în circuitul economic a unor combustibili inferiori, care scumpește pe ansamblu energia obținută, ea și ritmul lent al introducerii în practică a unor noi tehnologii energetice care să mărească actualul randament, destul de scăzut, al utilizării combustibililor clasici sau care să majoreze substanțial ponderea unor noi surse de energie (solară, eoliană, fuziune nucleară etc.) în balanța energetică determină în mod obiectiv în actuala perioadă — de tranziție către o nouă structură energetică — necesitatea unei economii severe de energie pe întregul flux, de la obținere până la consumul final. Privită în felul acesta, economisirea energiei — care presupune promovarea unei noi concepții, a unei noi mentalități cu privire la folosirea ei în condițiile unei realități schimbate — apare ea însăși ca o sursă de energie al cărei potențial, așa cum se va vedea, nu este deloc neglijabil. De aceea și numărul studiilor consacrate pe plan mondial, în ultimii ani, direcțiilor de acțiune pe linia economisirii energiei s-a îmbogățit continuu, elaborarea și dezbaterile lor formând nu o dată obiect al cooperării științifice internaționale.

Ipoteze pentru o prognoză

UN ASEMENEA STUDIUL, elaborat de doi specialiști finlandezi, L. Nevanlinna și F. Kommonen, a fost prezentat anul trecut la Conferința mondială a energiei, desfășurată la Istanbul, de către Comisia pentru economisirea energiei. Studiul (apărut ulterior în volumul **Ressources énergétiques mondiales 1985—2020**, Editions Technip, Paris) constată existența unor posibilități considerabile de economisire în toate sectoarele consumului, care, valorificate, ar putea antrena în timp o reducere a raportului dintre consumul total de energie în tone echivalent petrol și produsul mondial brut în prețuri constante până la 91% din nivelul actual în anul 1985, până la 67% în anul 2000 și la 54% în anul 2020. Și aceasta cu toate că raportul dintre consumul de energie electrică și produsul mondial brut va rămâne aproape neschimbat, dat fiind că dintre toate formele de energie, cererea de energie electrică va continua să sporească cel mai rapid. În aprecierea potențialului global al economisirii, autorii au avut în vedere stadiul actual al tehnologiei și evoluția

previzibilă a acesteia, precum și măsurile de economisire deja adoptate de guvernele a numeroase țări, măsuri care vizează în primul rând petrolul. De notat și faptul că autorii nu au inclus în calculele lor măsurile suplimentare de economisire pe care le-ar putea solicita în viitor o majorare a prețului unor resurse energetice.

În ce privește creșterea produsului mondial brut, ipoteza aleasă este a unui ritm mediu anual relativ ridicat, corespunzând unei creșteri totale de 6,8 ori (și anume 4,6% între anii 1975 și 2000 și 4,1% între anii 2000 și 2020), diferențiat pe grupe de țări (mai rapid, circa 5-6%, în țările în curs de dezvoltare, și ceva mai lent, 3-4%, în țările dezvoltate). Ritmurile amintite nu vor fi afectate de economisirea preconizată a energiei, scopul economisirii fiind tocmai de a se obține un ritm convenabil de creștere economică reducând la minimum consumul global de energie. Aceasta nu înseamnă însă, subliniază autorii, că raportul între consumul de energie și produsul național brut scade în toate sectoarele și în toate împrejurările, respectiv că ar putea exista un model unic în această privință. Observația are în vedere fie și numai faptul că țările lumii se află la nivelul extrem de diferite de dezvoltare a forțelor de producție, deci și în ceea ce privește volumul și structura consumului de energie, și că, în principiu, există posibilități mai mari de economisire într-o țară mai dezvoltată decât într-o țară aflată la începuturile electrificării, de pildă, în care consumul de energie electrică sporește mult mai rapid decât produsul național brut.

Diferențe destul de mari există în această privință chiar și între țările dezvoltate, în legătură cu structura pe ramuri a produsului național brut, dar ele nu infirmă concluzia că s-ar putea obține o reducere substanțială a consumului de energie fără efecte importante asupra nivelului de trai și a ritmului creșterii economice, ci dimpotrivă o susțin. Astfel cercetătorul american John McHale, într-un studiu pregătit la cererea Comitetului Economic mixt al Congresului S.U.A. (**Resource availability and growth**, U.S. Government Printing Office, Washington 1976) relevă că Suedia, R.F. Germania și Elveția, care au aproximativ același nivel al P.N.B. pe locuitor ca S.U.A., consumă pe locuitor numai 60% din energia utilizată în S.U.A. McHale ajunge la concluzia că, treptat, consumul de energie american ar putea fi redus chiar cu mai mult de jumătate față de nivelul actual, care lasă loc la multă risipă.

Posibilități rapide în transporturi

STUDIUL PREZENTAT la Istanbul Conferinței mondiale a energiei a analizat cererea totală de energie pornind de la necesitățile a cinci sectoare (transporturi; industrie; casnic-public-comercial; nevoile proprii ale sectorului energetic; producția de energie electrică), prezentând separat în cadrul fiecăruia necesarul de energie electrică și cel de combustibili. Pentru a evidenția potențialul de economisire autorii au avut în vedere trei ipoteze: 1) raportul între consumul total de energie și produsul mondial brut (P.M.B.) rămâne constant; 2) intervin numai modificări structurale, atât în P.M.B. cât și în consumul de energie (de exemplu consumul de energie într-o ramură industrială rămâne neschimbat pe unitatea de produs, dar se reduce ponderea respectivului produs energointensiv în volumul de ansamblu al producției industriale; sau numărul automobilelor sporește într-un ritm mai lent decât P.M.B. etc.); 3) economisire maximă, când se adoptă toate măsurile care par aplicabile înainte de anul 2020.

Dintre diversele sectoare ale consumului, autorii apreciază că transporturile oferă posibilitățile cele mai rapide de economisire a energiei, presupunând că transportul în comun va deveni capabil să concureze în mai mare măsură, în condiții de rentabilitate și confort, autoturismele personale, ceea ce, afirmă ei, va putea fi considerat ca o modificare a modului de viață. În prezent, notează ei, aproape 70% din consumul total de energie al sectorului transporturi (1 miliard tone echivalent petrol în 1975) aparține țărilor capitaliste dezvoltate membre ale O.C.D.E., 90% din acest consum fiind pe bază de petrol. Aproape 60% din consum revine traficului rutier. Studiul are la bază două presupuneri: parcul de automobile va crește mai lent decât P.M.B. (raport 1:1,7), iar consumul specific de carburant va reprezenta 60% din cel actual. Se ajunge astfel la concluzia unui consum de energie pe unitatea de P.M.B. cu peste 50% mai mic decât cel actual, în transporturile rutiere.

În același timp volumul transporturilor aeriene, maritime și feroviare va spori mai rapid decât P.M.B., potențialul total al economisirii de combustibili în transporturi fiind de aceea estimat în final la 40%. Pe de altă parte, datorită

Tabelul nr. 1

PROGNOZA CONSUMULUI TOTAL DE ENERGIE ÎN RAPORT CU PRODUSUL MONDIAL BRUT (ÎN IPOTEZA ECONOMISIRII MAXIME)

Anul	1975	1985	2000	2020
Produsul mondial brut (în mlrd. dolari, la prețurile din 1972)	4 400	6 900	13 500	30 000
Indicele P.M.B. (1975 = 1)	1,0	1,6	3,1	6,8
Consumul total de energie (mil. t. echivalent petrol)	5 800	8 600	15 800	32 600
Raportul consum total de energie/P.M.B. (1975 = 1,0)	1,0	0,91	0,67	0,54

electrificării intense a transporturilor feroviare și urbane, consumul de energie electrică se apreciază că va crește în transporturi, chiar în condițiile utilizării economice a acesteia.

În anumite țări, ca S.U.A. de pildă, în care transporturile contează cu un sfert din consumul național de energie, cantitatea acesteia care s-ar putea economisi este considerabilă. Relevind că peste jumătate din consumul american din transporturi privește benzina utilizată de automobile, cu un randament care nu depășește 5%. John McHale consideră că se impun acțiuni mult mai hotărâte decît simpla recomandare a reducerii vitezei de circulație pe autostrăzi. Este vorba în primul rînd, afirmă el, de necesitatea orientării producției, și bineînțeles și a cererii, spre automobile de dimensiuni ceva mai mici, cu randamente și cu o durată de funcționare mai mare, renunțîndu-se la goana stimulată de producători — în lupta lor pentru profit — după modele a căror nouitate nu este decît marginală, goană care se soldează cu un important consum de materii prime și energie în faza de producție, fără a mai vorbi de poluare. Că acest lucru este posibil, subliniază autorul citat, o dovedește și faptul că în R.F.G. consumul de energie pe locuitor în transporturi reprezintă numai un sfert din cel american.

Practicile pieței sau acțiuni deliberate ?

POSIBILITĂȚI importante de economisire a energiei oferă și sectorul industrial, a cărui pondere în consumul total de energie primară variază considerabil de la o țară la alta (în țara noastră, de pildă, ea ajunge la 85%, pentru ca în Japonia ea să fie 40%, în R.F.G. de 30%, iar în S.U.A. de 20%).

De mai multă vreme consumul de combustibil pe unitatea de P.M.B. se diminuează, ca urmare a reducerii ponderii industriei în produsul total și a evoluțiilor din interiorul sectorului industrial, prin promovarea inovației tehnologice și orientarea spre produse mai puțin energofage. Este semnificativ, de pildă, arată John McHale în studiul său citat anterior, că în industria prelucrătoare americană consumul de energie pe unitatea de produs s-a redus într-un ritm mediu anual de 1,6% între anii 1954 și 1967, adică într-o perioadă în care nu fusese adoptată o politică de

liberată de economisire a energiei. Atunci cînd a existat o preocupare specială în această direcție, s-a relevat la Conferința mondială a energiei de la Istanbul, anumite ramuri industriale și-au redus consumul de energie cu pînă la 40% între 1972 și 1974.

Autorii studiului prezentat conferinței mondiale din 1977 apreciază economia posibilă de combustibil pe unitatea de produs realizată în industrie, pînă la sfîrșitul intervalului, la circa 30-50% pe măsura introducerii unor mașini, utilaje și instalații cu randamente superioare și a exploatării lor la nivelul randamentului optim, a recuperării resurselor energetice secundare etc. În ce privește consumul de electricitate pe unitatea de produs al industriei, el ar urma să rămînă relativ constant. Fără adoptarea unor măsuri de economisire, el ar spori însă mai rapid decît producția industrială. Atît în ce privește combustibilii cît și energia electrică, în absența unor acțiuni deliberate de economisire potențialul existent în acest sens nu va fi valorificat decît în mică măsură, pentru că, așa cum notează John McHale, „este puțin probabil că, în sine, practicile dominante de pe piață vor reduce consumul. Multe din ele acționează în direcția opusă, a suprastimulării cererii”, atunci cînd de exemplu ele încită la înlocuirea unor bunuri, în locul reparării lor, sau cînd aceste bunuri sînt concepute din capul locului cu o durată scurtă de funcționare.

Economii considerabile sînt posibile de realizat, în ce privește încălzirea, ventilația și iluminarea clădirilor, desigur în timp, pe măsura realizării unor construcții noi concepute și prin prisma acestui deziderat. Același autor situează cam la 30% risipa de energie din sistemele de încălzire și răcire a clădirilor din țara sa, din cauza izolației insuficiente (chiar dacă aceasta s-a soldat inițial cu obținerea unor economii la materialele de construcție folosite). Se apreciază că mai buna izolare a pereților și ferestrelor și mai buna reglare a încălzirii și ventilației ar putea atrage o economie totală de combustibil de ordinul a 20-25%. Cît privește cererea de energie electrică a acestui sector (în afară de iluminat), ea vizează mai ales acoperirea consumului aparatelor electrice. Or, se știe că înzestrarea cu asemenea aparate se află într-o strînsă relație cu produsul brut pe locuitor, care ar urma — potrivit prognozei folosite de autori — să atingă 3 400 dolari pe plan mondial în anul 2020, nivel căruia i-ar corespunde un consum mediu de 1 700 kWh pe locuitor. Autorii au calculat o economie posibilă de 10% în consumul acestui sector nu pe seama încetinirii dotării cu asemenea aparate, care sporesc confortul și ușurează munca în gospodărie, ci în primul rînd prin producerea unor aparate perfecționate și utilizarea lor judicioasă.

În sfîrșit, nu sînt neglijate nici economiile de combustibil susceptibile a fi realizate în însuși sectorul energetic, fie în rafinarea petrolului, în producția de petrol sintetic sau de gaze, fie în

producerea de energie electrică (în 1975 consumul mediu de combustibil era de 0,28 kg echivalent petrol pe 1 kWh de energie electrică produsă), ca și în transportul și distribuția ei. Unul din procedeele de economisire încă puțin utilizate în momentul de față îl reprezintă producerea combinată de căldură și energie electrică, sistem care reduce cu peste jumătate consumul de energie necesar pentru producerea de electricitate. O sursă o reprezintă, așa cum arătam, valorificarea resurselor energetice secundare (cum este, de exemplu, căldura reziduală din rafinăriile de petrol, din metalurgie și industria chimică), ca și valorificarea energetică a deșeurilor menajere, în cantitățile mereu sporite pe care le generează creșterea gradului de urbanizare și ridicarea nivelului de trai.

Optprezece miliarde t.e.p.

FĂCÎND UN BILANȚ al economiilor structurale și totale ce s-ar putea realiza în cele cinci sectoare, obținem datele de ansamblu redată în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 2

PROGNOZA CONSUMULUI MONDIAL DE ENERGIE ÎN ANUL 2020

Sectorul	Raport constant (Mton R ¹)	in ipoteza economisirii structurale (Mton R)	in ipoteza economisirii maxime (Mton R)			
Transporturi	6 800	1,00	5 100	0,75	4 100	0,50
Industria Casnic, public, comercial	10 200	1,00	9 000	0,88	6 000	0,59
Energetic	8 800	1,00	4 400	0,50	2 100	0,24
Energie electrică	2 700	1,00	2 800	1,04	1 800	0,67
Total	39 400	1,00	32 600	0,83	21 300	0,54

¹) Milioane tone echivalent petrol; ²) Raportul dintre consumul total de energie, în mil. t echivalent petrol și produsul mondial brut, în dolari la prețurile din 1972 (1975=1,0)

Cum rezultă din tabel, în ipoteza maximală a reducerii cu 46% a consumului de energie pentru obținerea unei unități de P.M.B., în anul 2020 s-ar putea economisi o cantitate de energie de 18 100 milioane tone echivalent petrol, din care 14 500 mil. t chiar în absența oricărei modificări structurale.

Autorii studiului din 1977 subliniază că evoluția prognozată de ei va fi sensibilă la dinamica viitoare a prețului energiei electrice de origine nucleară și ulterior și solară: dacă acesta va scădea în raport cu prețul combustibililor clasici, el va determina o încetinire a consumului acestora în favoarea utilizării energiei electrice. De asemenea, este posibil ca pe parcursul deceniilor viitoare să apară noi metode de producere și economisire a energiei obținute pe bază de combustibili clasici, în vreme ce potențialul celor cunoscute actualmente se va epuiza.

Importantă sursă de energie într-o perioadă în care nici disponibilitatea nici prețul acesteia nu mai sînt aceleași ca în trecutul nu prea îndepărtat, economisirea oferă un răgaz neprețuit care se cere folosit pentru punerea la punct a valorificării și utilizării unor noi surse de energie, care să preia ștafeta combustibililor clasici.

Dinu DRAGOMIRESCU

PERSPECTIVELE UTILIZĂRII RESURSELOR VEGETALE ALE OCEANULUI PLANETAR

Importanța organismelor vegetale în economia mării

APELE Oceanului Planetar sînt populate, pînă la o anumită adîncime, de o mare diversitate de organisme vegetale. Acestea le revine rolul de a transforma prin fotosinteză substanțele anorganice în substanțe prime organice, situîndu-se, astfel, la baza relațiilor trofice ce se stabilesc în bazinele acvatice.

Sub aspect cantitativ, din multitudinea de grupe sistematice ce populează apele, rolul preponderent revine grupelor de alge microscopice și mai ales fitoplanctonului, care conform unor estimări constituie o rezervă de ordinul a 500 miliarde tone. Și aceasta datorită faptului că algele fitoplanctonice populează întreaga suprafață a Oceanului Planetar. Talia redusă, viteza mare de reproducere (de ordinul orelor sau zilelor) și largă răspîndire a fitoplanctonului îl fac accesibil consumării intense de către zooplancton, zoobentosul filtrator și chiar de către unii pești. Astfel, prin compoziția calitativă, volumul și intensitatea proceselor sale vitale, fitoplanctonul constituie principala producție primară biologică a bazinele acvatice.

Spre deosebire de fitoplancton, fitobentosul — constituit din alge macrofite și fanerogame marine — trăiește fixat de substrat, înconjurînd cu o centură asimilatoare Oceanul Planetar și toate insulele risipite pe întinderea acestuia. Pentru fixare algele macrofite au nevoie de un substrat dur, consolidat, în timp ce fanerogamele, ca și în mediul aerian, își înfig rădăcinile în substratul sedimentar moale, neconsolidat. Dar, datorită faptului că macrofitele populează numai coastele și numai o mică parte din platforma continentală (20—40 m adîncime, rare specii atingînd 200 m), rezerva lor estimată este cu mult mai mică, de numai 0,7 miliarde tone, ceea ce reprezintă doar 0,04% din producția vegetală a oceanului. Se consideră în general că, în decurs de un an, producția algelor macrofite este egală cu biomasa lor, astfel încît coeficientul producție/biomasă (P/B) poate fi considerat egal cu unu, deși se cunosc specii cu creștere foarte rapidă, precum și specii cu creștere lentă. O creștere rapidă și producții mari dau în special algele sezoniere

și anuale, dar și unele alge perene, ca de exemplu Laminariile și Fucacele.

În afară de faptul că unele alge macrofite și fanerogamele constituie obiect de hrană pentru cîteva specii de nevertebrate și pești, desigurile acestora sînt de o importanță esențială pentru diferite organisme marine ca substrat pentru depunerea pontelor, suport pentru organismele fixate, mediu de viață și de adăpost pentru puiet și adulți,

etc. Oxigenul eliberat în procesul fotosintezei, necesar tuturor organismelor vii, constituie de asemenea un factor esențial în procesul de autoepurare a apelor, iar desigurile ca atare constituie un factor de protecție împotriva eroziunii coastelor.

Deși în raport cu fitoplanctonul algele macrofite și fanerogamele dețin un rol efectiv neglijabil ca obiect de hrană pentru organismele animale marine, nu trebuie pierdută din vedere valoarea lor directă în economia umană, ca materie primă pentru obținerea unei varietate game de produse. Cu toate acestea, utilizarea algelor marine are un caracter local, limitat, și în primul rînd nu răspunde cerinței imperioase a omenerii, de găsire de noi resurse de proteine; acest rol este asigurat însă de către fitoplancton, care trecînd prin diversele etaje ale piramidei alimentare, asigură omului proteine animale furnizate de către toate nivelele, de la animalele zooplanctonice ierbivore și pînă la răpitorii de ultimul ordin.

Intrucît asupra producției fitoplanctonului nu se poate concepe încă o acțiune dirijată a omului, datorită marilor întinderi oceanice, în cele ce urmează ne vom referi la rolul prezent și viitor ce revine algelor macrofite în economia omului.

Stadiul actual al utilizării algelor în lume

ÎN PREZENT utilizarea algelor se face prin prelucrarea lor industrială. Există o foarte largă gamă de produse ce se pot extrage din alge, dar rolul principal îl au totuși substanțele de tipul agar-agarului extrase din algele roșii, de tipul alginatilor extrași din algele brune, precum și polizaharidele laminaran, fucoidan și manitol. Reale calități fizice și mai ales colagene fac ca aceste produse să fie de neînlocuit, în calitate de agenți colageni, fluidizanți sau stabilizatori de suspensii într-o serie de ramuri ale industriei ușoare ca: industria alimentară, farmaceutică, textilă, papetărie, pielărie, ceramică, a cauciucului și turnătorie. La baza multitudinii de utilizări ale produselor algale colagene stă proprietatea acestora de a menține în stare coloidală o foarte mare proporție de apă, raportată la unitatea de greutate. Dacă am termina arătînd că utilizarea produselor din alge a culminat cu fabricarea de parbrize de a-

vion de către japonezi în ultimul război mondial, cu producerea antenelor de ferită în electronica modernă și cu producerea unor substanțe recuperatoare de elemente radioactive din apele uzate ale uzinelor nucleare, credem că pentru moment se poate închide această enumerare.

Avînd în vedere posibilitățile diverse de utilizare a algelor, în anii postbelici s-a constatat o continuă creștere a exploatării lor din mediul marin. Astfel, după statisticile F.A.O. (1971, 1975), pe grupe sistematice, volumul algelor și al fanerogamelor marine exploatare a crescut de la simplul la dublu, de la 652 mii tone în 1965 la 1 096 mii tone în 1975.

Doar algele verzi, utilizate mai ales în alimentație sau ca furaje și îngrășăminte, precum și fanerogamele utilizate în tapițerie, n-au suferit modificări prea importante, ultimele și datorită apariției materialelor plastice, care tind să le înlocuiască.

Statele riverane mărilor și oceanelor au făcut eforturi pentru exploatarea acestor resurse naturale ale globului. Dar această acțiune s-a izbit de cîteva factori, care în mod obiectiv limitează exploatarea resurselor vegetale macrofite; acești factori sînt, în rezumat următorii:

— Sub aspect ecologic, în funcție de existența și întinderea substratului solid, de condițiile de adăpost sau expunere la hidrodinamism, de latitudine etc., se pot dezvolta în masă specii ce pot prezenta un interes mai mare sau mai mic pentru economie.

— Sub aspectul exploatării, microrelieful fiecărei platforme în parte pune probleme deosebit de dificile unei recoltări mecanizate, fapt ce determină încă o exploatare de tip artizanal, ce se efectuează cu o mare cheltuielă de forță de muncă umană; dar chiar și în aceste condiții, în măsura în care materia primă a fost solicitată, în multe zone ale globului s-a putut asista la diminuarea periculoasă a stocurilor, sub limita posibilităților naturale de refacere a acestora.

— Sub aspectul participării lor în economia mondială, trebuie ținut seama de faptul că **absolut toate zonele populate cu alge și fanerogame marine se află sub jurisdicție ce reglementează apele teritoriale și platformele continentale naționale**; de aici și caracterul „patriarhal” local, specific, diferit de la o țară la alta, în funcție de complexul de specii ce se dezvoltă în condițiile ecologice date, interesul economic și posibilitățile mai mult sau mai puțin avansate de exploatare și prelucrare.

— Sub aspectul influenței factorului antropogen, pînă în prezent revine de drept fiecărui stat în parte protecția propriilor ape contra poluării, fără a se ține seama de circulația generală a apelor și de consecințele acesteia asupra vieții marine în general. Din această cauză se poate asista astfel — și deja am asistat — la poluarea apelor litorale din diferite zone ale globului, fapt ce a dus și la diminuarea stocului de alge. Astfel de exemplu, Japonia, care se numără printre principalii producători de substanțe utile din alge, și-a poluat propriile coaste prin alte industrii în asemenea măsură, încît a pus în pericol dezvoltarea normală a ecosistemelor acvatice. În această conjunctură, fără o jurisdicție internațională care să impună obligații

și în cadrul teritoriilor, apelor și platfodelor continentale naționale, acest fenomen riscă să devină un pericol major, nu numai pentru un bazin marin sau altul, ci pentru întreaga planetă.

Pentru a subzista și a se dezvolta în condiții bune, vegetația marină are nevoie să i se asigure trei factori: ape transparente care să permită fotosinteza cu ajutorul luminii, existența substratului adecvat pentru fixare și elemente biogene dezvoltate, necesare producției de materie organică. În funcție de genul și gradul poluării, în asociațiile algale se produc diferite modificări. Astfel, unele genuri de poluare pot conduce la dezvoltarea de specii capabile să asimileze din mediu de exemplu substanțele organice, contribuind astfel la autoepurarea apelor. În alte cazuri, suspensiile terigene, care împiedică pătrunderea luminii și colmatează substratul dur, au dus la restrângerea sau chiar la dispariția unor asociații algale. Un rol tot atât de nefast îl au deversările ce transportă în mare detergenți, pesticide sau alte produse toxice de natură industrială. Or, în condițiile restrângerii arealelor populate de alge are de suferit nu numai economia mării, ci și economia în general. În primul rând se asistă la schimbări ce pot fi nedorite în asociațiile animale ce ar putea avea un rol economic. În al doilea rând, în lipsa oxigenului elaborat în procesul fotosintezei scade și puterea de autopurificare a apelor, cu consecințe asupra restului de organe marine.

În prezent, pe recolte efectuate mai mult sau mai puțin artizanal sau mecanizat, se sprijină industria de gen pescăresc din numeroase țări ale globului, dintre care cele mai importante sînt statele industrializate din nordul oceanelor Pacific și Atlantic. Conform statisticilor F.A.O., nivelele maxime atinse de către principalele state în exploatarea algelor brune au fost următoarele: Japonia — 303 mii tone în 1974, Scoția — 97,7 în 1971, Norvegia — 74,2 în 1973, Mexic — 37,1 în 1974 și Franța — 9,8 mii tone în 1973. Producția de alge roșii a atins în Japonia 352,7 mii tone în 1974, în Canada — 62,2 în 1974, în Franța — 39,7 în 1974 și în Argentina — 21,4 mii tone în 1973.

Stadiul actual al algologiei la coastele Mării Negre

STUDIUL algelor din Marea Neagră are o vechime de peste un secol. Primele cercetări asupra rezervelor de alge au fost însă întreprinse abia după 1920, o dată cu descoperirea cîmpului de *Phyllophora* de către Zernov. Materia primă oferită de acest cîmp de alge a constituit deja din 1925 obiectul unei exploatare de către U.R.S.S., care în prima perioadă a extras iod din alge, iar în ultimul timp o substanță gelifiantă, similară cu agar-agarul, numită agaroid.

Actuala populație algală a Mării Negre constituie rezultatul ultimei penetrații active a speciilor mediteraneene, în urma prăbușirii pragului Bosforului. Din această cauză, datorită caracteristicilor Mării Negre, din totalul de 423 specii cunoscute în Marea Mediterană, aici se întîlnesc numai 277 specii, iar în Marea Caspică, cu care a existat o legătură într-o perioadă mai veche, numai 64 specii de alge.

Acest fapt explică actuala compoziție floristică a Mării Negre. Din multitudinea de specii cu valoare economică, care trăiesc și sînt exploatare în zona temperată a Atlanticului, în Marea Neagră cunosc o extindere mai importantă numai cîteva specii. Între acestea *Cystoseira barbata* formează cam 90% din biomasa algelor macrofite fixate pe substratul stîncos, iar complexul speciilor de *Phyllophora* populează fundurile mîloase cu midii din partea de nord-vest.

Nefiind concurente la hrană unele cu altele, cum este cazul organismelor animale, iar Marea Neagră oferind cantități însemnate de elemente biogene necesare dezvoltării plantelor, se poate conchide că în această mare există condiții de dezvoltare și pentru alte specii. Mai trebuie adăugat că, la litoralul românesc, biomasa maximă a algelor se întîlnește numai pînă la 4,5 m, zonă în care se dezvoltă asociația de *Cystoseira*. Sub această adîncime, toată suprafața platformelor pietroase este acoperită cu un gazon fin de *Antithamnonion*, specie de algă roșie înaltă de abia 3—4 mm. Există deci suprafețe însemnate de substrat pietros în prezent nevalorificat de asociații vegetale care poate oferi posibilități de exploatare în viitor. Existența unor astfel de specii în lagunele salmastre din zona temperată a Europei constituie premisa unor studii privind posibilitățile de aclimatizare în Marea Neagră a unor specii care să valorifice existența acestui substrat. În aceeași ordine de idei, se poate pune problema încercării de a aclimatiza unele specii de alge similare cu *Phyllophora*, care să populeze substratul mîlos cu midii, în afara zonelor ocupate de aceasta.

Preocupări în domeniul aclimatizării și culturilor de alge macrofite există numai în institutele de cercetări din U.R.S.S. și România. Încă din deceniul trecut, s-a încercat aclimatizarea algei roșii *Ahnfeltia plicata*, adusă din mările Extremului Orient ale Uniunii Sovietice. După încercările reușite de cultivare în laborator, numeroase exemplare de alge atașate pe diferite suporturi au fost imersate în ape cu adîncimi mici. Acțiunea a reușit, exemplarele aclimatizate prezentînd un ritm bun de creștere și reproducere.

Față de tendința de scădere a florei algale de la litoralul românesc semnalată în ultimii ani, a început încă din 1970 cercetarea eventualelor posibilități de îmbogățire cantitativă și calitativă a vegetației algale, prin culturi și aclimatizări de noi specii. Pentru aceasta a fost studiată în condiții de cultură, biologia reproducerii cîtorva specii mai importante de la litoralul nostru. Pînă în prezent s-au efectuat culturi în mediu artificial de *Enteromorpha*, *Porphyra* și *Cystoseira*, reușindu-se stimularea emiterii de elemente reproducătoare atît la algele mature prelevate din mediul marin, cît și la cele crescute numai în laborator. În funcție de cerințele față de mediu și de sensibilitatea speciilor la factorii mediali artificiali, culturile experimentale au putut fi menținute pentru observații un timp variabil, de la cîteva săptămîni, pînă la doi ani și jumătate. *Enteromorpha*, de exemplu, se pretează bine la cultură.

S-a stabilit pentru speciile citate timpul optim de însămînțare pe suporturi, care în general corespunde sezo-

nului de primăvară. Fața de condițiile de viață din mediul natural, în culturi de laborator sau în bazine mici, planțele cresc mai plîpînde și pot fi invadate cu ușurință de alte microorganisme acvatiche. De aceea, s-a stabilit că în momentul cînd se fac însămînțările pe suporturi ce urmează a fi transferate în mare, culturile nu trebuie menținute în bazinele de însămînțări mai mult decît este necesar ca algele să-și dezvolte aparatul de fixare. În caz contrar, germeii sînt slăbiți și nu au capacitatea de a supraviețui în mediul natural un timp limitat.

Sînt foarte importante informațiile obținute despre biologia reproducerii și embriologia speciilor cultivate, care ar putea deveni deosebit de utile în cazul creării unor incinte amenajate pentru culturi dirijate, algale sau mixte. În condițiile fizico-geografice și hidrometeorologice ale litoralului românesc, cultura algelor marine pe suporturi suspendate în marea deschisă, fără astfel de amenajări, nu ar da rezultate, deoarece hidrodinamismul poate distruge chiar instalațiile cele mai solid ancorate.

Valoarea economică a algelor autohtone verzi și roșii, care ar putea fi cultivate în prezent la litoralul nostru, nu justifică deocamdată investițiile pentru amenajarea la scară mare a unor astfel de bazine și nici cheltuielile de aceeași amploare pentru instalațiile de cultură. Dacă în viitor se vor realiza asemenea incinte necesare altor culturi de organisme marine, în același spațiu s-ar putea practica și cultura algelor macrofite.

În urma înghețului din iarna 1971—1972, ca urmare a distrugerii a cca. 80% din populația de *Cystoseira*, la litoralul românesc s-au creat denudări ale substratului dur. Pentru menținerea unui cadru ecologic optim, s-a trecut la acțiuni de repopulare. Tehnicile de lucru folosite s-au axat pe obținerea unor „nuclee de genitori“ în zonele denudate, prin două procedee: însămînțarea artificială și însămînțarea naturală a unor suporturi. În perioada 1973—1974, prin ambele procedee au fost însămînțate cu *Cystoseira barbata* suprafețe de beton (50/50 cm), care au fost transportate în zonele destinate unor repopulări: Agigea, Eforie Sud, Costinești și 2 Mai. Rezultatele acestor încercări au fost promițătoare, obținîndu-se mai ales la Agigea, Eforie Sud și Costinești, suprafețe mari pe care s-au instalat populații tinere de *Cystoseira*. Referitor la metodologia de obținere a plantulelor, s-a constatat că ambele procedee dau rezultate bune, dar o certitudine sporită oferă procedeul de însămînțare artificială în bazine apropiate de locul de însămînțare.

Întrucît în momentul de față sînt puse la punct atît metode eficiente de recoltare cît și de extracție a unui acid alginic cu proprietăți superioare, apreciem oportună începerea acțiunii de aclimatizare în primul rînd a algelor brune. Experiența dobîndită în obținerea germeilor și plantelor de alge macrofite constituie deja un antrenament serios în obținerea de material viabil, transportabil.

**V. H. SKOLKA
F. VASILIU**

Institutul român de cercetări marine Constanța

SANTIER EDITORIAL 1979

Perspectiva producției de carte economică în anul ce vine se arată promițătoare. Continuând o preocupare, devenită tradițională, am spicuit din listele lucrărilor propuse să apară la diferite edituri în 1979, citeva, dând autorilor cuvântul pentru a dezvălui ex ante cititorilor noștri unele din obiectivele cercetărilor, care se află încă într-o formă mai mult sau mai puțin avansată.

Coordonate calitative ale dezvoltării economiei românești

Editura Politică

prof. dr. Ioan TOTU

● Care este concepția de fond a lucrării al cărei coautor și coordonator sinteți?

— Având la bază direcțiile principale și obiectivele fundamentale înscrise în Programul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, aprobat de Congresul al XI-lea al P.C.R., precum și orientările evoluției economiei noastre naționale stabilite la Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, lucrarea va aborda principalele modificări calitative ale progresului economic din țara noastră în perspectiva deceniului nouă. Arhitectura generală a lucrării are patru coordonate majore: 1) transformarea României într-o țară cu nivel mediu de dezvoltare economică; 2) rolul preponderent al factorilor intensivi în creșterea economică; 3) perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare corespunzător hotărârilor aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978; 4) modul de viață viitor

al societății românești și dezvoltarea multilaterală a personalității umane. În lucrare se vor analiza la nivel macroeconomic, principalele probleme ale economisirii și valorificării superioare a resurselor de materii prime și energetice, căile reducerii costurilor de producție, ridicarea eficienței investițiilor și a fondurilor productive, traiectoriile posibile ale creșterii productivității muncii sociale, formele întăririi autogestunii economice. Într-o secțiune distinctă vor fi abordate modificările calitative specifice fiecărei ramuri a economiei naționale.

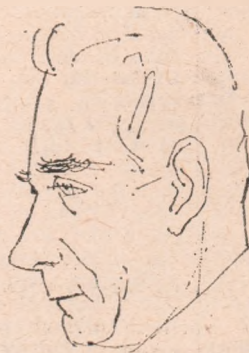
● V-am ruga să vă referiți la aspectele metodologice și la concluziile mai importante ale lucrării dv.

În lucrare se vor prezenta variante de prognoze ale modificărilor calitative posibile în funcție de obiectivele fundamentale ale dezvoltării economiei românești și de intensitatea diferiților factori restrictivi. Se va aborda pe larg interacțiunea dintre perfecționarea pirghiilor economico-financiare și metodele adincirii autoconducerii unităților economice în contextul planului național unic al întregii societăți. Metodologia folosită va pune accentul pe interacțiunile dintre factorii economici, sociali și politici ca sistem care asigură autoreglarea și eficiența creșterii economice în ritm rapid.

Opțiunea partidului nostru pentru ridicarea calitativă a întregii activități economice este pe deplin posibilă. Dezvoltarea viitoare a economiei românești va asigura formarea sistemului național industrial, caracterizat prin adaptarea structurii industriei la dimensiunile progresului tehnico-stiințific contemporan, așezarea pe baze industriale a activităților din toate ramurile economiei naționale, realizarea unei eficiențe economice la nivelul posibilităților oferite de noile descoperiri ale științei și tehnicii, creșterea gradului de pregătire a forțelor de muncă. Concluzia fundamentală a lucrării, bazată pe demonstrațiile științifice necesare, va fi aceea că în deceniul viitor în România se vor crea condițiile necesare pentru intrarea României în rindul țărilor celor mai dezvoltate din punct de vedere economic și trecerea la comunism.

Studiu privind mecanismul de acțiune a legilor economice obiective în socialism și sporirea eficienței utilizării lui

Editura Politică

prof. dr. doc. N. N. CONSTANTINESCU
membru corespondent al Academiei R. S. România

● Ce semnificație acordați noțiunii de mecanism de acțiune a legilor economice?

— Este știut că înțelegerea corectă și luarea temeinică în considerare a legilor obiective au efecte pozitive, stimulatorii în practica socială, pe cind neobservarea sau călcarea lor poate conduce la daune apreciabile. Cum se manifestă însă concret legile obiective? Care este modul lor de desfășurare și funcționare? Ce trebuie să știi în esență pentru a te folosi corect, cu eficiență sporită, de legile economice? Acestea sînt citeva din întrebările la care se străduie să dea autorii — colectivul catedrei de economie politică a A.S.E. — răspuns. De aceea, volumul și-a pus ca sarcină să arate modul în care legea economică obiectivă își croiește drum pornind din sistemul nevoilor sociale, trecind prin acela al intereselor economice, apoi prin sistemul cointeresării materiale, generind în final un sistem de principii și forme obiectiv necesare ale mișcării și conducerii economice. În lumina mecanismului obiectiv de acțiune a legilor economice se înțelege astfel mai bine însuși mecanismul economic practic, creat de către partidul și statul nostru, ca sistem de structuri și forme de funcționare, metode și pirghii de mișcare și conducere a ansamblului economiei naționale, a verigilor și celulelor sale interdependente.

● Cum ați sintetiza experiența dobîndită în utilizarea acțiunii legilor economice în țara noastră?

— Experiența Partidului Comunist Român și a statului nostru socialist este, realmente, imensă în această direcție. Este impresionantă din punct de vedere teoretic și practic experiența acumulată de partidul și statul nostru în făurirea și perfecționarea continuă a mecanismului de funcționare a economiei naționale, operă care presupune utilizarea întregului sistem de legi economice potrivit condițiilor concrete contemporane naționale și internaționale. În fine, amintesc faptul că partidul nostru a pus cu toată claritatea problema legăturii organice dintre legea obiectivă și contradicție, și de aci necesitatea absolută ca politica și practica economică să acționeze, de fiecare dată cu luciditate pentru soluționarea temporal optimă a contradicțiilor, ținind seama de întregul sistem de legi economice.

Funcția cantității de informație în stabilitatea unui sistem social

Editura Academiei Republicii Socialiste România

dr. Eugeniu NICULESCU-MIZIL

● Ce relație stabiliți între cantitatea de informație și stabilitatea unui sistem social?

— Deoarece orice sistem social îndeplinește toate condițiile ce se cer unui sistem dinamic cu autoreglare, sistemele sociale pot fi considerate într-o anumită măsură ca fiind și cibernetic. Cantitatea de informație joacă un rol determinant în buna funcționare și în stabilitatea sistemelor. În consecință relația

pe care o stabilesc între cantitatea de informație și stabilitatea unui sistem social este de fapt impusă de legitatea conform căreia într-un sistem cibernetic cantitatea de informație reflectă gradul de organizare iar entropia (informațională) gradul de dezorganizare. Și în sistemele sociale deci cantitatea de informație, creșterea ei până la valorile necesare contribuie la o dezvoltare stabilă și echilibrată. Sistemele sociale socialiste au această capacitate datorită proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, care permite dezvoltarea economico-socială pe baza planului național unic; acțiunii nestingerite a legităților obiective; relațiilor sociale și de producție de colaborare, care sînt generatoare de mari cantități de informații. În sistemele sociale bazate pe proprietate privată, în mod obiectiv, o serie de sectoare ca și mari populații sînt lipsite și în același timp nu sînt generatoare de suficiente informații, iar aici apare și paradoxul că în sectoarele sau zonele ce dețin sau generează mari cantități de informații, acestea sînt fie risipă (o risipă de „energie informațională“), fie „stocate“ și neutilizate din considerente de monopol și concurență. Am putea considera ca risipă și uriașele resurse: științifice, tehnice, tehnologice, culturale, economice etc. care sînt consumate în scopul escaladării cursii înarmărilor ceea ce generează instabilitatea și frînează dezvoltarea. Creșterea cantității de informație, peste un anumit prag, pe care l-am numit pragul optim, risipa de „energie informațională“, duce și ea la perturbarea sistemului, la instabilitatea lui.

● **Considerați că aplicațiile ciberneticii la sistemele sociale pot oferi sugestii cu caracter practic?**

— Aplicațiile ciberneticii în scopul dezvoltării sistemelor sociale sînt de acum notorii. Economia modernă utilizează cibernetica în sensuri multiple: în scopul analizei științifice a fenomenelor, proceselor și perturbărilor și în scopul fundamentării măsurilor și deciziilor care să stimuleze și să accelereze dezvoltarea. Cibernetica, informatica, mijloacele tehnice fundamentale ale ciberneticii: calculatoarele, programele și modelele de simulare, au astăzi utilizări cotidiene în orice societate modernă. Chiar și în lucrarea pe care am pregătit-o pentru tipar, „calculul entropic al forței de muncă“ este o încercare, sperăm reușită, de a aplica teoria matematică a informației la măsurarea cantității de informație pe care forța de muncă din economie, industrie și chimie o aduce în sistem. Plecînd de la formula, devenită clasică

$$(H = - \sum_{i=1}^n p_i \log p_i)$$

creez o serie de categorii de entropie, specifice societății, care sugerează și ele vastele posi-

bilități de aplicare a teoriilor cibernetice la sistemele social-economice.

Locul instrumentelor valorice în economia planificată a României socialiste

Editura politică

dr. Decebal URDEA

● **Cum tratați în lucrarea ce o coordonați, elaborată de un colectiv de cercetători de la Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri, relația dintre plan și instrumentele valorice?**

— După cum se știe, măsurile de deosebită importanță hotărîte de Comitetul Central al Partidului Comunist Român la Plenara din martie 1978 cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare — care, parțial, au fost aplicate de la 1 iulie a.c. și vor fi puse integral în aplicare peste citeva zile — întăresc puternic rolul instrumentelor valorice pentru a se asigura realizarea în cele mai bune condiții a autogestunii economico-financiare. Accentuarea rolului acestor instrumente nu înseamnă, însă, reducerea importanței planului, înlocuirea conducerii planificate cu acțiunea spontană a categoriilor valorice. Dimpotrivă, așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în cuvîntarea rostită la plenară, „măsurile de perfecționare a conducerii și planificării pornesc de la principiul imbinării dirijării unitare, pe baza planului național unic, a activității de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate cu autonomia economico-financiară a unităților administrative și de producție, cu principiul autoconducerii muncitorești, cu autogestunea întreprinderilor“. Unul din marile avantaje ale societății socialiste este tocmai capacitatea sa — care ține de esența orînduirii sociale — de a fi unitară în conținut și în acțiune. Acest avantaj principal permite folosirea planificată, coordonată,

rațională a întregului potențial material și uman de care dispune societatea.

Alexandru ȘESAN

● **Privind evolutiv, cum vedeți rolul și funcțiile instrumentelor valorice?**

— Prin intrarea în practica cotidiană a noilor reglementări privind mecanismul economico-financiar, rolul și funcțiile instrumentelor valorice în economia națională se vor accentua puternic. În ceea ce privește formele și metodele de folosire a acestor instrumente, ele se vor îmbogăți și, bineînțeles, perfecționa în etapele viitoare. În concepția dialectică a Partidului Comunist Român, perfecționarea organizării, planificării și conducerii economice naționale și, în general, a întregii vieți sociale, este un proces continuu de adaptare a formelor organizatorice, a funcționalității sistemelor și subsistemelor economice și sociale la condițiile fiecărei etape de dezvoltare a societății noastre. Creșterea într-un ritm rapid a economiei, diversificarea acesteia, participarea tot mai intensă a României la diviziunea internațională a muncii depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare, trecerea în perspectivă la convertibilitatea leului, necesită în mod obiectiv accentuarea rolului și funcțiilor instrumentelor valorice.

Proгноza economică și socială

Editura politică

prof. dr. Vladimir TREBICI

● **Mărturisesc sentimentul unei ușoare surprize, aînd că sinteza autorul unei lucrări de prognoză, cunoscută fiind activitatea dv. ca demograf...**

— Cei care cunosc întreaga mea activitate știu prea bine că vreme îndelungată m-am ocupat de statistică — disciplină fără de care este aproape cu neputință să abordezi problemele prognozei. Să mai amintesc că demografia a elaborat de multă vreme un corp de metode și tehnici de prognoză a populației, devansînd alte științe sociale pe acest tărîm. Așadar, preocupările mele legate de prognoză sînt mult mai vechi, și, așa adăuga, continue. Ceea ce însă m-a determinat să ofer Editurii politice o asemenea lucrare a fost ideea de a prezenta într-o formă larg accesibilă, metodele și tehnicile de prognoză în domeniul economic, social și demografic, la nivel macro și microanalitic, cu aplicațiile respective, însoțindu-le de considerații teoretice și gnoseologice. Finalitatea lucrării este practică.

● **În ultimii ani numeroase metode moderne de prognoză s-au adăugat celor tradiționale, a crescut numărul studiilor asupra viitorului. Considerați că a crescut fiabilitatea lor, gradul lor de precizie?**

— Afirmarea prospectivei în ultimii ani trebuie considerată ca unul din fenomenele cele mai caracteristice. Într-o lucrare de specialitate, se estima la aproape 200 numărul metodelor de prognoză, după domenii, orizont, tehnici etc. Nevoia de a cunoaște viitorul, de a „inventa“ viitorul a devenit inexorabilă în condițiile ritmurilor deosebit de alerte ale schimbărilor tehnologice, economice, sociale. Dacă a crescut gradul de fiabilitate a prognozelor, un răspuns categoric nu se poate da, fie și pentru faptul că multe din ele au un orizont îndepărtat: 20, 50 sau chiar 100 de ani. Un lucru este însă cert: în domeniul prognozelor și-au făcut apariția în ultimii 15—20 ani idei, metode și tehnici, cu un înalt caracter științific. Am amîntit teoria sistemelor generale și interpretarea sistemică, modelele globale, metodele de programare și optimizare, metodele de simulare electronică. Mai mult, dintr-o prognoză explorativ-tendențială prognoza devine tot mai mult normativă; atitudinea istoricistă cedează locul, într-o măsură tot mai mare, atitudinii prospective, spiritului activ și constructiv față de viitor. Se cuvine însă subliniată importanța hotărîtoare a teoriei științifice fără de care cea mai rafinată metodă este lipsită de eficacitate. Eșecurile prognozelor sînt determinate mai curînd de absența unei teorii coerente a autorilor lor decît de metodele și tehnicile propriu-zise. Incorporate în sistemul general al conducerii planificate a dezvoltării economice și sociale, prognozele din țara noastră se sprijină pe o concepție profund științifică.

grupaj realizat de **Anchel SCHOR**
desene de **Cik DAMADIAN**

MAHDI ELMANDJRA

rectorul Universității din Rabat (Maroc), președintele Federației Mondiale pentru Studiul Viitorului

Supraviețuirea este prima finalitate a omenirii

— Este pentru mine o plăcere de a mă afla din nou în România, unde am numeroși prieteni printre cercetători, personalități universitare și din academiile de științe — a fost să declar pentru început oaspetele nostru. La fiecare vizită în țara dv. am fost impresionat de gradul și intensitatea activității intelectuale care se desfășoară în România, raportat la populația țării. De fiecare dată am multe de aflat aici și acesta este un motiv în plus pentru care mă bucur întotdeauna când revin la București.

● Care considerați că este rolul cercetării viitorului astăzi ?

— Cercetarea viitorului este un domeniu care cunoaște o dezvoltare foarte rapidă în întreaga lume și cred că Federația Mondială pentru Studiul Viitorului (F.M.S.V.), al cărui președinte am onoarea să fiu actualmente, aduce și ea o contribuție pe plan internațional la sensibilizarea oamenilor în legătură cu importanța anticipării. O anticipare despre care aș spune că astăzi nu poate fi total supusă unor reguli științifice, dar poate fi cel puțin întreprinsă într-un cadru mult mai rațional, dată fiind importanța erorii posibile în conceperea viitorului. Trebuie să încercăm să reducem această marje de eroare. Nu este o problemă cantitativă, ci mai întâi una calitativă : să nu ne înșelăm în ce privește direcția și să ne putem da seama că vor avea loc mutații în viitor. Că o vrem sau nu, istoria omenirii este constituită dintr-o serie de mutații și trebuie ca cel puțin să nu fim luați total prin surprindere. Surprindere va exista întotdeauna, dar obiectul cercetării viitorului este de a reduce doza de surpriză, dar și de a ne determina să întreprindem ceva, pornind de la convingerea că oamenii pot și trebuie să aibă o influență asupra viitorului. Viitorul nu este ceva dat dinainte, care sosește necontrolat, ci ceva care poate fi pregătit, influențat chiar decis. În această privință, congresul de la București din 1972 al F.M.S.V. rămâne pentru noi un moment istoric, de cotitură, care a dat un nou elan cercetării viitorului pe plan mondial.

● Cum apreciați, ca președinte al F.M.S.V., colaborarea cu cercetătorii români ai viitorului ?

— România s-a interesat întotdeauna în mod activ de acest domeniu. Federația mondială dispune de un centru aici la București, pe lângă Universitate, care va dezvolta legături organice și cu Academia de Științe Sociale și Politice. Centrul internațional de la București se ocupă în special de cercetări în ceea ce privește metodele și sistemele privind cercetarea viitorului. Convorbirile pe care le-am avut aici cu rectorul Universității din București și cu conducerea Academiei de Științe Sociale și Politice mă încurajează în ce privește viitorul acestui centru. Recent la Cairo, la ultima conferință a Federației Mondiale pentru Studiul Viitorului, un român a fost ales ca membru al Comitetului Executiv al Federației. Vedeți deci că Bucureștiul devine un centru tot mai important al cercetării viitorului, așa cum mai există câteva în lume. Căci Federația noastră este compusă dintr-o rețea de persoane, dar se sprijină în lume și pe o rețea largă de institute.

Pe linia cooperării cu România, în ce mă privește personal aș menționa că am cinstea de a colabora la redactarea viitorului raport către Clubul de la Roma — proiectul „Învățarea”. O parte a vizitei mele la București a fost consacrată de aceea unor discuții extrem de interesante cu membrii echipei de cercetare pluridisciplinare românești, care lucrează la proiect aici la București și cu dr. James Botkin, și el unul din coordonatorii acestui proiect. Cred că învățarea, așa cum ne dăm seama în fiecare zi, reprezintă un element cheie. Dacă soluționarea problemelor depinde de oameni, atunci această soluție este con-

diționată și de modul în care ei „învăț”. Învățarea a fost însă până acum foarte mult subestimată.

● Ce deschideri considerați necesare în știința economică în contextul caracterului pluridisciplinar al cercetărilor actuale ?

— Răspunsul meu la întrebarea dv. va fi de ordin general și se va referi la demersul științific în genere și nu la o disciplină științifică particulară. Natura problemelor cu care este confruntată omenirea, complexitatea crescândă a acestor probleme, ca și legătura intimă care există între problemele diferitelor sectoare ce formează ansamblul fac să nu se poată rezolva o problemă individuală în mod izolat, făcând abstracție de ansamblu. Implicațiile acestui fapt pentru demersul științific sînt destul de importante. Cred că astăzi se resimte necesitatea de a depăși conceptul de cercetare științifică limitată la laborator și la teoria pură ca exercițiu de reflexie și de dezvoltare a gândirii și pentru progresul științei. Nu spun că aceasta nu este necesară și că nu va rămâne întotdeauna indispensabilă. Dar este în curs o lărgire, o deschidere, și ea privește locul științelor sociale și umane în acest exercițiu științific global. Aici la București, la conferința organizată în colaborare cu Academia de Științe Sociale și Politice, intitulată „Științele sociale și politica socială”, a fost dezbătută legătura dintre științele sociale și adoptarea deciziilor. Organizarea acestei conferințe, desfășurată la Academia „Ștefan Gheorghiu”, a fost o inițiativă foarte fericită. M-am bucurat să fiu invitat și eu, alături de specialiști veniți din diverse părți ale Europei (conferința a fost organizată în colaborare cu Centrul European de coordonare a cercetării și documentării în științele sociale de la Viena, al UNESCO). Citez acest exemplu pentru că se constată acum că dimensiunea umanistă, nu numai în sens filozofic clasic, ci de preocupare față de tot ce este omenească, de tot ce ține de persoana omului, a devenit o necesitate. Știința pentru știință este poate utilă, a fost un vis la un anumit moment, al unei anumite elite, dar astăzi, în interesul însuși al științei, trebuie ca această concepție să se lărgască și să se aplice pentru a fi utilă și a se orienta către nevoile cele mai urgente ale societății. Se poate foarte bine imagina un scenariu în care omenirea realizează o dezvoltare extraordinară pe plan teoretic, științific, într-o anumită direcție, în vreme ce prin comportamentul său pe plan individual, pe plan social, național, internațional, omul să meargă spre catastrofă, spre propria sa distrugere. Dealtfel, din nefericire, unele dintre marile curcieri ale științei au fost orientate spre aspecte neconstructive, care pun în pericol însăși supraviețuirea omului. De aici necesitatea de a introduce această dimensiune umană și de a încerca să dezvoltăm științele sociale și umane, care pînă în prezent nu s-au bucurat de interesul necesar din partea celor care iau deciziile în unele țări ale lumii. Mi se pare că aceasta este o necesitate stringentă.

● Ce loc ocupă problemele menținerii și întăririi păcii în cercetarea viitorului într-o lume tot mai apăsătoare de povara și riscurile cursei înarmărilor ?

— Cred că perspectiva cercetarea viitorului, care l-a preocupat pe om din totdeauna, s-a dezvoltat mult mai mult în ultimele decenii ca o reacție la situații de criză. Iar atunci cînd există o criză, dacă omul este inteligent, așa cum se crede despre el, trage anumite concluzii în ce privește viitorul imediat, dar și pentru a spune : „Nu vreau ca aceasta să se mai repete. Ce să fac în acest scop ?”. Pornind din acel moment se face o anticipare, se încearcă să se vadă mai departe, în viitor. Pentru mine, crearea O.N.U. și instrumentul său juridic, Carta, reprezintă o operă prospectivă, pentru că pornesc de la o anumită viziune asupra omului, iar întregul mecanism al O.N.U. are ca obiectiv să împiedice o nouă catastrofă, cu atît mai mult cu cît aceasta ar fi mai gravă ca cele anterioare, riscînd chiar să fie ultima.

Legătura dintre pace și cercetarea viitorului este esențială, este legătura care există cu supraviețuirea. Pentru că problema esențială, prin finalitate a omenirii este supraviețuirea. Altminteri ce rost ar mai avea să ne ocupăm de alte probleme. Această supraviețuire este amenințată pe plan conflictual, militar, politic, dar ea poate fi amenințată și printr-o serie întregă de alte forme de poluare decît cea militară. Să mă refer numai la poluarea atmosferică. Dar există și forme de poluare socială, de poluare culturală. Deci nu se mai poate presupune că supraviețuirea este ceva dobindit pentru totdeauna.

Rolul cercetării viitorului este de a fi un instrument care să vegheze și să anunțe primele elemente ale unor modificări importante, pentru a putea ține seama de ele și a nu aștepta ca aceste schimbări să intervină înainte ca omul să acționeze. Aceasta pentru a fi întotdeauna puțin înaintea evenimentului însuși, ceea ce reprezintă singurul mod de a dirija evenimentele. Altminteri evenimentele vor fi cele care ne dirijează.

AURELIO PECCEI

președintele Clubului de la Roma

Să ieșim efectiv din cercul vicios al cursei înarmărilor

● În prezent este în curs de elaborare, sub egida Clubului de la Roma proiectul „Învățarea”. Care sînt rațiunile care au condus la inițierea lui ?

— Proiectul „Învățarea” este un proiect foarte ambițios, pentru că are ca subiect însuși omul. El încearcă să examineze capacitatea de învățare, de formare, de cultivare a omului modern, care cunoaște o serie de dificultăți într-un moment al evoluției sale în care are cunoștințe și mijloace fără precedent în istorie. Există probleme pe care el nu numai că nu reușește să le soluționeze, dar adeseori nici chiar să le înțeleagă. Ideea de bază este că această situație de „criză” a omului se datorește faptului că el a declanșat o serie de transformări revoluționare — în ordine revoluția industrială, apoi revoluția științifică și acum cea tehnologică, care într-un sens le înglobează, din punct de vedere practic, pe celelalte două —, fără însă a ține pasul în ce privește modificările necesare în gândirea și spiritul său, în raport cu cele din mediul său de viață.

În aceste condiții, proiectul „Învățarea” încearcă să vadă ce trebuie să facă omul pentru a fi la înălțimea revoluțiilor menționate, ce revoluție trebuie să declanșeze omul modern în interiorul lui. Căci în principiu — și acesta este un punct favorabil omului — omul are pe deplin posibilitatea de a se dezvolta pe el însuși, de a-și ameliora condiția și a-și recăpăta controlul asupra destinului său. Ameliorarea condiției umane este o necesitate vitală nu numai în țările subdezvoltate, ci și în țările avansate.

Proiectul a fost elaborat în mod inteligent, cu o fină percepție a realităților în partea conceptuală, mai ales aici la București, de către echipa coordonată de profesorul Mircea Malița. Alte două echipe au lucrat, în alte medii culturale, la Rabat, în Maroc, încercînd să valorifice și experiența altor țări din „Jumea a treia” și la Salzburg, în Austria, și apoi la Harvard, în S.U.A., utilizînd experiența occidentală. O caracteristică a acestui proiect este deci că el are trei puncte de sprijin, în trei medii culturale diferite. Dar partea conceptuală a fost dezvoltată aici, în România. Celelalte două echipe de cercetători s-au preocupat în special de aplicare, de studierea anumitor cazuri, situații particulare, în optica definită la București.

Pină acum cea mai mare parte a volumului de lucru a fost deja efectuată, inclusiv schița proiectului raportului final. Sperăm să putem organiza reuniunea de prezentare și discutare critică a acestui raport în luna iunie 1979, la Salzburg — un oraș al culturii și artei foarte propice pentru această radiografie culturală a omului. Clubul de la Roma va invita cu acest prilej circa 100 personalități din diverse țări și părți ale lumii, ca și reprezentanți ai U.N.E.S.C.O.

Scopul proiectului nu este acest raport, el va servi numai ca declanșator al unei dezbateri internaționale care să continue opera începută de el. Cu acest raport vom deschide o fereastră asupra omului, a capacităților sale de a se ridica la nivelul realităților și de a le domina în viitor. Căci în prezent nu se poate vorbi de o asemenea dominație, omul este oarecum captiv al unor situații pe care nu reușește să le controleze. El trebuie să iasă din această situație, care este foarte periculoasă, mai ales într-o perioadă ca cea în care am intrat, de discontinuitate. Am ajuns la o culme a utilizării unor resurse, a complexității sistemului uman. În privința construirii de armament destructiv au ajuns la un asemenea nivel încît trebuie să trecem pe un plan diferit, nu se mai poate nici rămîne nici continua pe această cale.

● Spuncați, pe drept cuvînt, că nu se mai poate continua pe linia cursei înarmărilor, ale cărei dimensiuni sînt copleșitoare pentru omenire, periclitîndu-i în același timp în mod grav însăși supraviețuirea.

— Publicul român cunoaște bine, din punctele de vedere exprimate în luările de poziție la cel mai înalt nivel de țară dv., gravitatea cursei înarmărilor, care oferă posibilitatea recurgerii la arme „definitive”. Există ceva greșit în concepția

omului modern. Conceptul de securitate este foarte legitim: securitatea individului, a familiei, a națiunii, a omenirii, este foarte importantă, omul are nevoie să trăiască într-o situație de securitate. Dar securitatea armată, care în trecut putea fi înțeleasă ca o necesitate, acum a devenit irațională, pentru că armamentele au căpătat o putere de distrugere atît de mare încît a te baza pe armament pentru a te afla într-o situație de securitate este o iluzie foarte periculoasă. Noi știm cu toții că există o capacitate de autodistrugere a umanității care depășește de peste zece ori numărul locuitorilor. Acest lucru este demențial și totuși investițiile pentru înarmare continuă într-un ritm înspăimîntător. Bugetele militare au atins acum nivelul de 400 miliarde dolari pe an, adică peste 1 miliard dolari pe zi, o sumă mai mare decît tot ce se investește pentru învățămînt. Președintele Carter declara anul trecut la O.N.U. că omenirea investește de 60 ori mai mult pentru a echipa fiecare soldat decît pentru a educa fiecare copil. Este o situație care nu este sănătoasă, trebuie să ieșim din acest cerc vicios. Desigur, aceasta nu depinde numai de statele cele mai mici și chiar de cele mijlocii, ci în primul rînd de marile puteri, căci ele sînt cele care au ridicat înarmările la niveluri atît de ridicate pentru a se afla în „siguranță”, fiecare atribuind celelalte răspunderea pentru acest fapt. De aceea, ele trebuie să determine o reducere a cursei înarmărilor. Se pare că negocierile SALT-II ar putea ajunge la un rezultat în viitorul apropiat, dar numai pentru a fixa un plafon încă atît de ridicat, încît se menține capacitatea de supraucidere: în loc de a fi ucis de 15 ori apare șansa de a fi ucis numai de 10 ori. Trebuie ieșit efectiv din acest cerc vicios nebunesc în care trăim acum. Nu ne putem gîndi la a face față marilor acțiuni care se cer întreprinse de omenire pentru soluționarea problemelor care o confruntă dacă nu se va ieși din acest impas diabolic, din această situație degradantă pentru spiritul uman.

● Ce alte proiecte are în vedere actualmente Clubul de la Roma ?

— Am terminat și prezentat un proiect consacrat energiei, intitulat „Energia: numărătoarea inversă”. Au existat numeroase studii consacrate energiei în ultimii doi ani, foarte bine făcute. Mulți cercetători din numeroase țări s-au aplecat asupra crizei pe care toți o consideră ca iminentă în domeniul aprovizionării cu unele surse de energie. Desigur, va mai exista petrol pentru cîteva decenii, dar chiar înainte de epuizarea resurselor, cererea crescîndă nu va mai putea fi satisfăcută în măsura în care se credea altădată, de către țările producătoare de petrol. Energia, petrolul sînt oxigenul economiei moderne. Studiul nostru a încercat să asambleze studii anterioare pentru a obține unele concluzii, mai ales pentru țările avansate din punct de vedere economic din Occident, care consumînd cel mai mult petrol sînt oarecum responsabile de această beție a petrolului care l-a cuprins pe om. Obiectivul studiului este de a facilita factorilor de decizie luarea de măsuri, elaborarea unei politici pentru a întîrzi apariția crizei, a-i reduce impactul, a căuta surse netraditionale de energie, fiind seama de stadiul actual al cunoștințelor noastre și de intervalul foarte lung necesar pentru a trece de la o cercetare avansată la o aplicare a noilor tehnologii puse la punct.

Este vorba deci mai ales de un avertisment la adresa marilor consumatori că trebuie să-și reducă consumul — și acest lucru este foarte posibil, fără a renunța la nivelul de trai, la ocuparea forței de muncă — și că trebuie să se pună de acord între ei și cu producătorii. Europa, care este un continent sărac în resurse energetice, este prima care trebuie să dea exemplu și care are interes să caute căi pentru reducerea consumului. O reducere cu 20% a consumului față de nivelul actual nu ar avea o mare influență asupra standardului de viață sau asupra gradului de ocupare a forței de muncă. În al doilea rînd, Europa ar trebui să încerce să dezvolte rapid alte surse de energie. Acum atenția este concentrată mai ales asupra energiei nucleare. Dar există rezistențe foarte puternice față de utilizarea ei în rîndurile populației unor țări europene, întemeiate sau neîntemeiate. În orice caz, realitățile ne cer să facem un plan rațional, în care și energia nucleară își va avea locul său, dar în care energia solară trebuie să intervină tot mai mult. Redactorul principal al proiectului de care am vorbit este Thierry de Montbrial unul din consilierii președintelui Franței.

Un alt proiect privește necesitățile de capital ale lumii, în deceniile viitoare, legate de: substituirea surselor energetice petroliere cu alte surse; adăpostirea a încă 1,5 miliarde de oameni pină la sfîrșitul secolului, ceea ce va presupune un volum de construcții echivalent cu tot ce a construit omenirea începînd din Evul Mediu încoace; mobilizarea agriculturii mondiale pentru hrănirea acestei populații etc. Aceste necesități sînt în primul rînd ale țărilor în curs de dezvoltare, care însă nu dispun de capitalurile necesare. Vor fi de aceea necesare mari transferuri de capitaluri, pe care actuala situație politică a lumii nu este de natură să le faciliteze.

JULIUSZ GORYNSKI

vicepreședinte
al Comitetului „Polonia 2000”

**Colaborare prietenească,
fructuoasă cu cercetătorii
români**

● **V-aș ruga pentru început să aveți amabilitatea de a prezenta cititorilor noștri activitatea Comitetului de cercetare și prognoză „Polonia 2000”.**

— Comitetul „Polonia 2000” a fost înființat în anul 1969, pe lângă Prezidiul Academiei poloneze de științe, avînd ca sarcină să schițeze o imagine a societății poloneze și a economiei naționale în perspectiva anilor 1985—2000. Pentru aceasta Comitetul are ca sarcină să inițieze și să promoveze o cercetare fundamentală asupra evoluției nevoilor sociale, resurselor materiale și umane, obiectivelor și direcțiilor de dezvoltare ale economiei, asupra structurii sociale, modului de viață și dezvoltării personalității umane.

Comitetul se compune din peste 60 de specialiști, din diferite centre de cercetare, de programare și planificare. Ca urmare, el poate fi un forum pentru schimbul de vederi între diferitele școli și discipline științifice, în folosul reciproc al teoriei și al practicii.

Activitatea Comitetului se desfășoară pe nouă comisii și în mai multe grupuri de lucru, care cuprind în total circa 600 oameni.

Anumite probleme, care formează subiecte de interes comun pentru mai multe comisii, sînt studiate în grupuri speciale de lucru, interdisciplinare, dintre care l-aș aminti pe cel privind criteriile, direcțiile și condiționările progresului social, care lucrează la premisele politicii sociale în perspectiva anului 1990, și pe cel care își concentrează cercetările asupra temei „Polonia la mare”, care a elaborat o serie de prognoze ținînd seama de aspectele bio-fizice, tehnice și sociale ale dezvoltării economiei maritime, inclusiv ale regiunii litoralului.

Din 1970 rezultatele cercetărilor sînt sistematic publicate în periodicul „Polonia 2000”. Din 1974 am început să publicăm seria de volume intitulată „Lucrările Comitetului Polonia 2000”. Încă de la crearea sa, Comitetul a început să elaboreze studii de prognoză cuprinzătoare, interdisciplinare. Rezultatele acestor studii au fost publicate și prezentate la conferințe desfășurate cu participarea oficialităților guvernamentale responsabile de o problemă sau alta. În faza următoare, unele studii au fost cerute de organisme guvernamentale. În prezent Comitetul se concentrează asupra elaborării mai multor studii și analize cerute de Comisia de Stat a Planificării în legătură cu actualizarea în curs a planului de perspectivă pentru perioada pînă în 1995. Aceste studii privesc între altele: situația demografică și perspectivele în acest domeniu; problemele învățămîntului, cu un accent special pe învățămîntul general, profesional și pe educația permanentă; politicile sociale și fenomenele de patologie socială; structurile consumului, și în acest cadru analiza structurii consumului pe niveluri de venituri.

Există două canale de promovare a ideilor care sînt un produs al activităților de cercetare ale Comitetului. Unul este calea directă, respectiv supunerea analizelor forurilor responsabile de domeniul respectiv, iar celălalt privește însăși formarea punctelor de vedere și a opiniilor factorilor de decizie în procesul dezbaterilor cu oamenii de știință cu ocazia participării la diferite conferințe. Un caz l-am prezentat eu însumi la recenta masă rotundă de la București pe tema „Științele sociale și politica socială”. El privea influența activității de cercetare asupra adoptării planului privind rețeaua de localități.

● **Ați amintit conferința desfășurată la sfîrșitul lunii noiembrie la București. Cum apreciați utilitatea ei?**

— As spune că toate comunicările și intervențiile au dovedit că, indiferent de sistemul economic și social guvernele și organele executive resimt nevoia de cercetare în științele sociale. Masa rotundă de la București a permis compararea experiențelor unei game largi de soluții organizatorice diferite. Dacă necesitatea cercetării în științele sociale a fost unanim confirmată de participanți, au existat opinii divergente privind receptivitatea la sugestiile științei și la eficiența lor practică. Astfel, unii vorbitori au ridicat problema inițiativei institutelor de cercetări pentru elaborarea unor studii care ar urma să devină utile în viitor factori-

lor de decizie. Perspectivile generale ale dezvoltării sociale au fost discutate în multe intervenții, inclusiv în ce privește impactul calculatoarelor, microprocesoarelor, roboților asupra productivității și structurilor social-economice.

Discuțiile au fost foarte semnificative și au reprezentat o contribuție efectivă la schimbul internațional de experiență în științele sociale aplicate.

Aș vrea să mai adaug că am fost foarte impresionat, cu prilejul actualei vizite în România, de rapida reconstrucție și refacere după distrugerile provocate de cutremurul din martie 1977. Sînt de asemenea recunșcător gazdelor românești pentru marea lor ospitalitate și amabilitate.

● **V-aș ruga să vă referiți și la colaborarea internațională a cercetătorilor polonezi ai viitorului.**

— Comitetul „Polonia 2000” a participat încă de la crearea sa la activitățile internaționale în domeniul cercetării viitorului. El este un membru activ al Federației mondiale pentru studierea viitorului și reprezentanți ai Comitetului participă, alături, între alții și de colegi români, la organismele executive ale acestei Federații. Contacte de lucru multilaterale au fost stabilite cu ocazia conferinței mondiale a Federației desfășurate în 1972 la București. Comitetul nostru colaborează la multe proiecte internaționale și bilaterale de cercetare, inclusiv, sub egida Universității Națiunilor Unite. Doi reprezentanți ai Comitetului nostru sînt membri ai Clubului de la Roma. Desfășurăm un schimb de experiență și de publicații cu multe institute de cercetări și organisme de cercetare a viitorului aît din țări socialiste cît și din țări capitaliste. În mai 1979 Comitetul va fi gazda la Varșovia a unui seminar internațional asupra perspectivelor pe termen lung ale cooperării economice, organizat de consilierii economiei superiori ai C.E.E./O.N.U.

În sfîrșit, aș dori să subliniez cît de mult apreciem contactele de lucru prietenești și fructuoase, pe care dorim să le extindem, cu oamenii de știință și instituțiile de învățămînt din România.

**The Objectives
of the New
International
Economic Order**

Ervin Laszlo
Robert Baker, Jr.
Elliott Eisenberg
Venkata Raman

LUCRAREA DE FAȚĂ, publicată recent de UNITAR (Instituul Națiunilor Unite pentru Formare și Cercetare), este, după cum o arată și titlul ei, consacrată în întregime problemelor legate de făurirea unei noi ordini economice internaționale (Perquamon Press, 1978, 258 p.). Ideea unei noi ordini economice internaționale a găsit la Națiunile Unite, se spune în carte, dacă nu o aprobare universală asupra tuturor punctelor, cel puțin o serioasă atenție universală. Programul de acțiune pentru o nouă ordine economică internațională, adoptat de Națiunile Unite, impune elaborarea unui nou sistem de relații economice, care să creeze condiții ameliorate pentru miliarde de oameni care trăiesc în prezent la limitele sărăciei absolute, în peste o sută de state membre ale O.N.U.

Cartea se bazează pe un efort remarcabil de sinteză a diferitelor rezoluții, declarații, studii și altor instrumente politice privind obiectivele edificării unei noi ordini economice internaționale. Bogatul material sintetizat este completat cu o clasificare a documentației existente la O.N.U. în legătură cu formulările originare ale obiectivelor noi ordini economice internaționale. Organizarea materialului pe 25 de probleme analitice distincte, dar conexe, facilitează analiza acestor componente. Lucrarea oferă o prezentare istorică și globală a punctelor de vedere exprimate în discuțiile ce au loc în diferite organisme ale O.N.U. în legătură cu pregătirea sesiunii speciale a Adunării generale din 1980 consacrate problemelor economice.

În partea a II-a, referitoare la punctele de vedere ale diferitelor state în contextul problematicii cărții, găsim la toate capitolele citată de foarte multe ori poziția activă, militantă, a României în toate domeniile dezbătute. Se observă legătura pe care o face guvernul țării noastre între noua ordine economică internațională și încetarea cursei înarmărilor, înlăturarea practicilor discriminatorii, introducerea spiritului de echitate și de cooperare în relațiile economice internaționale, lichidarea politicii imperialiste, coloniale și neocolonialiste, de dominație și dictat.

Interviuri de
Dinu DRAGOMIRESCU

„Să acționăm în spiritul răspunderii față de popoarele noastre, față de pacea în Europa și în întreaga lume, față de generațiile viitoare și să nu precupețim nimic pentru realizarea păcii“.

NICOLAE CEAUȘESCU

DESTINDEREA ȘI PACEA — chezășie a împlinirii valorilor social-umane ale civilizației omenirii

ÎN TIMP ce inteligența umană și-a dovedit constanța celei mai cutezătoare creații, determinând ieșirea din spațiul Terrei și asaltarea Universului, pe pământ forțe ale tenebrelor medievale constring și împing valorile contemporane ale minții omenestii în canioane tot mai adânci ale unui militarism revolut, optuz, adevărată negație a virtuților umane proprii epocii noastre. Aceste forțe sint expresie a intereselor unor cercuri restrânse, stăpine pe mari bogății și pe frâne administrativ-statale în care se încearcă a se înlocui prin dictat, arme, comandă militară oarbă ceea ce gândirea umană, cumulind și înțelepciunea istoriei, refuză apriori.

Omenirea este în primejdie de a deveni o uriașă cazarmă și un imens arsenal cu cifrul în mîini ce o string în tipare de forță sau amenințare cu forța. Este în pericol de a se contorsiona grotesc într-o epocă în care, după milenii de evoluție, și-a creat posibilități de a se realiza pe măsura inteligenței umane, multiplicată la scara globului. Mai presus de toate, omenirea are suficiente resurse spre a se înălța acolo unde îi dau dreptul inteligența și rezultatele sale superioare, real puse în slujba omului. Are. Vrea. Poate. Dar mai mult ca orice — TREBUIE.

NU SE MAI POATE ÎNTÎRZIA și se cere făcut totul, pentru că întîrzierea adîncește prăpastia în care e împinsă o lume ce trăiește pe o planetă dinamită. A sosit timpul cînd trebuie să se spună direct și pe înțelesul tuturor popoarelor, al fiecărui om, din școală pînă în vîrstnicie, că în spatele echilibrului terorii se află tot ce s-a putut realiza mai nimicitor de vieți omenestii și de creații umane, mai primejdios pentru distrugerea calculată precis, rece și programată a pămîntului pe care trăim.

Sfidarea aruncată popoarelor de către marii diriguitori ai poligoanelor militare și pirotehnicienilor, cu care este semănată planeta, continuă, iar inarmarea se găsește în furibunda cursă în care protagoniștii nici nu mai știu pentru ce aleargă, de la ce start și spre ce final. Sau unii știu, prea puțini și prea înstrăinați de propriile popoara. În schimb, masa celor care alcătuiesc coloanele de marșaluitori, de la savanții rafinatelor laboratoare ale genocidului modern pînă la muncitorii din uzinele de armament, se găsesc prinși într-un taifun din care mulți nu mai pot ieși. Alții nu știu cum să iasă și destui nu înțeleg ce se petrece cu ei, cu armele morții pe care le inventează ori le fabrică și ce anume se află la capătul cursei în care se găsesc alergînd.

Oare națiunile au ieșit din zodia simțului măsurii pe care îl dă acumularea experienței istoriei și au intrat în zodia zeului Marte? Asistăm oare la fenomenul macroplanetar al instaurării unei noi asuprii, a unei noi exploatare a omului, a maselor în care o mare parte din plusprodus se distribuie de către aceste forțe, situate deasupra popoarelor, pentru armele autodistrugerii? A ajuns omenirea să-și plătească zi de zi, de bună voie, iluzorii polițe de asigurare în contul armelor care-i pregătesc în fond nimicirea?

ÎN CONȘTIINȚA generației contemporane își fac loc, cu tot mai multă forță, necesitatea înlocuirii politicii de mare putere cu marea politică, printr-o conduită internațională nouă, cu relații de echitate pentru toate țările, spre a contribui la rezolvarea problemelor fundamentale ale civilizației omenirii.

Pentru a asigura în primul rînd drepturile popoarelor înaintea oricărei lozinci goale de conținut, se cer create norme și principii ale unor noi arhitecturi de raporturi între țări. Acolo unde popoarele au ajuns la treapta pe care pot trăi libere, independente, suverane cu adevărat, în care își pot asigura autodeterminarea și dezvoltarea pe baza bogățiilor și

capacităților lor, acolo se poate vorbi și despre libertatea și afirmarea individului ca om, ca ființă superioară.

Responsabilitățile principale revin popoarelor respective în asigurarea dreptului lor la liberă dezvoltare; responsabilități importante revin și comunității mondiale, chemată a realiza nu o operă de filotimie, ci de sprijin al dezvoltării tuturor națiunilor lumii. Cadrul social pe care îl creează sistemul regimului politic este foarte important pentru aceasta, dar, fără o amplă dezvoltare pe toate planurile, popoarele nu-și pot asigura libertatea lor deplină ca entități și în același timp a indivizilor. Și printr-o anume reciprocitate, o saturație de dezvoltare economică, fără un cadru social-uman superior, nu poate asigura reala afirmare a drepturilor și personalității omului.

Îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale tuturor popoarelor, ridicarea standardului lor de știință, cultură, civilizație, emanciparea socială și națională sint obiective care stau pe primul plan.

CA rezultat al afirmării mereu mai puternice a voinței popoarelor de a se dezvolta libere și nestingherite s-au produs și se produc mari mutații în raportul de forțe mondial, au loc o serie de procese pozitive în direcția destinderii și colaborării, a coexistenței pașnice. Dar acestea sint încă reduse în raport cu ceea ce au nevoie popoarele, pe de o parte, și cu ceea ce întreprind, pe de altă parte, forțele agresive, militariste.

De la îndepărtatele și pînă la mai apropiatele epoci istorice, de neconținută creativitate umană, s-a realizat un tezaur comun al planetei noastre care dă dreptul fiecărei ființe umane de a participa la înaintarea civilizației fiecărei țări și a tuturor laolaltă, precum și de a beneficia de această înaintare.

Acest drept e însă împiedicat să devină operant de către regizorii unei noi conflagrații mondiale, pentru care armele atomice sint depășite, proliferîndu-se, în aria marilor puteri, armele cu neutroni, sau din energii cu totul noi, rezultate din antiparticule și antimaterie, de o mie de ori mai puternice decît cele nucleare, capabile să distrugă orice zonă a planetei, oricît de dens populată. Un holocaust mondial. Este terifiant.

Este nevoie de o conștientizare la scară mondială, în absolut toate țările, dată fiind situația limită la care s-a ajuns prin ascunderea adevărurilor privind interesele unor grupuri restrînse, rupte de acutele probleme ale umanității și cantonate în competiția tehnico-militară, atît de avantajoasă pentru salvarea marilor cercuri industrial-financiare imperialiste, a creditului lor politic, măcinat de nerezolvarea stringentelor probleme ale maselor privind nivelul lor de trai și cultură, privind civilizația în genere.

AZI, salvarea omenirii poartă numele de conștiință. Este vorba de conștiința propriilor interese ale omului, ale fiecărei națiuni în parte și laolaltă ale întregii omeniri.

Oamenii, toți, absolut toți, din toată lumea, vor trebui, e imperios necesar, să se aplece mai mult în ei înșiși, în conștiința lor și să-și găsească adîncimile umane, pentru a-și regăsi sensul existenței cu rațiuni superioare, dureros de atrofiate pentru unii. Un om eliberat de trauma fricii, a nesiguranței de care este azi apăsător, liber de povara noxelor sociale pe care istoria le-a adus pînă în a doua jumătate a veacului nostru, cu practici coloniale, rasiste, de indemnitate umană, un astfel de om va fi mai bogat și cu drepturi fundamentale garantate de însăși condiția creată de drepturile popoarelor la dezvoltarea nestînjănită, la un înalt nivel de civilizație, de a trăi în pace și siguranță.

Personalitatea umană, demnitatea, drepturile popoarelor la libertate și creație, pe care istoria le-a înscris în toate marile

acte ale gândirii, trebuie să-și spună azi cuvântul, cu atât mai mult cu cât sint grav primejduite.

Conștiința nouă a tuturor popoarelor poate fi formată apelând la istorie, care este o mină insuficient explorată și exploatată, ca având o valoare de mare amplitudine pentru formarea și angajarea conștiinței individuale și implicit colective, pentru realizarea țelurilor de pace și progres ale umanității.

Dimensiunile umanismului contemporan cer o anume conștiință a universului nu în sensul enciclopedismului clasic, ca un sumum de conștiințe, ci în sensul axiologic, al conștiinței valorilor umane, al valorilor științei și culturii printr-un universal reclamat de noua epocă și de capacitatea omului de a o cuprinde. Trăim o Neorenăștere de la care omenirea nu poate fi oprită, cum nu a putut fi oprită nici în vremea Renășterii. Forțe potrivnice, agresive au existat, dar acțiunea și glasul rațiunii au fost mai puternice, cu martiri dintre oamenii cei mai luminați și cutezători care, sub cnutul călăilor sau pe rug, afirmau către omenirea toată „E pur si muove“.

Și totuși putem mișca azi omenirea din acest punct din marginea prăpastiei. Sint oameni luminați, cutezători, care se adresează către toate țările lumii, către marile forțe deținătoare de uriașe armate și depozite de arme ale apocalipsului și uzine ale morții. Cel mai mare potențial al păcii îl formează popoarele, care încep să înțeleagă mai bine primejdia ce se află în spatele cursei înarmărilor urmată de marile puteri. Sint clase și partide care înțeleg clar unde poate duce această cursă, alimentată neconștient cu noi fudoase nucleare și propagandistice. Sint conducători de state care, deplin responsabili, fac din crezul lor politic, din ideologia umanistă pe care au îmbrățișat-o, nu paravan pentru alte scopuri, ci arme ale adevărului și salvării păcii și înțelegerii între popoare.

Exprimând o asemenea înaltă responsabilitate, poporul român își manifestă ferma voință pentru instaurarea unui climat de pace și destindere pe planeta noastră, chemând, prin glasul Președintelui Republicii, toate țările la o politică de colaborare, de bună înțelegere și conlucrare fructuoasă în interesul salvării civilizației umane. Succintul tablou, impresionant de grăitor, făcut de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la jubileul Marii Uniri din 1918, exprimă argumentele pe care România socialistă, prin dezvoltarea sa și eforturile ei constructive, prin politica sa internă și externă, le pune în balanța slăbirii încordării internaționale, a dezarmării și coexistenței pașnice.

CA UN ADEVĂRAT MANIFEST, adresat cu prilejul sesiunii solemne din 1 decembrie, Președintele României arăta că încetarea cursei înarmărilor, dezarmarea, reducerea cheltuielilor militare fac parte din viziunea fundamentală a politicii partidului și statului nostru, chemând guvernele și statele la o acțiune conjugată, responsabilă în cel mai înalt grad, pentru a stăvili furibunda cursă a înarmării.

Vorbind despre recenta consfătuire a Comitetului Politic Consultativ al țărilor participante la Tratatul de la Varșovia, tovarășul Nicolae Ceaușescu accentua asupra faptului că „Declarația de la Moscova corespunde pe deplin voinței și interesului întregului popor, exprimă hotărârea lui de a lupta cu toată fermitatea, în strinsă conlucrare cu țările socialiste, cu toate popoarele lumii pentru destindere, colaborare și pace“. Este de fapt reafirmarea magistralei pe care înaintează România, subliniată în repetate rânduri, cu prilejul marilor reuniuni politice interne, la întâlniri cu conducători de state și de partide politice, în consfătuiri culturale, științifice internaționale. Nu mai de parte decît la 21 decembrie, la înminarea Premiului „Simba“ pentru pace pe anul 1978, ca și cu prilejul decernării medaliei de aur „Norbert Wiener“, președintele țării noastre tovarășul Nicolae Ceaușescu reinnoia apelul pentru pace, pentru pacea popoarelor, apel rezultat din cea mai profundă analiză și mai înaltă răspundere spre asigurarea păcii, dezarmare și oprirea dansului macabru de creștere a arsenalului distrugerii — de câte ori? — a planetei, pentru a spune un NU hotărît cursei înarmărilor.

Un adinc, lucid și grav înțeles al realității lumii contemporane determină poziția României de a se îngriji de asigurarea propriei apărări, dar și de a aprecia că încordarea existentă nu trebuie artificial amplificată prin sporirea cheltuielilor militare, și așa uriașe pentru cât pot suporta masele populare de pretutindeni.

„Sint într-adevăr multe probleme de soluționat în lumea de astăzi“, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, relevînd totodată marile cuceriri în toate domeniile științei. Dar „din păcate trebuie să spunem că aceste minunate cuceriri nu sint folosite numai în scopul bunăstării și fericirii popoarelor. O bună parte din ele — citeodată, chiar cele mai noi și importante cuceriri — servesc fabricării de armament, mijloacelor de distrugere în

masă a oamenilor, primejduind viața și perspectiva dezvoltării fiecărei națiuni, a întregii civilizații umane“. Președintele României își exprimă deschis speranța, „cunoscîndu-i nu numai pe oamenii de știință români, ci și pe mulți oameni de știință din alte țări că cercetătorii, savanții vor înceta să mai execute fără discernămint comenzile pentru înarmare, pentru distrugerea omenirii și că vor reflecta la înalta răspundere pe care o au în fața popoarelor, a civilizației, a copiilor lor, a întregii umanități“. În continuare mărturisea credința că oamenii de știință vor acționa pentru ca descoperirile, activitatea de cercetare și de creație, știința în general, să nu mai servească războiului și distrugerii a ceea ce a creat de-a lungul secolelor omenirea, ci să servească numai și numai progresului, bunăstării și libertății și fericirii popoarelor, ale fiecărui om. Menirea umanitară și rolul nobil al științelor pot fi astfel restituite omenirii pentru salvarea a însăși condiției umane. De reținut gîndirea de mare deschidere a Președintelui României, care își exprimă speranța că oamenii politici, șefii de state și guverne „vor asculta mai mult de dorințele popoarelor lor, ca și de dorințele întregii omeniri, vor ține seama și de sfatul oamenilor de știință“ — iar oamenii de știință „le vor da asemenea sfaturi care să ducă la renunțarea întrecerii în cursa înarmărilor, spre a ne întrece în dezvoltarea economiei, științei, în colaborarea pentru asigurarea bunăstării și civilizației pe planeta noastră“.

Bogat, foarte bogat în sensuri acest apel de profund umanism și care dezvăluie o experiență vastă, o cunoaștere temeinică și o înțelegere superioară a rolului și locului oamenilor de știință nu numai în creația tehnică, economică, socială, culturală, ci și în contribuția la decisele mutații pe care le cunosc popoarele, lumea și viața politică a țărilor. Cu sfinctici creatori de valori ale științei în slujba înaintării civilizației omenirii, conducătorii de state se vor putea sprijini pe contraoferturile inteligenței umane și se vor putea dispensa mereu mai mult de îngusta viziune a antreprenorilor înarmării. Viziunea umanistă a oamenilor de știință, prin natura cercetărilor, a cunoașterii și prin concluziile desprins din evoluția omenirii și din programarea perspectivelor acestei evoluții este ea însăși cea mai adevărată și verificată pledoarie pentru ceea ce tovarășul Nicolae Ceaușescu vedea în sfaturile oamenilor de știință.

E U VOI DA SAMA de ale mele cite le scriu“ — mărturisirea cu veacuri în urmă cronicarul Mirón Costin, știind la ce se angaja și cât angaja poporul său prin cercetările și scrierile sale despre românii Moldovei evului de mijloc.

„Cine nu are memoria istoriei riscă să o repete“ — concluziona, în epoca noastră, filozoful american de origină spaniolă, Santa Yana. Îmi îngădui să adaug — riscă să o repete în forme care astăzi pot deveni și mai tragice. Și omenirea nu vrea să repete cataclismele răboaielor previzionate la proporții geometrice, iar oamenii de știință pot și trebuie să dea seama de ale lor cite le creează în binele sau în dauna progresului civilizației. Pacea, binele, colaborarea se cer a fi condițiile normale ale omului, pentru a putea rezolva marile probleme ce îi stau în față. „Între lichidarea subdezvoltării și noua ordine economică, pe de o parte, și politica de destindere, reducerea a înarmărilor, dezarmare și pace există o strinsă unitate. Aceste probleme nu pot fi soluționate în mod corespunzător decît dacă sint abordate în strinsă legătură“, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la primirea șefilor misiunilor diplomatice acreditați în țara noastră, din țări ale Africii, Asiei și Americii Latine, veniți să îi prezinte felicitări cu ocazia decernării premiului „Simba“ pentru pace.

Națiunile, oamenii de pretutindeni au nevoie imperioasă de climatul normal în care destinderea și schimbul de valori ale civilizației să asigure dezvoltarea liberă, prosperă în condiții de echitate și suveranitate, în care spectrul agresiunilor, al războiului, al armelor nucleare mai mult sau mai puțin „curate“ să fie înlăturat din relațiile ce trebuie să guverneze lumea.

„La temelia relațiilor noastre cu toate țările așezăm staționnic principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independentei și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, principii tot mai larg recunoscute pe plan internațional și singurele în stare să asigure pacea, progresul și prosperitatea tuturor popoarelor și națiunilor“. Sint cuvinte cu tăietură de diamant, devenite crez al politicii externe a României, pe care Președintele țării, le-a spus răspicat, clar, spre dreapta înțelegere a raporturilor ce trebuie să prezideze buna înțelegere și pacea popoarelor.

dr. docent Titus GEORGESCU

„Ținând seama de pericolul pe care îl reprezintă intensificarea cursei înarmărilor, ne adresăm în mod solemn tuturor statelor, tuturor popoarelor de a se ridica cu hotărâre și cu toată fermitatea — pină nu este prea târziu — pentru a opri cursa înarmărilor, pentru înfăptuirea dezarmării generale, și în primul rând a dezarmării nucleare, pentru ca uriașele resurse materiale și financiare să nu mai fie dirijate spre producerea armamentului și a mijloacelor de distrugere a oamenilor și civilizației, ci spre dezvoltarea economico-socială, spre lichidarea subdezvoltării, pentru a asigura popoarelor o viață demnă, liberă, de bunăstare și fericire !”

NICOLAE CEAUȘESCU

CURSA ÎNARMĂRILOR — O PROBLEMĂ GRAVĂ A ZILELOR NOASTRE

PERSPECTIVA unei noi accelerări a cursei înarmărilor între țări mari puternic înarmate și a stimulării, pe această cale, a competițiilor pe plan regional și subregional este o problemă gravă care preocupă astăzi popoarele lumii. Urmările pot fi anticipate cu mare certitudine, pornind de la lecțiile ultimelor citorva decenii: extinderea bazei materiale a folosirii forței, apariția de noi focare de conflict, a unor noi primejdii de angrenare a marilor puteri în conflicte locale, subminarea proceselor destinderii, sporirea poverii economice pe umerii popoarelor și întinzerea rezolvării unor probleme de care depinde progresul omenirii.

Acum, ca și ieri și poate mai mult decât ieri, sute și sute de milioane de oameni se întreabă: de ce? forța militară a statelor a căror competiție constituie sursa cursei înarmărilor nu este și așa supradimensionată? nu sînt de mult suficiente armele existente pentru a anihila întreaga viață, întreaga civilizație pe planetă?

Răspunsurile românești, oglindind părerea unanimă a partidului nostru comunist, a poporului român au un ecou atît de mare în lume pentru că ele exprimă nu interese specifice înguste și nu argumente de conjunctură, ci izvorăsc din cea mai sănătoasă rațiune și logică politică, fiind elaborate în concordanță cu cerințele istoriei într-o perspectivă îndelungată, cu interesele vitale ale întregii omeniri.

Desigur, într-o lume înarmată, atîta vreme cît se menține imperialismul, se menține și pericolul de război, inclusiv de război mondial, dar nu și inevitabilitatea acestuia. În lume au apărut și se dezvoltă continuu forțe imense capabile să bareze calea războiului. Acestea sînt țările socialiste, popoarele din fostele colonii și țări dependente care luptă pentru eliberare națională deplină, pentru independența economică, pentru o nouă ordine economică și politică internațională, partidele comuniste și muncitorești și tot mai largile mișcări democratice din țările capitaliste dezvoltate și alte forțe care fac să se multiplice pozițiile realiste, lăcuie chiar și în rândurile factorilor politici burhezi. Într-un fel sau altul, ideea că un nou război mondial ar fi o catastrofă îngrozitoare, că progresul și pacea sînt indisolubil legate este ideea dominantă, iar raportul de forțe amintit, raport dinamic, în continuă schimbare, marchează, chiar dacă cu unele reculeri temporare, accentuarea preponderenței forțelor care se pronunță pentru pace. Încordarea tensiunilor în anumite puncte ale globului este un fapt. Dar el este de departe contrabalansat de procesele pozitive, care n-au încetat să se amplifice în ultimul sfert de veac, dînd o bază materială tot mai largă destinderii, coexistenței pașnice între țări cu sisteme diferite, înțelegerii între popoare.

Dar oricît ar fi de vital importantă aceste procese pentru menținerea păcii mondiale, reflectînd la problema iminentă sau a improbabilității unui nou război mondial în viitorul apropiat, să facem un moment abstracție de ele și să ne oprim puțin la aspectele exclusiv militare. Așadar, privită din acest unghi, este oare plauzibilă ipoteza iminenței unui nou război mondial, care, inevitabil, ar fi un război nuclear generalizat? Răspunsul presupune considerarea echilibrului strategic dintre cele mai mari puteri militare. Nu atît a echilibrului cantitativ exprimat în număr de rachete și de focare nucleare, ci mai ales a celui calitativ. Este un fapt recunoscut unanim de experți că și Uniunea Sovietică și Statele Unite dispun de capacitatea descurajării unui atac din partea adversarului virtual. Orice primă lovitură nucleară, din oricare parte ar porni nu poate distruge întregul potențial militar al părții adverse. În orice ipoteză capacitatea reziduală de ripostă rămîne atît de mare, încît cel care ar întreprinde „prima lovitură” s-ar expune la pierderi umane și materiale de o proporție catastrofală. Costul primei lovituri este astfel prohibitiv.

Așa stau lucrurile în momentul de față și așa vor sta încă o perioadă de timp a cărei durată este greu de evaluat. Echilibrul calitativ dintre cele două principale puteri militare și enormele decalaje care le separă din acest punct de vedere de toate celelalte state fac pe deplin posibilă oprirea cursei înarmărilor și o descăscădată în acest domeniu, fără prejudicii pentru interesele de securitate ale lor și ale altor popoare.

În aceste condiții revine firesc întrebarea: de ce această nouă tendință de escaladare? Răspunsul nu poate să fie altfel decât extrem de complex, intrucît el ar trebui să ia în considerare fac-

tori foarte numeroși de ordin militar, științifico-tehnic, economic și social-politic. Se înțelege că în acest cadru o cuprindere a lor exhaustivă este imposibilă. Mă voi limita deci la evocarea unora dintre elementele care pot schița o explicație.

INAINTE DE TOATE, trebuie să precizăm că în prezent cursa înarmărilor are un caracter predominant calitativ. Ceea ce înseamnă că accentul principal se pune pe perfecționarea performanțelor tipurilor și sistemelor de arme existente, pe crearea de noi tipuri și sisteme de arme. Pe acest fond acționează principiul acțiune-reacție, pe care îl găsim ca principiu motor al oricărei curse a înarmărilor, în orice perioadă istorică, indiferent de stadiul tehnic al armamentelor. În paranteză fie spus, dacă întotdeauna acțiunea (deci inițiativa în sporirea potențialului militar) atrage după sine o reacție a adversarului virtual, specialiștii sînt de acord în a considera că reacția este de regulă o suprareacție, care atrage o suprareacție și așa mai departe în acea spirală fără sfîrșit pe care o reprezintă cursa înarmărilor. Și totuși în perioade de progres tehnic zero sau foarte lent, există anumite limite în goana națională după înarmare. Într-un fel, se întimplă ceva similar cu goana după plusprodus în formațiile precapitaliste pure, în care, dată fiind forma — naturală — a produsului și plusprodusului, această goană era limitată de nevoile mai ample sau mai restrînse ale exploatatorului și slugilor lui. Într-o cursă calitativă, tehnologică, a înarmărilor limite de saturație nu există. Intotdeauna vor exista arme ale adversarului virtual ale căror performanțe se cer depășite, întotdeauna se vor depune eforturi pentru descoperirea unor arme care să contracareze cu succes armele ofensive sau defensive ale adversarului. Orice progres major intensifică cursa înarmărilor. Dacă, de pildă, un sistem de arme devine vulnerabil sau mai vulnerabil ca urmare a unei noi descoperiri, reacția primă va fi sporirea cantitativă a armelor respective pentru a satura armele ofensive ale adversarului și, bineînțeles, efortul de a perfecționa armele proprii. De altfel, într-o măsură crescîndă, punctul de referință al eforturilor naționale îl constituie nu atît realizările adversarului virtual, cît propriile realizări, obiectivul de a produce nu numai arme din ce în ce mai bune, ci și contraarme și contra-contraarme ș.a.m.d., intrucît într-o întrecere calitativă contează nu atît ceea ce posedă cealaltă parte în momentul actual, ci, mai ales, ceea ce ar putea avea ca peste 10, 15 sau 20 de ani. Ca atare, atunci cînd are un caracter preponderent tehnologic, cursa înarmărilor este nu numai un proces internațional, ci s-ar putea spune și unul intranațional. Rezultatul este unic — efortul de a menține avansul propriu sau de a anula avansul adversarului virtual și aceasta atît pe un plan global-strategic, cît și pe fiecare din componentele tehnice ale potențialului militar modern.

Se înțelege că, în condițiile unei curse tehnologice a înarmărilor, aceste echilibre sectoriale — adică dintre componentele potențialului militar — sînt fragile, iar destabilizarea poate să intervină rapid, dînd noi impulsuri acceleratoare eforturilor de înarmare. În literatura de specialitate subiectele de această natură abundă, oferind numeroase exemple. Voi prezenta doar cîteva dintre ele.

Se poate bănui ce importanță are spațiul extraterestru pentru purtarea războiului cu mijloacele cele mai moderne. Tocmai de aceea, în ultimele două decenii am asistat la un proces tot mai intens de militarizare a spațiului. Sistemele de sateliți instalate sau în curs de instalare pe orbită au devenit un element indispensabil pentru folosirea eficientă a celor mai noi tipuri de rachete. Numai pe baza identificării din satelit a țintelor și a hărților tridimensionale ale suprafeței globului care ar putea fi întocmite, pe baza utilizării pentru navigație a datelor furnizate de sateliți, pot noile generații de rachete să atingă obiectivul, cu o precizie de cîteva metri, după ce sînt lansate de la mii de kilometri distanță. Acum specialiștii apreciază că sînt în curs eforturi pentru a pune la punct tehnici de interceptare, „orbire” sau distrugere a sateliților adversi. Succesul acestor eforturi este de natură să producă o destabilizare în spațiul cosmic, cu urmarea multiplicării sistemelor de sateliți plasate pe orbită și a încercărilor de a produce noi mijloace — defensive și ofensive — pentru războiul în spațiul extraterestru.

IMPORTANȚA CRESCÎNDĂ pentru purtarea războiului modern capătă mediul submarin. În treacănt fie spus, submarinele continuă să fie vectori privilegiați, intrucit ele sînt încă foarte greu reparable. Această însușire nu poate fi păstrată nedefinit. Este de presupus că vor fi puse la punct mijloace relativ precise de detectare, ceea ce va antrena și aici o destabilizare cu rol de accelerare în cursa înarmărilor.

Sau să reflectăm la mijloacele de purtare a războiului „convențional”. Vom remarca, pe de o parte, că pe planul armelor convenționale se desfășoară o adevărată revoluție, care apropie performanțele acestora de cele ale armelor de distrugere în masă. Precizia extraordinară pe care o dobîndesc asemenea arme (precizia este un factor cheie, de fapt mai important sau cel puțin tot atît de important ca și forța de distrugere) va duce probabil la schimbarea rolului pe care vectorii clasici, cum sînt tancurile, avioanele și navele de luptă, îl au în structura armatelor moderne, ceea ce va presupune noi eforturi și noi imense cheltuieli.

Pe de altă parte, în legătură cu progresele înregistrate în sporirea preciziei traiectoriei și, în general, a mijloacelor de transportare la țintă, precum și cu evoluțiile pe planul armelor de distrugere în masă, se modifică rolul atribuit armelor nucleare. În trecut acestea erau concepute exclusiv ca forță de descurajare, deci ca instrumente de întreținere a așa-numitului „echilibru al terorii”. Acum doctrinele militare au în vedere și folosirea lor efectivă pe teatrele de luptă, în cadrul unui război convențional, deși este indoielnic că un asemenea război ar putea să nu degenereze într-un război nuclear generalizat. Evident că utilizarea efectivă a armelor nucleare „tactice” are nu numai potențialitatea de a spori caracterul inuman al războiului, dar, și aceea de a contribui la procesul de destabilizare de care amintisem mai sus, cu tot cortegiul de urmări, inclusiv în ceea ce privește accelerarea cursei înarmărilor.

NE OPRIM cu exemplele aici, nemaiinsistînd asupra faptului că, potrivit unor specialiști, nu lipsește nici competiția pentru dobîndirea capacității de primă lovitură nucleară. Deocamdată, dată fiind creșterea preciziei vectorilor, rolul armelor nucleare „strategice” începe să fie conceput și într-o postură nouă și anume prin prisma capacității lor de a lovi și distruge obiective militare, deci ca element de „contraforță”.

Se înțelege că toate aceste fenomene intensifică imens uzura morală a armamentelor. Uneori acestea sînt depășite de noi realizări înainte de a intra în dotarea armatelor sau chiar înainte de a se încheia faza de proiectare. Totodată, valoarea unitară a noilor sisteme de arme este, de regulă cu mult mai mare decît a celor pe care le înlocuiesc, cursa înarmărilor fiind, într-adevăr, un sac fără fund.

Întrecerea pe plan tehnologic este continuă. Ea este stimulată de fenomenele de încordare a tensiunilor internaționale, dar nu se află în nici un raport direct cu fenomenele de relaxare a acestor tensiuni. Ba chiar se poate spune că dinamica ei este oarecum independentă de dinamica cheltuielilor militare astfel că o sporire a potențialului militar poate să survină în condiții cînd cheltuielile militare staționează sau sînt în descreștere. Cursa înarmărilor s-a transformat astfel într-un fenomen cu rădăcini adînci, dotat cu o inerție proprie și o dinamică proprie, care, așa cum arată experiența istorică, nu pot fi dominate prin simple măsuri de „control al înarmărilor”, adică de limitare a dezvoltării într-un domeniu sau altul, convenită prin acorduri și tratate bilaterale sau multilaterale.

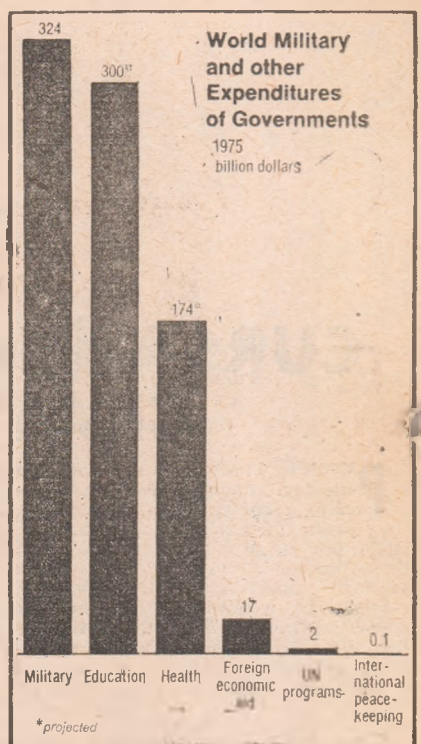
Inerția și dinamismul efortului de înarmare izvorăsc și din numeroși factori economici și sociali, a căror formă, intensitate și combinație sînt determinate la rîndul lor de natura orînduirii sistemului politic, sistemul proiectării, producerii și achiziției de arme, gradul de dezvoltare a tensiunilor interne, locul țării respective în cursa înarmărilor etc. Fenomenul social-economic asociat cu cursa înarmărilor a fost denumit în Statele Unite „complexul mi-

litar-industrial” și a fost supus analizei în numeroase lucrări și studii.

Fără îndoială însă că actuala tendință de escaladă trebuie pusă în raport nu numai cu inerția fenomenului însuși și cu impulsurile pe care le capătă în mod obișnuit în contextul complexului militar industrial, dar și cu faptul că în prezent se asistă la o intensificare a luptei, intrate într-o nouă fază, pentru reimpărțirea lumii în sfere de dominație și influență. În această luptă se folosesc tot felul de mijloace, inclusiv militare și pentru desfășurarea ei contează nu numai echilibrul global de forțe, ci și echilibrele sectoriale, inclusiv cele pe plan regional, capacitatea de a desfășura operații militare de anvergură la mari distanțe de teritoriul național.

Elementele prezentate mai sus, care nu epuizează nici pe departe factorii de alimentare și accelerare a cursei înarmărilor, rămîn, în general, foarte puțin cunoscute și înțelese de publicul larg din țările mari puternic înarmate. În numele secretului militar aceste chestiuni sînt menționate cit mai departe de atenția populară. În schimb, în mod public se vorbește foarte mult despre rațiuni de securitate, despre necesitatea protejării interesului național. Fiecare mișcare de accelerare a cursei înarmărilor este precedată de largi campanii menite să convingă publicul că amenințarea din partea adversarului potențial a crescut, că acesta a obținut un avans într-o serie de domenii ale tehnicii de luptă și că se străduiește să dobîndească superioritatea într-o serie de domenii. Invocarea intereselor de securitate, cum constată o serie de analiști americani, a devenit un fel de formulă magică permițînd ca în mod sistematic să se întrunească consensul necesar pentru o majorare a cheltuielilor militare.

Cheltuielile militare în lume și alte cheltuieli ale guvernelor.

Sursa: Ruth Leger Sivard, World Military and Social Expenditures 1977.

ATITUDINEA ACTIVĂ A ROMÂNIEI împotriva cursei înarmărilor, pentru măsuri efective de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară este o componentă esențială a liniei politice internaționale a partidului și statului nostru, regăsită în numeroase inițiative și declarații oficiale în perioada de după Congresul al IX-lea al P.C.R. României îi aparține inițiativa examinării de către Națiunile Unite a consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor și cheltuielilor militare, iar concepțiile noastre și-au găsit la forul mondial o amplă și clară expunere în documentul „Poziția României în problemele dezarmării generale și în primul rînd ale dezarmării nucleare”. În cadrul Conferinței Comitetului de dezarmare, la diferitele negocieri multilaterale, la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dozării, pozițiile românești — principale, de o imbatabilă logică și pătrunse de realism — au beneficiat de atenția participanților, a mijloacelor de informare, a opiniei publice mondiale. Democratizarea negocierilor, asigurarea accesului opiniei publice la informații relevante și necesitatea participării largi a maselor populare în vederea stimulării proceselor de adoptare și implementare a unor măsuri reale de dezarmare, concepția despre prioritățile necesare în cadrul acestui proces, despre rolul și locul măsurilor parțiale și multe alte idei românești, ce se îmbogățesc necontenit, își păstrează neștirbită valabilitatea.

Mai mult ca oricînd se impune, așa cum în repetate rînduri a subliniat președintele României, secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu să se treacă de la vorbe la fapte, să se acționeze cu hotărîre atîta timp cît nu va fi prea tîrziu. Dacă, intrucit continuă să existe imperialismul, se menține și pericolul de război, nu este mai puțin adevărat că așa cum arată o analiză atentă a vieții internaționale, nu există o iminență a războiului. Raportul de forțe pe plan mondial fiind favorabil forțelor păcii, sînt întrunite condițiile pentru un start nou, pentru o abordare nouă, care să pună capăt cursei înarmărilor și să pună în mișcare un proces invers, de desescaladă, de dezarmare. Este misiunea istorică a țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești să fie în fruntea acestui proces, să facă absolut totul pentru o lume fără arme, fără războaie.

„Motorul principal al acestei curse a înarmărilor cuprinzînd întregul glob îl constituie întrecerea calitativă între marile puteri militare. Aceasta se datorează monopolului virtual pe care aceste state îl dețin în domeniul dezvoltării tehnologiei militare de vîrf, copleșitoare în ponderi în producția și exporturile de arme perfecționate și caracterului global al intereselor lor, pe plan politic și militar. Principalele șase state după criteriul cheltuielilor militare dețin nu numai trei pînă în patru din cheltuielile militare mondiale propriu-zise, dar și, în mod practic, totalitatea activității de cercetare-dezvoltare (C + D) în scopuri militare, precum și totalitatea exporturilor de arme și de echipament militar. Toate evoluțiile semnificative în domeniul armamentelor pornesc de la aceste puteri și se răspîndesc de aici în restul lumii, cu decalaje de timp mai mici sau mai mari”.

Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și cheltuielilor militare. Raport actualizat al secretarului general al O.N.U. — Națiunile Unite, 1978.

Republica Cuba

Continuitate și complexitate în dezvoltarea economiei

ECONOMIA CUBANEZA trăiește o perioadă de ample prefaceri avînd ca orientare generală crearea bazei tehnico-materiale a socialismului în țară; atenția principală este acordată industrializării, în condițiile intensificării concomitente a producției agricole, pe baza ambelor procese urmărindu-se ridicarea continuă a nivelului de trai al populației.

Concret, în cursul primului plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale (pe anii 1976—1980), ale cărui directive au fost aprobate de primul Congres al Partidului Comunist din Cuba, în perioada actuală accentul se pune pe: dezvoltarea ramurilor industriale exportatoare, pentru a se obține mijloace necesare finanțării economiei; extinderea producției interne de utilaje, piese de schimb și subansamble, care se procură în prezent din import; asigurarea creșterii producției agricole; crearea de noi capacități industriale pentru producerea de mărfuri de larg consum; consolidarea și lărgirea industriei materialelor de construcții (întinându-se seama de nevoile crescînde ale sectorului construcțiilor).

Înfăptuirea acestor obiective este susținută de un amplu efort de investiții, îndreptate în proporție de aproximativ trei pătrimi în sfera productivă (industriei revenindu-i peste 25%). Volumul investițiilor în economie, prevăzut pentru actualul cincinal, depășește de două ori nivelul alocațiilor respective din perioada precedentă de cinci ani. De remarcat că numai în cursul anului trecut au fost date în exploatare 90 de unități industriale și alte obiective economice, printre care o uzină de combine pentru recoltarea trestiei de zahăr, o fabrică de utilaje pentru irigații, un combinat poligrafic, o fabrică de drojdie furajeră ș.a. Concomitent, se urmărește sporirea eficienței gospodăririi resurselor materiale, financiare și de muncă existente, ridicarea productivității muncii în economie, în prezent fiind în curs de implementare un nou sistem care prevede accentuarea rolului stimulator al pirghiilor economice.

REZULTATELE obținute pînă acum sînt ilustrative pentru dinamica și diversitatea crescîndă a transformărilor din economia cubaneză. Dacă în perioada 1961—1975, produsul social brut a sporit într-un ritm mediu anual de 4,3%, anul trecut — în condiții climatice și de conjunctură (pe piața mondială) defavorabile — s-a înregistrat un spor de 4%, iar pentru 1978 s-a prevăzut o creștere de 7,4%. În ceea ce privește producția industrială globală, în 1976 ea a înregistrat o majorare de 55% față de anul 1970; în

acest cadru exploatarea și prelucrarea lemnului au sporit de 2,5 ori, producția industriei textile — de 2,3 ori, cea a industriei confecțiilor — de aproape 2 ori, a industriei poligrafice — de 1,8 ori ș.a.m.d. În actualul deceniu structura producției industriei cubaneze a suferit importante modificări înnoitoare; au apărut o serie de subramuri sau producții noi ca cea de marcarale portal, de vagoane de marfă (pentru linii magistrale), de televizoare, de geamuri etc., se extind rapid multe din cele existente anterior (producția de pompe de apă, autobuze, aparate de radio, frigider, amoniac, ciment și cărămidă, cherestea și mobilă, conserve din fructe ș.a.).

Printre orientările prioritare în dezvoltarea industriei se numără punerea în valoare a zăcămintelor de minereuri polimetalice din subsolul țării, valorificarea superioară a resurselor forestiere, dezvoltarea industriei chimice, asigurarea bazei tehnice necesare pentru intensificarea principalelor ramuri ale agriculturii, prelucrarea unor materii prime secundare, dezvoltarea accelerată a producției materialelor de construcții etc. Astfel, cu ajutorul unor țări socialiste urmează a fi extinsă producția de nichel (pînă la 130 mii tone pe an, față de circa 36 mii tone în 1977). Cobalt, crom, Cuba contînd să devină unul dintre primii exportatori de nichel din lume. Dezvoltarea și modernizarea industriei zahărului au permis să se obțină în acest an o producție de circa 7,4 mil. tone (sporul prevăzut pe perioada 1976—1980 fiind de 35% față de nivelul anului 1975), iar în prezent se află în construcție trei fabrici de prelucrare a materiei prime secundare care rămîne după extragerea zahărului din trestie (așa-numita bagasa) în plăci fibrolemnoase; se proiectează să se producă ulterior, din aceeași materie primă, celuloză și hîrtie. Pentru a se asigura îndeosebi valorificarea la export a producției unei ramuri agricole în plină expansiune cum este cultura citricelor, pe insula Pinos se prevede construirea unui combinat de prelucrare a fructelor. În sfîrșit, în perspectivă se preconizează construirea unei centrale atomice cu o putere instalată (în prima etapă) de 440 MW, a unui combinat siderurgic cu o capacitate de producție de peste un milion tone pe an, a unei rafinării de petrol cu o capacitate inițială de prelucrare de 3 mil. tone pe an, a unor fabrici de prefabricate și materiale pentru construcții, a unei serii de întreprinderi alimentare etc.

AGRICULTURA joacă un rol important în economia cubaneză, investițiile masive efectuate în acest sector urmărind diversificarea profilului său, intensificarea producției agricole. Suprafața cultivată s-a mărit de peste două ori față de anul 1958, iar caracterul de monocultură — moștenire din perioada dominației imperialiste — a fost mult atenuat, trestia de zahăr furnizînd actualmente mai puțin de 38% din valoarea producției agricole globale, față de peste 29% pentru celelalte culturi și peste 30% cit reprezintă producția zootehnică. Sporește continuu nivelul dotării agriculturii cu tractoare (a căror putere totală de tracțiune s-a mărit în perioada 1970—1977 cu 30%) și mașini agricole, îngrășăminte chimice, erbicide ș.a. În sectorul zootehnic, în cadrul căruia predomină vitele cornute de rasă, se pune accent pe extinderea creșterii porcilor și a păsărilor; este grăitor, de pildă, faptul că în 1976 producția de ouă depășea de 6,5 ori nivelul din anul 1959. Concomitent, datorită modernizării bazei tehnico-materiale a pescuitului maritim, acesta aduce o contribuție tot mai substanțială la asigurarea resurselor alimentare pentru populație, precum și a unui potențial de export; numai în perioada 1970—1976 cantitatea de pește pescuit a crescut de 1,8 ori.

CONCOMITENT cu întărirea potențialului economiei cubaneze, cu diversificarea sa, capătă valențe noi și participarea țării la diviziunea internațională a muncii, se dezvoltă comerțul său exterior și relațiile de cooperare economică. Între anii 1970 și 1977 volumul comerțului exterior al Cubei (efectuat în proporție de trei pătrimi cu țările socialiste) s-a majorat, în prețurile curente, de peste două ori, în condițiile creșterii ceva mai rapide a exporturilor față de importuri.

Se dezvoltă tot mai larg cooperarea economică și tehnică a Cubei cu alte țări socialiste, pe această cale fiind — sau urmînd a fi — edificate pe teritoriul său numeroase unități industriale, alte obiective economice. În acest cadru se înscrie și colaborarea fructuoasă dintre România și Cuba, partea română contribuind la dezvoltarea industriei miniere și metalurgiei neferoase, a producției de materiale de construcții a tehnicii electronice de calcul. În același timp au progresat și schimburile comerciale dintre cele două țări (de circa 7,5 ori în perioada 1965—1977); țara noastră exportă în Cuba îndeosebi produse ale industriei construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor, produse chimice, țesături, articole din cauciuc ș.a., importînd zahăr, produse ale metalurgiei neferoase, produse alimentare etc.

Succesele obținute de poporul cubanez în înaintarea pe calea socialismului în decursul celor două decenii care s-au scurs de la victoria revoluției, creșterea și diversificarea potențialului economic al țării constituie premise favorabile pentru dezvoltarea în continuare a schimbului de experiență, a colaborării și cooperării între România și Cuba în diferite domenii de activitate.

N. POPOV

Țări socialiste

INTEGRAREA ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII

Iugoslavia:

eficientizarea cercetării

ÎN ACTUALUL DECENIU activitatea de cercetare științifică și dezvoltare a cunoscut o continuă extindere în Iugoslavia, în condițiile îmbunătățirii organizării sale și ale sporirii eficienței. Astfel, de pildă, după ce în prima jumătate a deceniului numărul total al unităților cu profil științific a sporit cu 5%, în 1976 acesta a fost redus sub cifra din anul 1971; reducerea s-a efectuat în condițiile creșterii numărului unităților de cercetare și dezvoltare subordonate academiilor de științe și mai ales al celor care fac parte din întreprinderi și organizații economice.

În ceea ce privește cadrele de cercetători și oameni de știință, efectivul acestora a sporit cu circa 14% în anii 1971—1976, mai pronunțat — cu aproape 30% — majorându-se numărul cercetătorilor științifici din unitățile subordonate întreprinderilor și organizațiilor economice. Cea mai substanțială creștere au înregistrat însă veniturile realizate de pe urma activității de cercetare și dezvoltare; în valoare absolută acestea s-au mărit de la 1,67 miliarde dinari în 1971 la 4,63 miliarde dinari în 1976 (de circa 2,8 ori), contribuția unităților de cercetare din cadrul întreprinderilor și organizațiilor economice sporind de la aproximativ un sfert la 36% din total.

R. D. Germană: efectele aplicării rezultatelor

DUPĂ CUM S-A STABILIT prin planul cincinal de dezvoltare a economiei naționale a R.D. Germane pe perioada 1976—1980, aplicarea rezultatelor cercetării științifice și tehnice urmează să asigure — în intervalul respectiv — 60-70% din creșterea planificată a productivității muncii, economisirea a 220—280 milioane de ore-muncă anual în industrie și construcții, realizarea a 80% din economiile prevăzute de materii prime, să contribuie la reducerea cu 25—30% a numărului persoanelor care lucrează în mediu nociv. S-a prevăzut de asemenea ca, în cursul cincinalului, pentru executarea proiectelor științifice și tehnice să se aloce circa 4,2% din venitul național, respectiv aproape 31 mlrd. mărci,

cu zece miliarde mai mult decât în cincinalul precedent.

Pentru accelerarea aplicării în practică a realizărilor științei și tehnicii se diversifică continuu formele de colaborare între cercetarea științifică și producție, între instituțiile de învățământ și unitățile productive. Astfel, de pildă, în cadrul celui de-al VI-lea Salon național al studenților și tinerilor cercetători (Leipzig, noiembrie 1977), avînd ca temă centrală accelerarea progresului științific și tehnic, au fost prezentate rezultatele a peste 1700 de lucrări, la care au participat 16 mii de tineri cercetători. Pe de altă parte, în cursul anului universitar 1976/77, studenții au contribuit la aplicarea în practică a circa 1300 de rezultate ale cercetării în sectoare științifice și tehnice, precum și a aproximativ 3000 de rezultate ale cercetării în domeniul științelor sociale.

R. P. Mongolă:

intensificarea agriculturii

ÎN R.P. MONGOLĂ, țară în care agricultura reprezintă încă ocupația de bază pentru aproape jumătate din populație, un rol preponderent revinînd sectorului zootehnic, trecerea acestuia din urmă pe baze intensive prezintă o importanță deosebită pentru dezvoltarea viitoare a întregii economii naționale. În condițiile unui climat continental în general secetos și cu ierni aspre, o premisă esențială pentru extinderea și îmbunătățirea șeptelului animalelor domestice o constituie asigurarea unei baze furajare stabile și calitativ superioare.

Cu aproximativ un deceniu în urmă a fost înființat Institutul de cercetări științifice în domeniul pășunilor și nutrețurilor, al cărui colectiv elaborează un sistem științific fundamentat de întărire a bazei furajare a creșterii animalelor. În acest scop, el întreține strînse legături cu colectivele de producție din uniunile agricole și gospodăriile de stat, încheind anual circa 20 de contracte de colaborare. Pe baza recomandărilor oamenilor de știință, în unitățile agricole se experimentează și se extind apoi metode moderne de întreținere și irigare a pășunilor, se cultivă plante furajere, se realizează nutrețuri combinate, se organizează combaterea dăunătorilor agricoli etc., creîndu-se astfel con-

dițiile pentru ridicarea zootehniei mongole pe o treaptă superioară.

U. R. S. S.: sistemele

automatizate de conducere

PRINTRE ORIENTĂRILE de bază ale planului cincinal de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1976—1980 figurează dezvoltarea în continuare și ridicarea eficienței sistemelor automatizate de conducere și a centrelor de calcul, în condițiile unificării lor treptate într-un sistem unic de stat de colectare și prelucrare a informației pentru necesitățile evidenței, planificării și conducerii activității social-economice. Se prevede, de pildă, să se introducă în această perioadă 950 de sisteme automatizate de conducere a proceselor tehnologice, utilizarea mai largă în viitor a minicalculatoarelor electronice cu o capacitate ridicată de prelucrare a datelor și a microprocesoarelor deschizînd ample posibilități de aprofundare a conducerii automatizate la nivelul benzilor rulante, al diferitelor agregate și instalații. Pe de altă parte, la începutul acestui an funcționau în Uniunea Sovietică peste două mii de sisteme automatizate de conducere a unor întreprinderi și uniuni de producție și peste 220 de sisteme automatizate de conducere pe ramuri.

Experiența folosirii sistemelor de conducere automatizate într-o serie de ramuri ale economiei naționale a U.R.S.S. îi evidențiază avantajele. Un asemenea sistem, care funcționează în cadrul Ministerului construcțiilor industriale din R.S.S. Bielorusă, asigură anual creșterea cu 8% a volumului producției, cu 7% a productivității muncii, cu 10% a volumului beneficiilor, în condițiile reducerii cu un sfert (pînă la sfîrșitul cincinalului) a duratei medii de executare a construcțiilor.

Polonia: program de dezvoltare

ACTIVITATEA științifico-tehnică cunoaște în Polonia o dezvoltare dinamică fapt ilustrat și prin aceea că în timp ce în 1970 efectivul cadrelor didactice din învățămîntul superior și al cercetătorilor științifici era de circa 40 000, în

prezent numărul lor depășește 75 000, iar fondurile alocate de către stat acestui sector de activitate s-au dublat în aceeași perioadă. Totodată s-a intensificat participarea Poloniei la circuitul internațional al realizărilor progresului tehnic, la cooperarea științifico-tehnică.

Ținîndu-se seama de cerințele mereu crescînde ale modernizării economiei naționale, în Polonia a fost elaborat recent un program guvernamental privind sporirea participării științei și tehnicii la rezolvarea problemelor-cheie ale dezvoltării. Ca orientări prioritare pentru cercetare sînt stabilite: lărgirea bazei interne de materii prime (inclusiv valorificarea maximă a materialelor secundare), dezvoltarea complexă a bazei energetice, „chimizarea” economiei, automatizarea și „informatizarea” proceselor de producție, amenajarea și utilizarea rațională a resurselor de apă în țară, îmbunătățirea structurii producției în direcția extinderii exporturilor și reducerii importurilor ș.a.

Programul prevede, de asemenea, măsuri de perfecționare a organizării cercetării științifice însăși, de ridicare a calității acesteia, de corelare optimă a programelor de cercetare cu planurile de investiții, în scopul de a asigura concordanța lor cu specializarea economiei polone în cadrul diviziunii internaționale a muncii.

Cehoslovacia: obiective pentru cercetare

PROBLEMELE extinderii și intensificării activității de cercetare științifică se află de mai mult timp în centrul atenției organelor de partid și de stat din R. S. Cehoslovacă. La Congresul al XV-lea al P.C. din Cehoslovacia a fost trasată sarcina sporirii rolului științei și tehnicii ca una dintre sursele fundamentale de ridicare a eficienței economiei naționale. A fost stabilit un complex de măsuri, atît pe termen lung cît și pe termen scurt, în toate verigile ciclului cercetare — dezvoltare — producție — consum. În total, planul cincinal de dezvoltare a economiei naționale a Cehoslovaciei pe anii 1976—1980 cuprinde circa o sută de programe distincte, printre care 35 programe de dezvoltare a producției, 20 — de dezvoltare

ÎN PROCESUL DEZVOLTĂRII

a tehnicii. 8 — în domeniul cercetării fundamentale, 8 — în cercetarea cu profil economic, 9 — în domeniul raționalizării etc.

Cercetarea științifică este orientată să aducă un aport crescând la rezolvarea problemelor-cheie cu care se confruntă economia cehoslovacă. Astfel, de pildă, imperativul gospodăririi raționale a resurselor materiale și de muncă a influențat structura planului de stat de dezvoltare a științei și tehnicii pe anul viitor; din totalul temelor de cercetare înscrise 11% urmăresc utilizarea cât mai eficientă a resurselor de combustibil și energie, 12% sînt axate pe reducerea necesarului de materii prime și materiale, 38% — pe economisirea muncii vii, 25% vizează înlocuirea — în condiții de eficiență economică — a produselor importate și mărirea fondului de măruri destinat exportului ș.a.m.d.

Ungaria: complexitatea adaptării licențelor

REFERINDU-SE la investițiile pentru introducerea progresului tehnic în economia Ungariei, revista **Figyelő** arată că în timp ce pe ansamblu cheltuielile pentru cercetare științifică și dezvoltare au crescut de aproape două ori în perioada 1970—1976, cele legate de achiziționarea de licențe și „know-how” din străinătate au sporit în același interval de 4,3 ori. În anumite condiții importul de creativitate este mai eficient decît efortul propriu de cercetare, existînd o relație directă între numărul de licențe folosite de o ramură industrială sau alta și capacitatea sa de concurență. Este adevărat, relevă revista, că utilizarea licențelor străine ridică o serie de probleme și exigențe în fața întreprinderilor beneficiare. Este necesar să se asigure diversificarea surselor de aprovizionare cu materii prime și piese, perfecționarea ulterioară a licențelor cu forțe științifico-tehnice naționale, pentru a se evita dependența de firma vinzătoare; adaptarea licențelor străine constituie o cale mai complexă, mai dificilă, comparativ cu aplicarea rezultatelor cercetării proprii (întrucît în ultimul caz se ține seama de nivelul de dezvoltare tehnică a întreprinderilor care le vor aplica); reorganizarea pro-

ducției pe baza unui acord de licență reclamă din partea întreprinderii o disciplină riguroasă, inclusiv în domeniul investițiilor și al sarcinilor asumate în cadrul cooperării; ridicarea eficienței pe baza utilizării licențelor străine impune întreprinderilor scutirea la minimum a termenului de însușire a noii producții ș.a.m.d.

R. P. Chineză: planul de modernizare

PROPUNÎNDU-ȘI ca pînă la sfîrșitul acestui secol să devină un stat socialist puternic prin modernizarea și dezvoltarea susținută a economiei sale naționale, R.P. Chineză acordă o atenție deosebită modernizării a însăși științei și tehnicii, considerată drept cheia atingerii obiectivului propus. Conferința națională pentru știință din martie a.c. a aprobat în acest sens un plan de acțiuni pe perioada 1978—1985, avînd ca principale țeluri apropierea sau atingerea în unele ramuri importante ale științei și tehnicii a nivelului existent în țările avansate în anii '70; sporirea efectivelor ocupate în cercetarea științifică la 800 mii de persoane; edificarea unui număr de centre moderne pentru experimentări științifice; definitivarea unui sistem complex și atocuprinzător, la scară națională, de cercetare în domeniul științei și tehnicii. Au fost stabilite 108 teme principale de cercetare în 27 de domenii de activitate, printre care studierea resurselor naturale, agricultura, industria, transporturile și telecomunicațiile, finanțele și comerțul, oceanografia, protecția mediului înconjurător, cultura și educația, apărarea națională ș.a. Planul acordă prioritate unui număr de opt domenii de cercetare — agricultura, resursele energetice, resursele de materii prime, calculatoarele electronice, utilizarea laserului, știința și tehnica spațială, fizica energilor înalte și ingineria genetică — considerate ca avînd un rol determinant în evoluția generală a economiei naționale.

Bulgaria: accelerarea progresului tehnic

ACTIVITATEA de cercetare științifică a căpătat în Bulga-

ria o amploare deosebită, dacă se compară cu situația dinaintea instaurării puterii populare. Astfel, numărul persoanelor ocupate în acest domeniu a sporit de aproape 30 de ori față de anul 1945, iar fondurile alocate pentru cercetare și dezvoltare au crescut de 7 ori numai în intervalul 1960—1978.

O atenție crescîndă se acordă corelării tot mai strînse a cercetării cu nevoile producției, aplicării mai rapide în practică a rezultatelor obținute în cadrul cercetării. În acest sens, de pildă, în cursul cincinalului 1976—1980 cercetătorii bulgari își dau concursul pentru finisarea și implantarea în construcțiile de mașini, în metalurgie, în industria chimică și în alte ramuri a unui număr de 110 sisteme automatizate de conducere a proceselor tehnologice. Pe de altă parte, în 1975 a fost creat la Sofia Centrul de implantare accelerată a realizărilor științifico-tehnice (denumit „Progres”), avînd drept obiectiv să perfecționeze organizarea activității pe parcursul cercetare — aplicare în economie; el se afirmă tot mai mult ca un laborator specializat în crearea condițiilor pentru aplicarea rapidă a invențiilor și inovațiilor bulgare atît în țară, cît și în străinătate.

Un impuls pentru dezvoltarea viitoare a activității de cercetare l-a dat recenta hotărîre a C.C. al P.C. Bulgar, care a conturat principalele direcții strategice ale progresului tehnico-științific din economia țării: electronizarea, automatizarea, dezvoltarea tehnicii și tehnologiei bazate pe laser, a chimiei și biologiei.

Albania: aportul la cultura porumbului

DEȘI Albania are un teritoriu restrîns, pe el se întîlneste o mare varietate de relief, sol și condiții climatice. De aceea, o problemă deosebit de importantă pentru dezvoltarea agriculturii albaneze o constituie selecționarea unor soiuri de plante, crearea de hibrizi, care să furnizeze recolte superioare în condiții diferite de la o regiune la alta.

Acestei necesități i-a corespuns înființarea (la 1 iulie 1971) a Stațiunii pentru producerea semințelor de porumb

de la Shkoder, care — de fapt — are atribuțiile unui institut de cercetări agricole cu caracter național. Dezvoltîndu-se și îmbogățindu-și „zestrea” tehnico-materială și umană, stațiunea a realizat în șapte ani de activitate opt hibrizi de porumb, iar în prezent datorită eforturilor colectivului său este asigurat întreg necesarul de sămînță de porumb de calitate superioară pentru agricultura albaneză. Acești hibrizi pot fi cultivați pînă la altitudinea de 1000 m și dau recolte la hectar cu 30—70% superioare soiurilor tradiționale. Rezolvînd problema hibrizilor de porumb cu perioade diferite de coacere, cercetătorii stațiunii urmăresc în prezent obținerea unor hibrizi cu calitate biologică, nutritivă superioară.

R. P. D. Coreeană: multiplicarea resurselor

ACTUALUL plan septenal (1978—1984) de dezvoltare a economiei naționale a R.P.D. Coreene acordă un rol deosebit aprofundării revoluției tehnice în vederea mecanizării și automatizării proceselor de producție în toate domeniile, modernizării întregii economii. Pe seama introducerii progresului tehnic productivitatea muncii urmează să crească de 1,7 ori în industrie și de 1,6 ori în sectorul construcțiilor; pe această cale vor fi obținute peste trei pătrimi din sporul producției globale a industriei.

Una dintre orientările fundamentale ale cercetării constă în extinderea, întărirea și îmbunătățirea calitativă a bazei naționale de combustibili, energie și materii prime. Și pînă acum, ținîndu-se seama de caracterul limitat al resurselor naturale ale R.P.D. Coreene, cercetarea științifică a urmărit găsirea de înlocuitori ai unor produse procurate din import. De pildă, întrucît condițiile climatice nu permit cultivarea bumbacului în R.P.D. Coreeană, oamenii de știință și tehnicienii au reușit să obțină din piatră de var și antracit o fibră chimică, denumită vinalon, fiind construită o fabrică care produce peste 50 mii tone de vinalon pe an. De asemenea, pe baza unei tehnologii originale, aplicată la uzina din Sinydjou, a fost obținută o altă fibră chimică (concomitent cu pastă de hîrtie) din trestie, fiind astfel asigurată — din resurse proprii — o mare parte din materia primă necesară industriei textile.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 52 din 29 decembrie 1978

— Vibrant omagiu adus personalității tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, muncii sale neobosite închinată binelui și fericirii poporului, cauzei socialismului și păcii în lume 1

— 30 decembrie 1947 — 30 decembrie 1978. Unitate indestructibilă (Nicoară Ionescu) 4

ROMÂNIA SOCIALISTĂ DEZVOLTARE — BUNĂSTARE

— Accentuarea caracterului industrial al economiei — factor primordial al trecerii la un nivel mediu de dezvoltare (prof. dr. Gheorghe Crețoiu) 6

— Agricultura românească pe coordonatele progresului (D. Dumitru) 8

— Dinamici și restructurări în nivelul de trai (dr. Constantin Grigorescu) 10

DESCHIDERI SPRE VIITOR

— Utilizarea superioară a resurselor — generator al creșterii economice (dr. Maria D. Popescu) 13

— Economisirea energiei și creșterea economică : orizont 2000 (Dinu Dragomirescu) 16

— Perspectivele utilizării resurselor vegetale ale oceanului planetar (V.H. Skolka, F. Vasiliu) 18

— Șantier editorial 1979 20

— Interviu cu : Mahdi Elmandjra, Aurelio Peccei, Juliusz Gorynski 22—24

PENTRU O LUME MAI BUNĂ ȘI MAI DREAPTĂ

— Destinderea și pacea — cheazășie a împlinirii valorilor social-umane ale civilizației omenirii (dr. docent Titu Georgescu) 25

— Cursa înarmărilor — o problemă gravă a zilelor noastre (Gheorghe Dolgu) 27

ECONOMIE MONDIALĂ

— Republica Cuba. Continuitate și complexitate în dezvoltarea economiei (N. Popov) 29

— Țări socialiste. Integrarea științei și tehnicii în procesul dezvoltării 30

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI :

Din sumarul „Revistei economice” și al Suplimentului „R.E.” pe anul 1978

IN THIS ISSUE

— A vibrant homage paid to the personality of comrade Nicolae Ceaușescu, to his tireless activity dedicated to the people's well-being and happiness, to the cause of socialism and world peace.

— 30th December 1947 — 30th December 1978. Indestructible unity (Nicoară Ionescu)

— Accentuation of the industrial character of the economy — primordial factor on the way to a medium level of development (Prof. Dr. Gheorghe Crețoiu)

— Dynamics and structural modifications in the standard of living (Dr. Constantin Grigorescu)

— The higher use of resources — a generator of economic

growth (Dr. Maria D. Popescu) 13

— Interviews with : Mahdi Elmandjra, Aurelio Peccei, Juliusz Gorynski 22—24

— Détente and peace — guarantees for accomplishing civilization's social-human values (Dr. Titu Georgescu) 25

— The arms race — a dangerous problem of our days (Gheorghe Dolgu) 27

— The Republic of Cuba. Continuity and complexity in the development of the economy (N. Popov) 29

— Socialist countries. Science and technique integration in the development process 30

10 From the contents of "Revista economică" and the Supplement R.E. for the year 1978.

DANS LE NUMÉRO

— Vibrant hommage à la personnalité du camarade Nicolae Ceaușescu, à son travail infatigable dédié au bien-être et au bonheur du peuple à la cause du socialisme et de la paix dans le monde.

— 30 Décembre 1947 — 30 Décembre 1978. Unité indestructible (Nicoară Ionescu)

— Le renforcement du caractère industriel de l'économie — facteur primordial du passage vers un niveau moyen de développement (prof. dr. Gheorghe Crețoiu)

— Dynamique et restructurations du niveau de vie (dr. Constantin Grigorescu)

— L'utilisation supérieure des ressources — générateur de la

croissance économique (dr. Maria D. Popescu) 13

— Interviews avec : Mahdi Elmandjra, Aurelio Peccei, Juliusz Gorynski 22—24

— La détente et la paix — garanties de l'accomplissement des valeurs sociales-humaines de la civilisation (dr. Titu Georgescu) 25

— La course aux armements — un grave problème de nos jours (Gheorghe Dolgu) 27

— La République de Cuba. Continuité et complexité dans le développement de l'économie (N. Popov) 29

— Pays socialistes. L'intégration de la science et la technique dans le processus du développement 30

10 Extraits du contenu de „Revista economică” et du Supplément R.E. pour l'année 1978

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

— Яркое выражение уважения перед личностью товарища Николае Чаушеску, перед его неутомимой деятельностью на благо и счастье народа, для дела социализма и мира в мире

— 30-го декабря 1947 — 30-го декабря 1978. Перушимое единство (Никоара Ионеску)

— Усиление промышленного характера экономики — первенствующий фактор перехода на средний уровень развития (проф. др. Георгье Крецою)

— Динамика жизненного уровня и структурные перемены в нем (др. Константин Григореску)

— Высокое использование ресурсов — порождающий фактор эконо-

мического роста (др. Мария Д. Попеску) 13

— Беседы с Махди Елманджра, Аурелио Печчеи, Юлиусе Горынски 22—24

— Разрядка и мир — гарантия восполнения социально-гуманистических ценностей цивилизации человечества (др. доцент Титу Джорджеску) 25

— Гонка вооружений — серьезная проблема наших дней (Георге Долгу) 27

— Республика Куба. Последовательный и комплексный характер развития экономики (Н. Попов) 29

— Социалистические страны. Интегрирование науки и техники в процесс развития 30

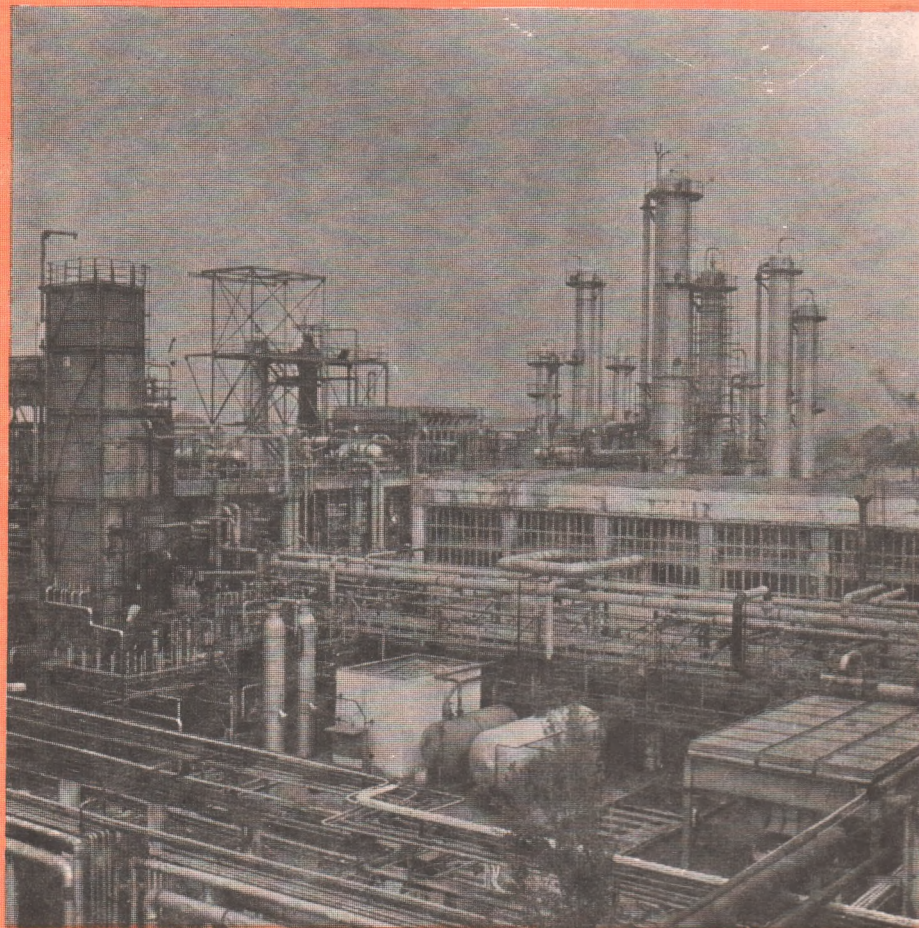
10 В приложении к журналу: Из содержания «Ревиста экономика» и Приложения на 1978 год.

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) : pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual ; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului : 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația : Calca Dorobanților nr. 11—25, 71131 București, telefon 121369. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

COMBINATUL PETROCHIMIC „SOLVENTUL“ — TIMIȘOARA

str. Nicolae Titulescu nr. 31, jud. Timiș,
telefon 11851, telex 043259

Combinatul petrochimic „Solventul“ —
Timișoara, str. Nicolae Titulescu nr. 31, ju-
dețul Timiș

telefon 11 851
telex 04 32 59

Combinatul petrochimic „Solventul“, uni-
tate cu o tradiție industrială de 110 ani, oferă
o gamă variată de produse chimice la un ni-
vel calitativ ce satisface cele mai înalte ce-
rințe :

1. Esteri plastifianți :

- esteri ai acidului ftalic cu alcooli C⁴, C⁸
- esteri ai acidului adipic și sebacic cu
alcooli C⁴, C⁸.

2. Solvenți :

- esteri ai acidului acetic cu alcooli C₁-C₅
- solvenți rezultați din distilarea lemnu-
lui.

3. Poliesteri :

- poliadipat de propilenglicol
- poliadipat de dietilenglicol

- poliadipat de dietilenglicol și trimeti-
lol-propan

4. Produse utilizate în industria maselor plastice :

- ulei de soia epoxidat
- ulei de floarea soarelui epoxidat
- epoxistearat de octil
- esteri ai acidului stearic și maleic cu
alcooli C⁴ sau C⁸.
- monostearat cu glicerină sau dietilen-
glicol

5. Diverse alte produse :

- alcool etilic tehnic
- acid lactic 50% și 80%
- alcool izoamilic
- mangal de retortă
- oțet alimentar de fermentație
- acid acetic purificat
- acetat de sodiu
- carbonat de calciu

Alegeți deci dintre ultimele noastre noutăți oferite de :

- **MIRAJ** — București
Parfum **AMFITEATRU**, parfum de toaletă **IDILA**, apă de colonie **OZON**, roșu de buze **BELLATRIX**, **MARY GILBERT**, **EGRETA**
- **FARMEC** Cluj Napoca
Fard de pleoape **ADA** (6 nuanțe), roșu de buze **ADA** (10 nuanțe), casetă festivă pentru femei **FARMEC LUX** (deodorant, lac fixativ, cremă nutritivă și hidrantă cu ulei de vi-

zon), casetă pentru bărbați **FARMEC SELECT** (cremă de ras spray, deodorant spray, loțiune după ras)

- **NIVEA** — Brașov
Fond de ten **GAZEL** cu ulei de vizon, spray în 3 nuanțe (natural, ocru, măsliniu), caseta **ȘAH** pentru bărbați (apă de toaletă superconcentrată spray, cremă de ras mentolată, pastă de dinți), caseta **IRINEL** — „o jucărie“ utilă pentru cei mici, conținând pastă de dinți, săpun, șampon și cremă.